

Latvijas sabiedrības izpratne par sagatavotību un rīcību ārkārtas gadījumos un katastrofas vai to draudu situācijās

Sabiedrības aptauja
2024. gada novembris

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA PASŪTĪTĀJS:	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD)
PĒTĪJUMA VEICĒJS:	Tirgus un sociālo pētījumu centrs "Latvijas Fakti" (Bruņinieku iela 8a-5, Rīga, LV-1010, Tālr.: +371 67314002; http://www.latvianfacts.lv).
MĒRĶA GRUPA:	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecuma grupā no 15 gadiem un vecāki
IZLASE:	Latvijas iedzīvotāju reprezentatīva izlase, kopumā 1139 respondenti, kas sasniegti pēc nejaušības principa sastādītu skaitļu kombināciju tālruņu numuru metodes (<i>RDD - Random digit dialing</i>).
APTAUJAS METODE:	Aptauja tika veikta, izmantojot datorizētas telefonintervijas (<i>CATI</i>).
INTERVĒTĀJI:	Intervēšanu veica 63 "Latvijas Faktu" intervētāji. Intervētāju instruktāžu un darba kvalitātes pārbaudi veica 5 "Latvijas Faktu" intervētāju tīkla reģionālie pārraugi. Intervēšana notika latviešu un krievu valodās.
INTERVĒŠANAS LAIKS:	09.11.2024. – 04.12.2024.

Kopsavilkums

- Vairāk nekā pusē aptaujāto mājsaimniecību ir veikti šādi drošības pasākumi:
 - dūmu detektora vai citas brīdinošas ierīces nodrošināšana mājoklī (81%) un to regulāra uzturēšana darba kārtībā (65%);
 - pārrunas ar mājsaimniecības locekļiem par ugunsdrošību (58%);
 - ugunsdzēsības aparāts ir 40% no visām aptaujātajām mājsaimniecībām un 70% privātmāju, un prasmes ar to rīkoties ir 69% respondentu.
- Vismazākais īpatsvars mājsaimniecību ir:
 - nodrošinājušies ar ugunsdzēsības pārklāju (9%);
 - iepazinušies ar dzīvojamās ēkas ugunsdrošības instrukciju (24%).
- Kopumā dažāda veida drošības pasākumus biežāk īsteno respondenti privātmājās, mājsaimniecībās, kurās ir ģimene ar bērniem, kā arī iedzīvotāji ar augstāko izglītību. Laukos dzīvojošie respondenti, kā arī tie, kuru augstākais iegūtais izglītības līmenis ir pamatizglītība, retāk veic ugunsdrošības pasākumus. Mazāks īpatsvars aptaujāto šogad atzinuši, ka iepazinušies ar ugunsdrošības instrukciju un ka veic dažādas infrastruktūras, piemēram, elektroinstalācijas vai apkures iekārtas, pārbaudes, salīdzinot ar 2023. gadu.

Kopsavilkums

- Aptaujātie Latvijas iedzīvotāji tika lūgti novērtēt savu gatavību dažādiem krīzes/ ārkārtas gadījumiem 10 punktu skalā, kur 1 nozīmē "ļoti slikti", bet "10" nozīmē "ļoti labi". Gandrīz divas piektdaļas jeb 38% respondentu savu gatavību vērtēja viduvēji, izvēloties atbildes 5 vai 6. Tomēr kopumā iedzīvotāji drīzāk pozitīvi vērtē savu gatavību krīzes situācijām, vidējam vērtējumam sasniedzot 5,5 punktus. Vienlaikus šis rādītājs ir krasī zemāks par 2023. gadā iegūtajiem 6,8 punktiem, kas, iespējams, skaidrojams ar pieaugošo neskaidrību par Latvijas drošības situāciju ilgtermiņā. Pētījuma rezultātu analīze sociāldemogrāfiskajās grupās atklāj, ka:
 - jo augstāks ir respondentu iegūtās izglītības līmenis, jo pozitīvāk vērtēta gatavība dažādiem krīzes/ ārkārtas gadījumiem. Rādītājs ir izteikti zemāks respondentu ar pamatizglītību grupā;
 - viskritiskāk savu gatavību krīzes situācijām vērtēja gados vecākie (76+) iedzīvotāji;
 - vīrieši savu gatavību ārkārtas gadījumiem vērtēja labāk nekā sievietes savu.

Kopsavilkums

- Aptaujātie Latvijas iedzīvotāji savas zināšanas, domājot par rīcību gadījumos, kad izcēlies ugunsgrēks mājās, vērtē pozitīvi: pat 90% respondentu atzina, ka zinātu, kā rīkoties, salīdzinot ar 96% 2023. gadā. Lai gan zināšanu subjektīvais vērtējums ir zemāks nekā pagājušā gada aptaujā, nedaudz lielāks īpatsvars (53%) respondentu šī gada pētījumā atzīmēja pareizo rīcības gaitu – 2023. gadā tie bija 49% aptaujāto.
- Līdzīgas tendences vērojamas arī par korektu informācijas sniegšanas secību, zvanot uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112, kur pareizo atbildi atzīmēja 43% respondentu – tāds pats īpatsvars, kā pagājušogad.
- Jānorāda, ka joprojām **nepieciešama intensīva iedzīvotāju informēšanas kampaņa par mobilās aplikācijas «112» pieejamību, piedāvātajām iespējām un funkcijām**, jo par to informēta ir vien puse aptaujāto, un arī eZvans ir zināms tikai nedaudz mazāk nekā piektdaļai Latvijas iedzīvotāju. Vismazāk informēti par minētajām tehnoloģijām ir gados vecāki cilvēki, kuri elektroniskās ierīces, kā telefonu, izmanto retāk, un informētība ir saistīta arī ar iegūto izglītības līmeni – jo augstāks, jo labāk zināma lietotne «112» un eZvana funkcija.

Kopsavilkums

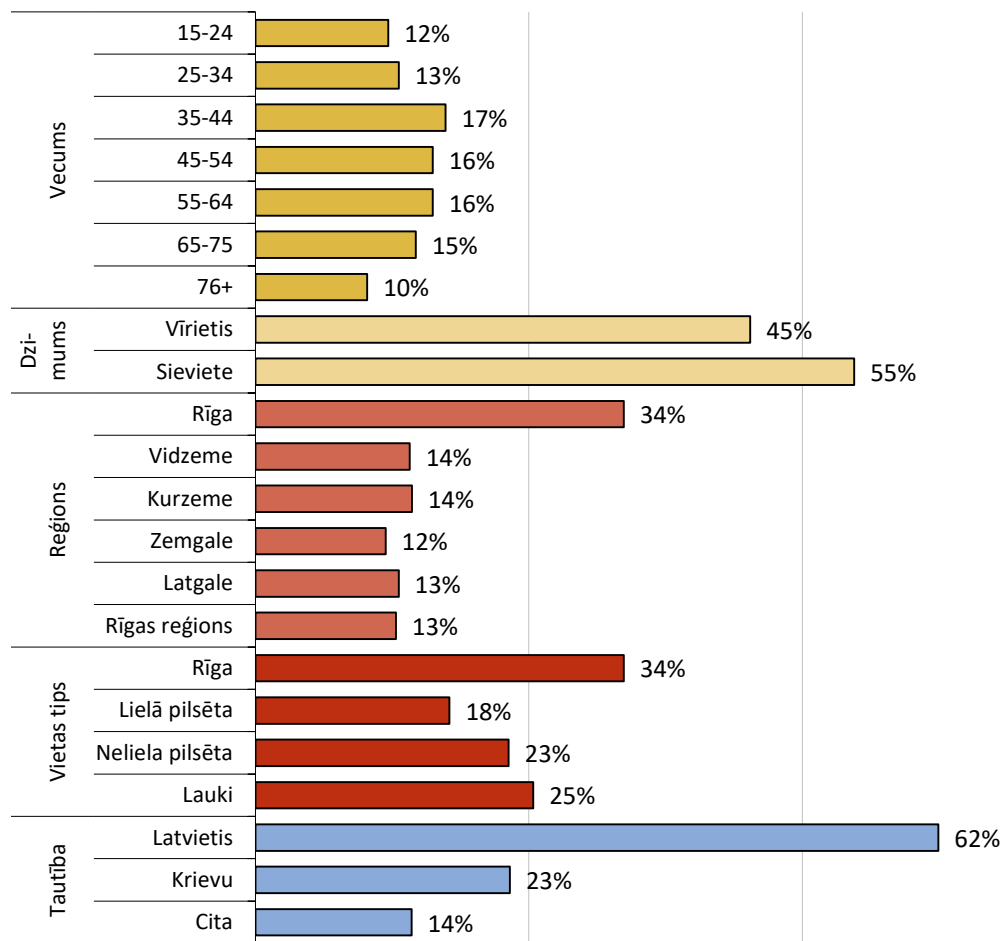
- Vairāk nekā divas trešdaļas respondentu norādīja, ka zina, kā rīkoties negaisa, ilglaicīga elektrības pārtraukuma, vētras, trauksmes sirēnu izdzirdēšanas, plūdu un nezināmu vielu saņemšanas gadījumā. Tomēr tikai 35% atzina, ka viņiem ir skaidra rīcība terorisma draudu gadījumā, norādot uz nepieciešamību veicināt iedzīvotāju informētību šajā kontekstā. Aptaujāto pārliecība par darbībām militāras krīzes laikā ir kritusies par 6% kopš 2023. gada, turklāt tikai nedaudz mazāk par 50% respondentu zina savus pienākumus krīzes laikā, salīdzinot ar 61% pagājušogad.
 - Vismazāk pārliecināti par to, kā rīkoties civilās aizsardzības situācijās, ir gados jaunākie respondenti no 15 līdz 24 gadiem, vecākie iedzīvotāji virs 65 gadiem, kā arī sievietes un lielo pilsētu iedzīvotāji.
- Kopumā respondenti jautājumā par dažādiem ar agrīno brīdināšanu saistītiem apgalvojumiem sniedz pozitīvus vērtējumus, 86% sastopoties gan ar paziņojumiem par hidroloģiskajiem vai meteoroloģiskajiem laikapstākļiem, gan trauksmes sirēnu pārbaudēm (67%). Jāpiebilst, ka, lai gan 76% bija informēti par trauksmes sirēnu pārbaudēm, tikai divas trešdaļas tās dzirdēja – svarīgi tādējādi būtu **uzlabot trauksmes sirēnu pārklājumu**. 65% aptaujāto atzina, ka nav sastapušies ar ārkārtas informācijas pārraidi radio vai televīzijā, kas, visticamāk, saistīts ar to, ka ārkārtas situācijas Latvijā nav notikušas bieži.

Kopsavilkums

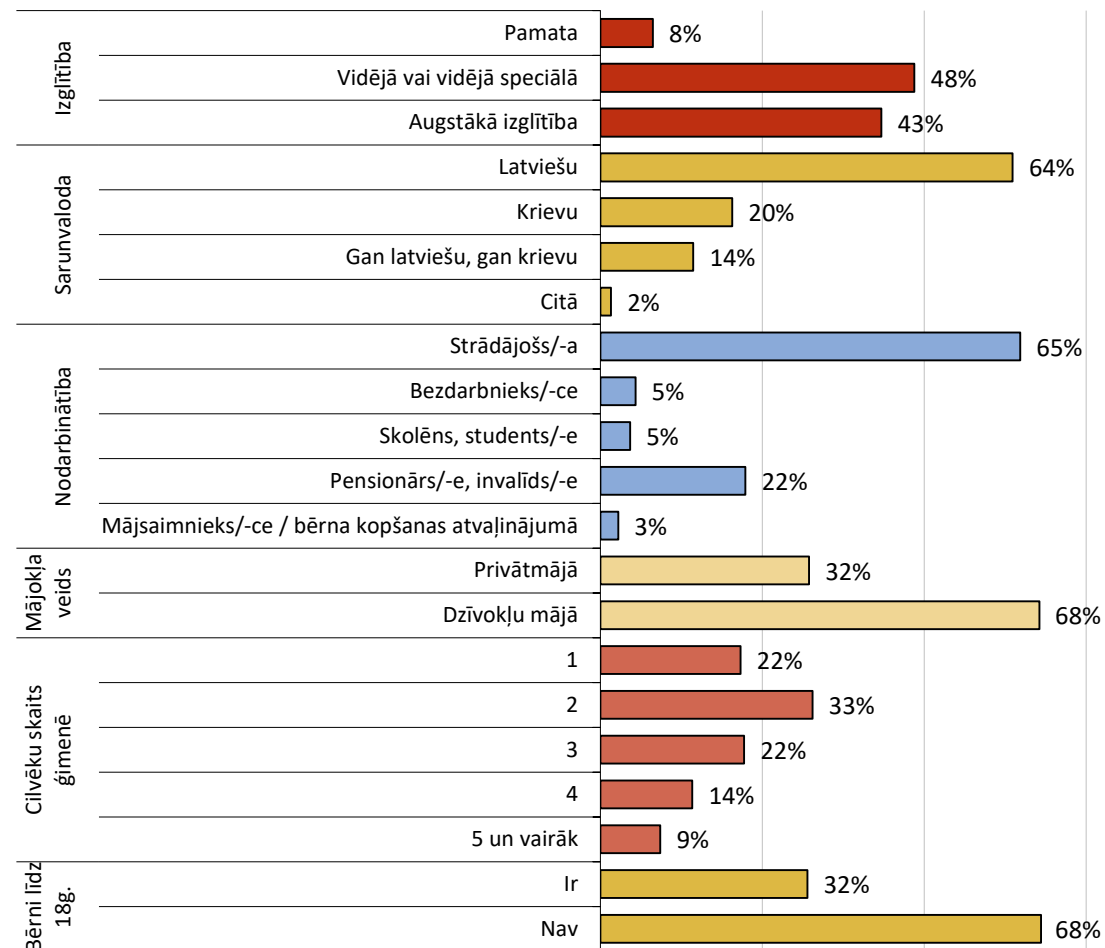
- 71% visu aptaujāto uzskata, ka, izdzirdot trauksmes sirēnu, ieslēgtu kādu no masu saziņas līdzekļiem, visbiežāk – radio (39%), bet arī, TV, datoru vai interneta portālus, lai noskaidrotu trauksmes sirēnas iemeslu un sekot līdzī jaunākajām ziņām par situācijas tālāko attīstību. Daudz biežāk informāciju no masu medijiem gaidītu cilvēki ar augstāko izglītību, respondenti, kuri ģimenē runā latviski, kā arī iedzīvotāji vecāki par 24 gadiem.
 - 9% aptaujas dalībnieku meklētu vietu, kur patverties, savukārt 6% steidzami pamestu dzīvesvietu un evakuētos.
 - Būtiski norādīt, ka 15% respondentu vecumā no 15 līdz 24 gadiem nav pārliecības par nepieciešamo rīcību ārkārtas situācijā.
- Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, vienotā ārkārtas palīdzības izsaukuma numura 112 spontānā atpazīstamība ir augsta – to kā numuru, uz kuru jāzvana ārkārtas gadījumos, bez priekšā teikšanas nosauca dominējošā daļa (91%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. 112 nosaukšanas biežums ir tikai par 3% augstāks nekā 2023. gada pētījumā.
 - Neatliekamās medicīniskās palīdzības numuru 113 nosauca vien 5% respondentu, kas ir krasi zemāks rādītājs nekā pagājušogad (22%), un arī Valsts policijas numura 110 nosaukšanas biežuma kontekstā vērojama līdzīga tendence, mazinoties no 9% 2023. gadā līdz 2% šogad.

Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

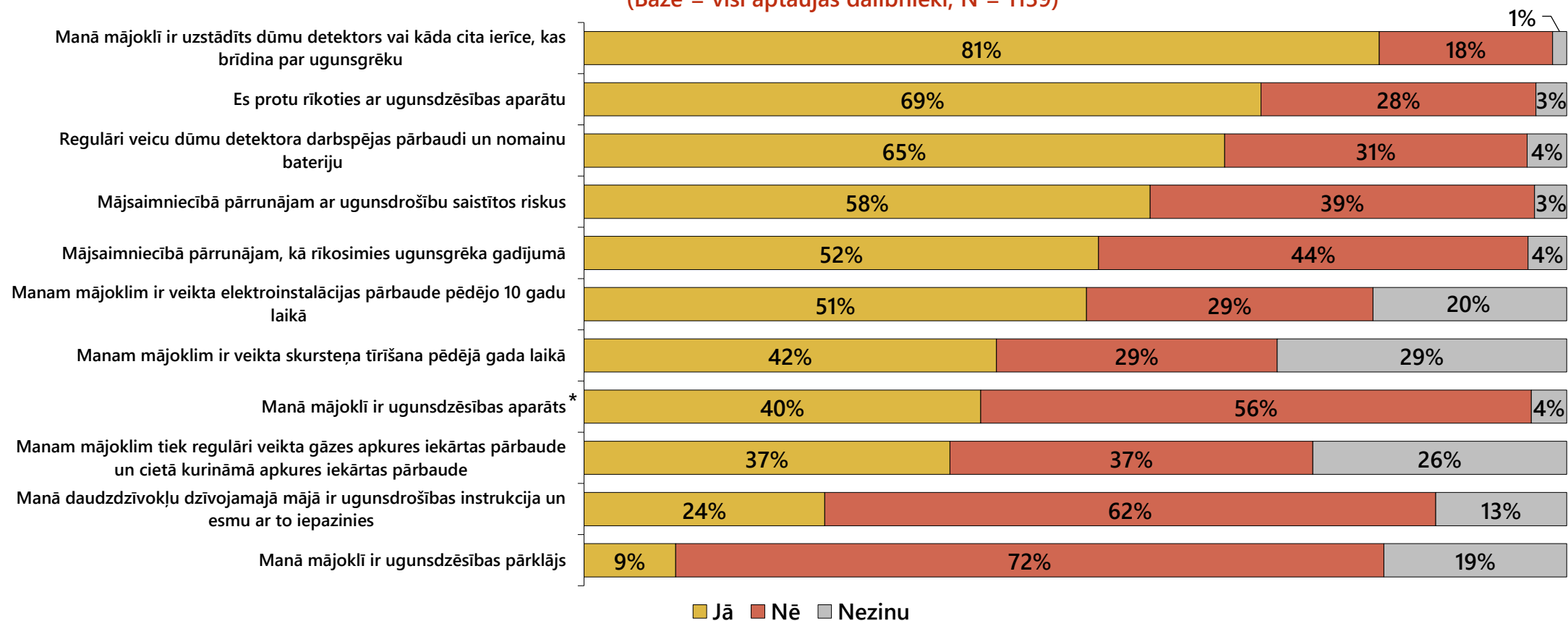
Ugunsdrošība mājsaimniecībā

Ugunsdrošība un prevencija

Q1. Iedzīvotāju māsaimniecībās veiktie prevencijas pasākumi

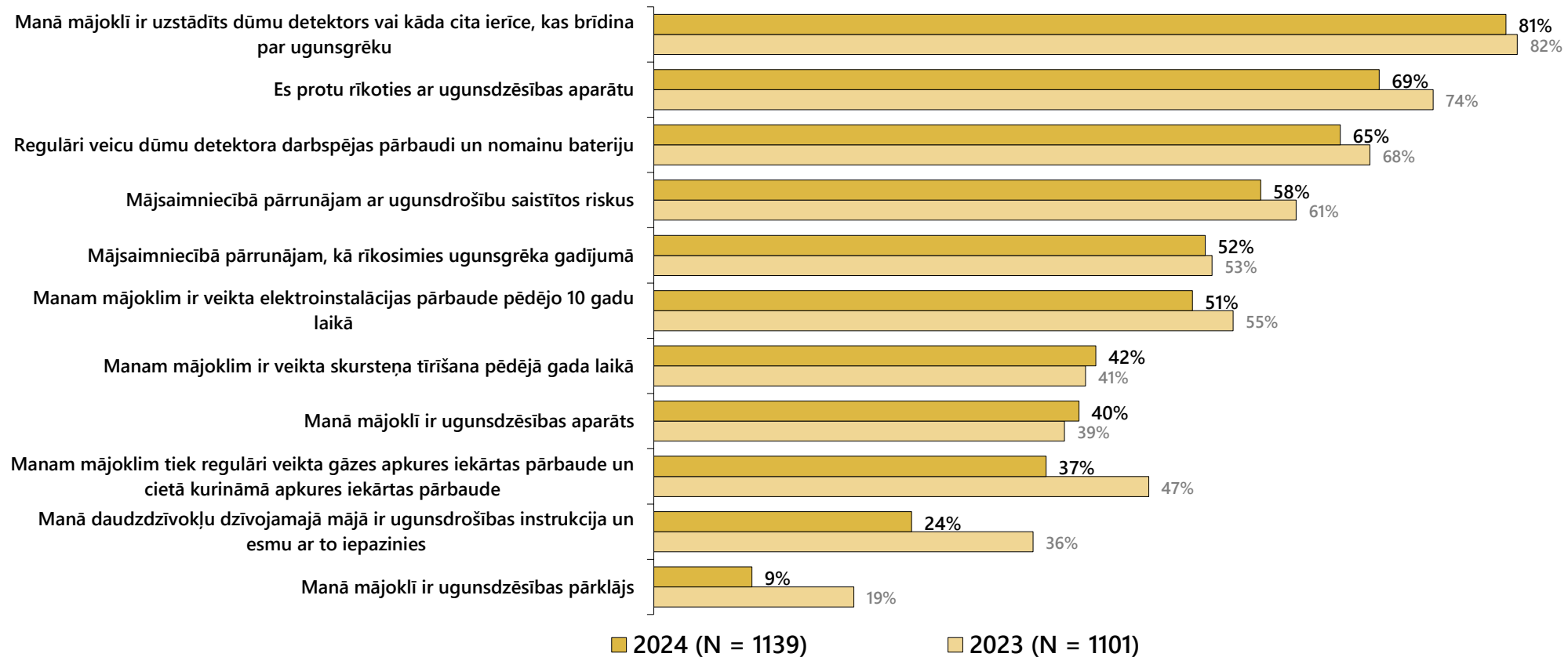
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

* Ar ugunsdzēsības aparātu ir aprīkoti 70% privātmāju un 26% dzīvokļu.

Ugunsdrošība un prevencija

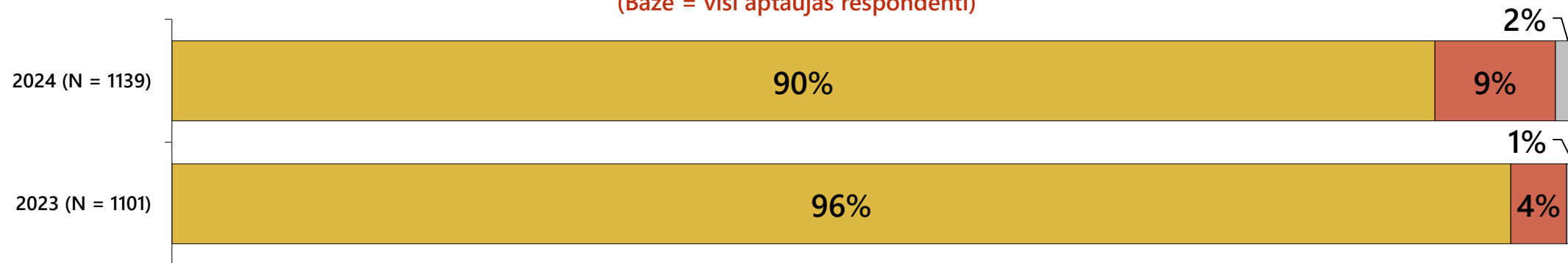
Q1. Iedzīvotāju māsaimniecībās veiktie prevencijas pasākumi (īpatsvars respondentu, kuri atbildējuši pozitīvi) (Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Rīcība ugunsgrēka gadījumā

Es zinu kā rīkoties, ja ugunsgrēks ir izcēlies manā mājoklī

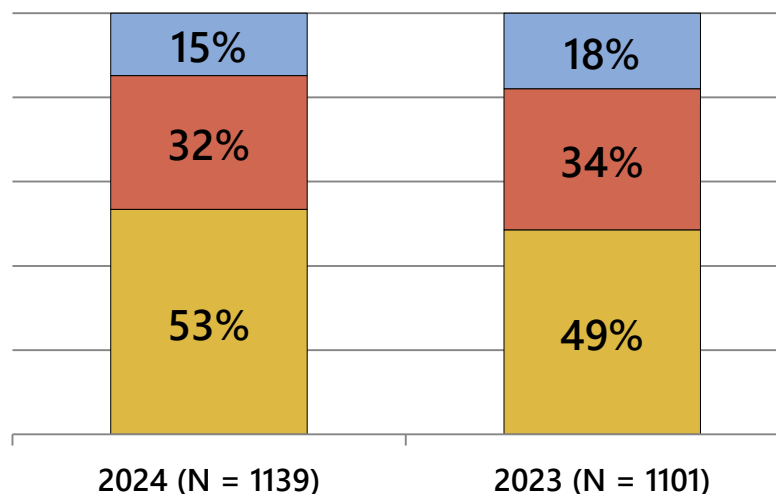
(Bāze = visi aptaujas respondenti)

Q2. Rīcība ugunsgrēka gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti)

- Zvanu uz 112 \ Sagaidu ugunsdzēsējus glābējus \ Dodos prom no bīstamās vietas \ Aizveru aiz sevis visas durvis
- Zvanu uz 112 \ Dodos prom no bīstamās vietas \ Aizveru aiz sevis visas durvis \ Sagaidu ugunsdzēsējus glābējus
- Dodos prom no bīstamās vietas \ Aizveru aiz sevis visas durvis \ Zvanu uz 112 \ Sagaidu ugunsdzēsējus glābējus

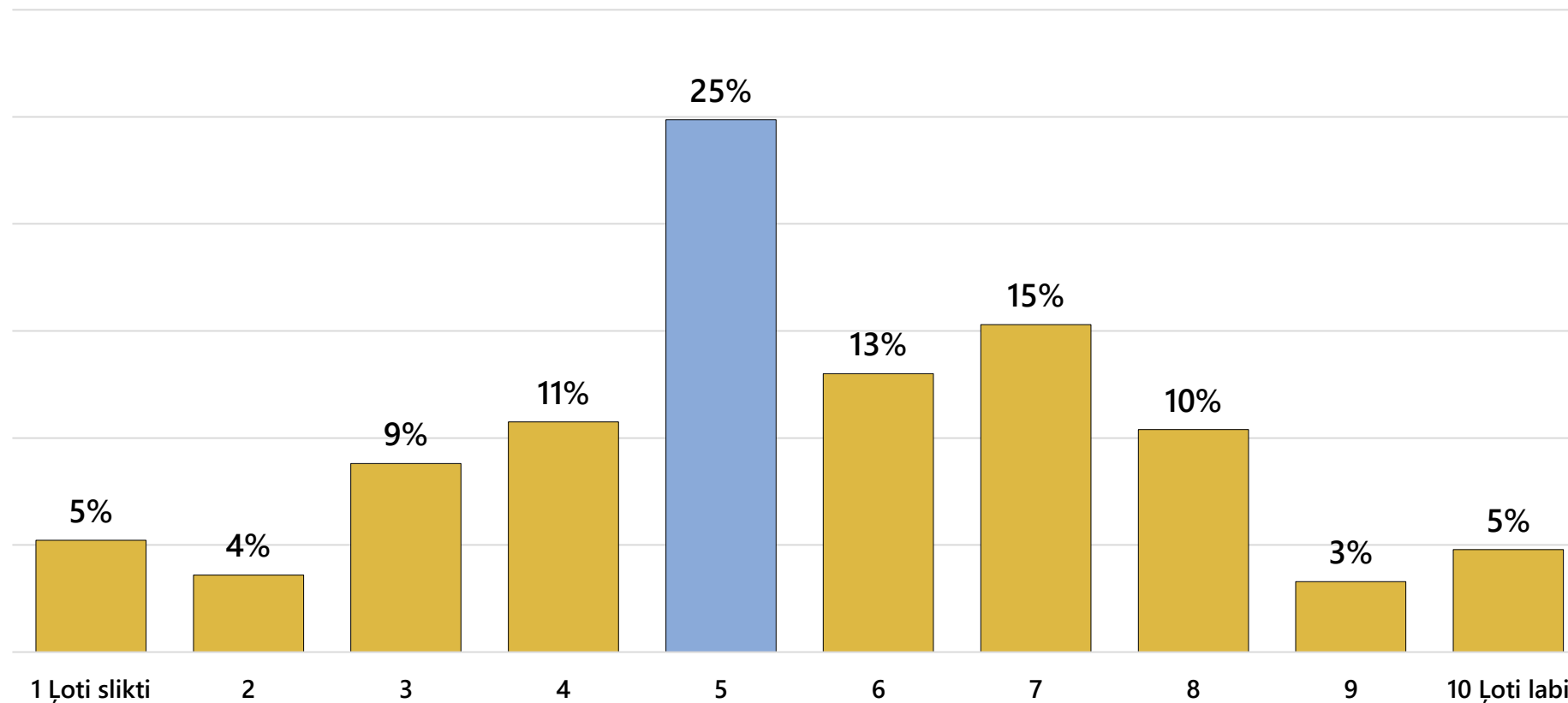
Ārkārtas situācijas

Gatavība ārkārtas gadījumiem

Kā Jūs kopumā novērtētu savu gatavību dažādiem krīzes\ārkārtas gadījumiem?

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Vidējais vērtējums

2024

5,5

Vidējais vērtējums

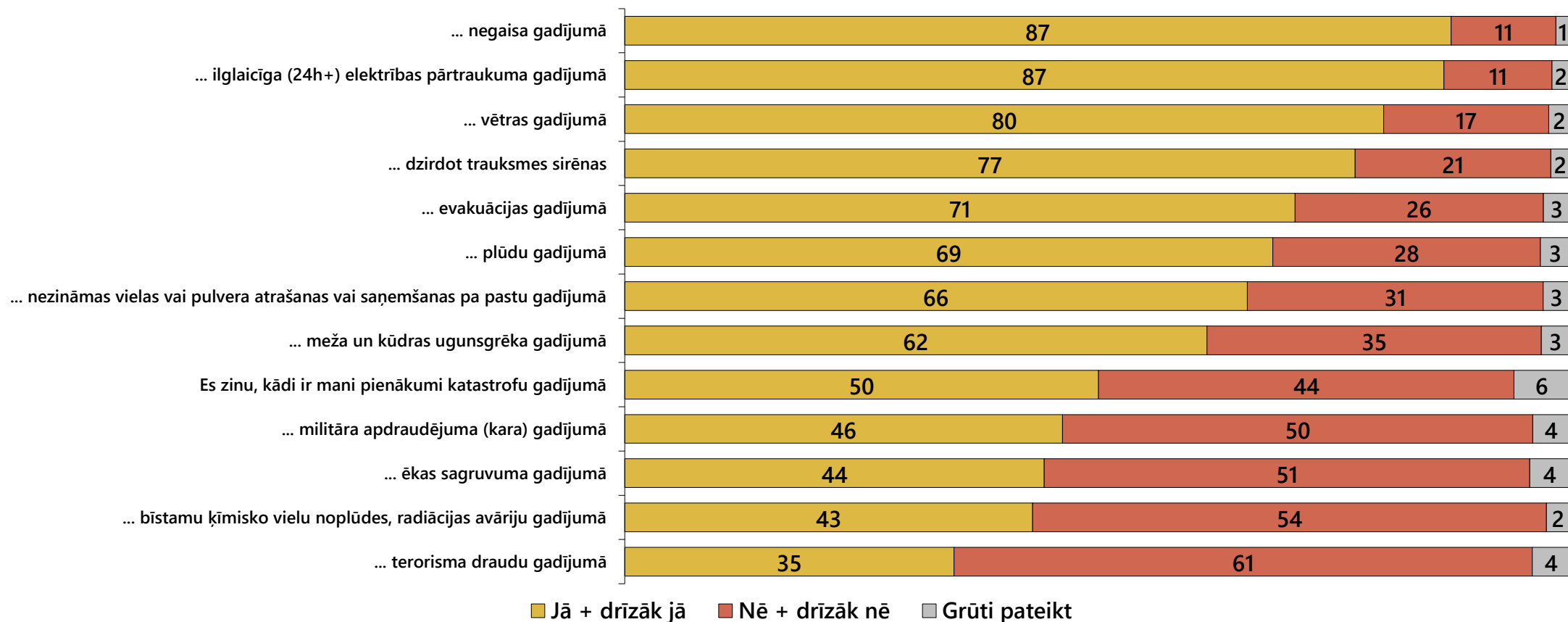
2023

6,8

Rīcība civilās aizsardzības gadījumos

Es zinu, kā rīkoties... (%)

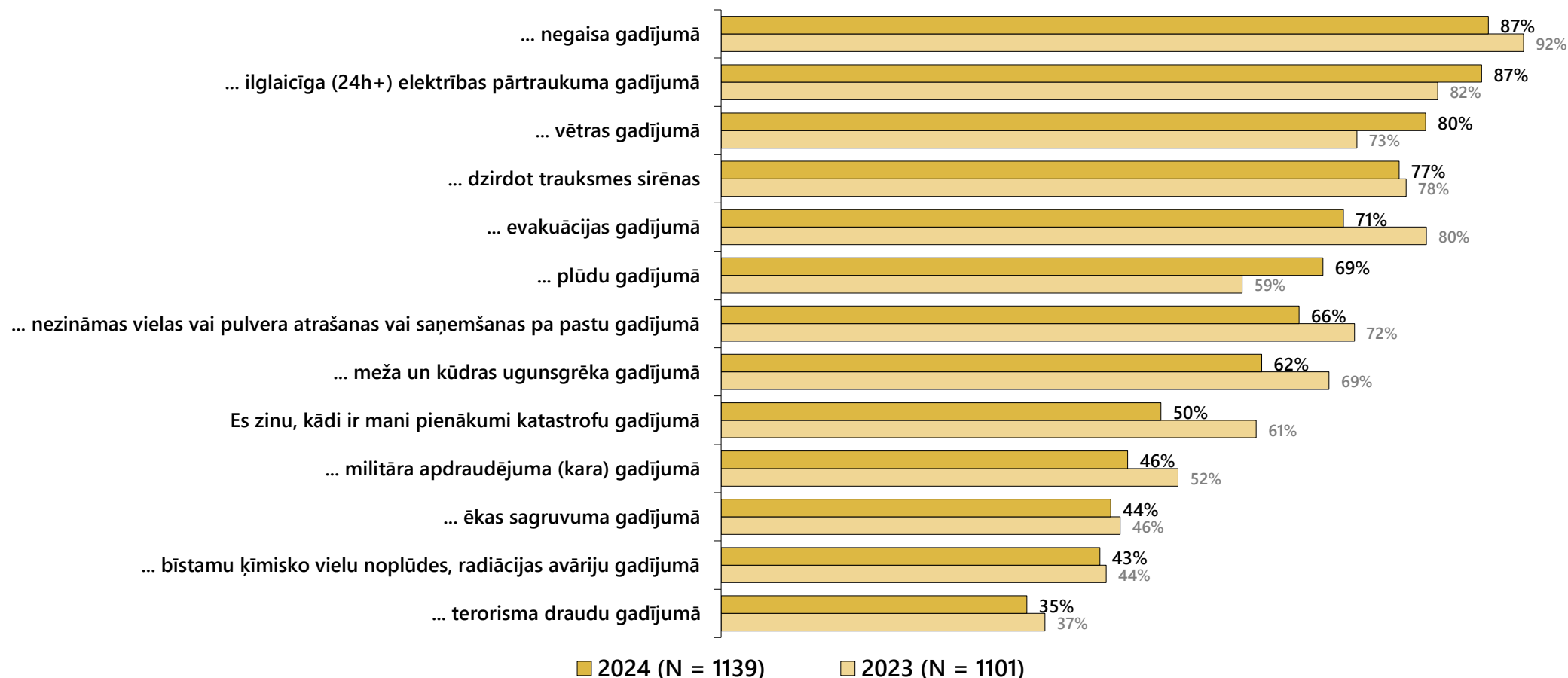
(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Rīcība civilās aizsardzības gadījumos

Es zinu, kā rīkoties... (īpatsvars respondentu, kuri atbildējuši pozitīvi)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Rīcība trauksmes gadījumā

Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

Rīcība trauksmes gadījumā (sagrupēts)

Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

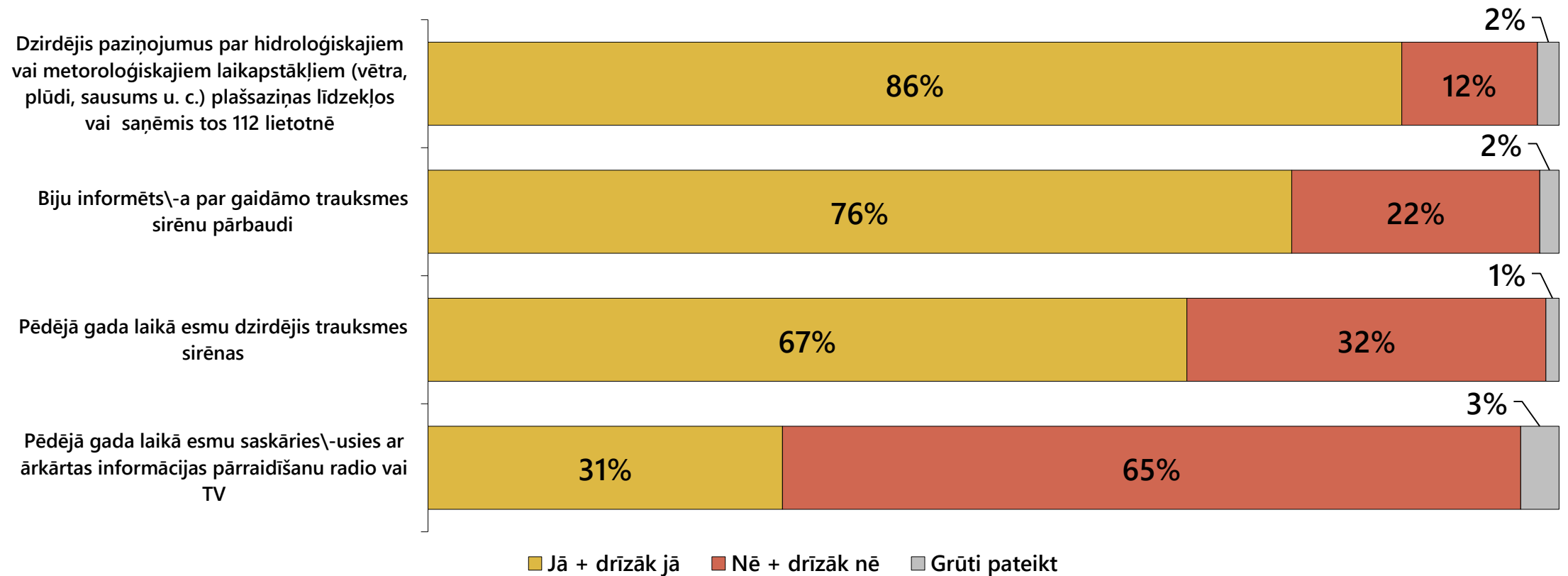

Brīdināšana un ziņošana

Saskarsme ar agrīno brīdināšanu

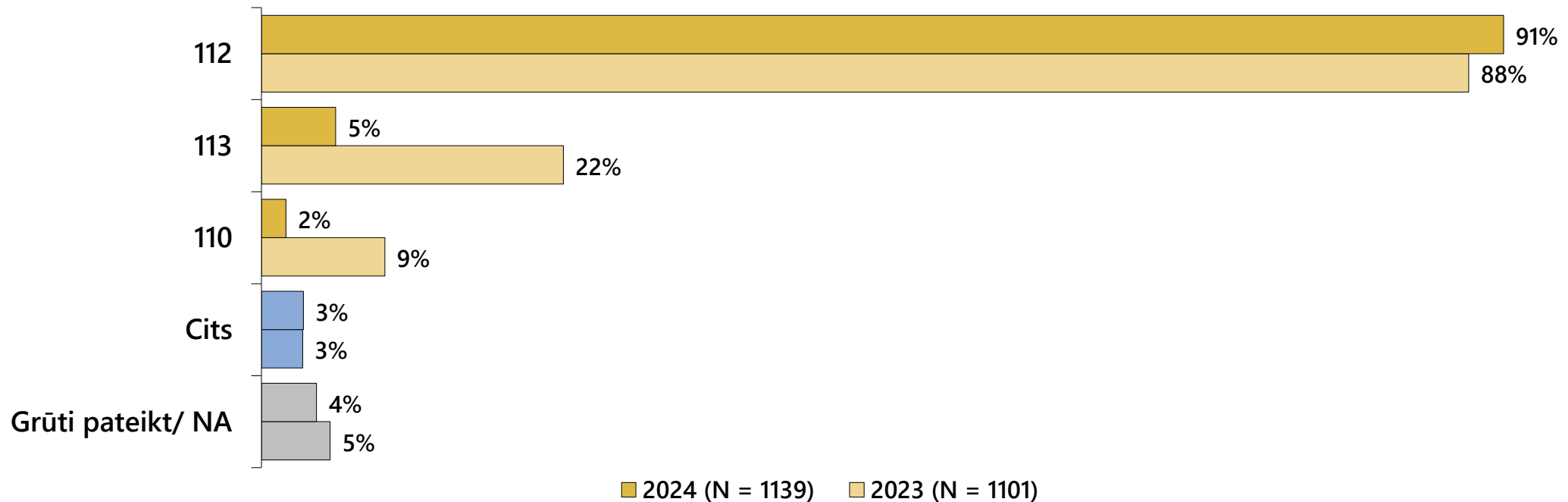
Q4. Agrīnā brīdināšana (Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Zvans ārkārtas gadījumos

Q5. Lūdzu, nosauciet telefona numuru, uz kuru Latvijā jāzvina ārkārtas gadījumos!

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

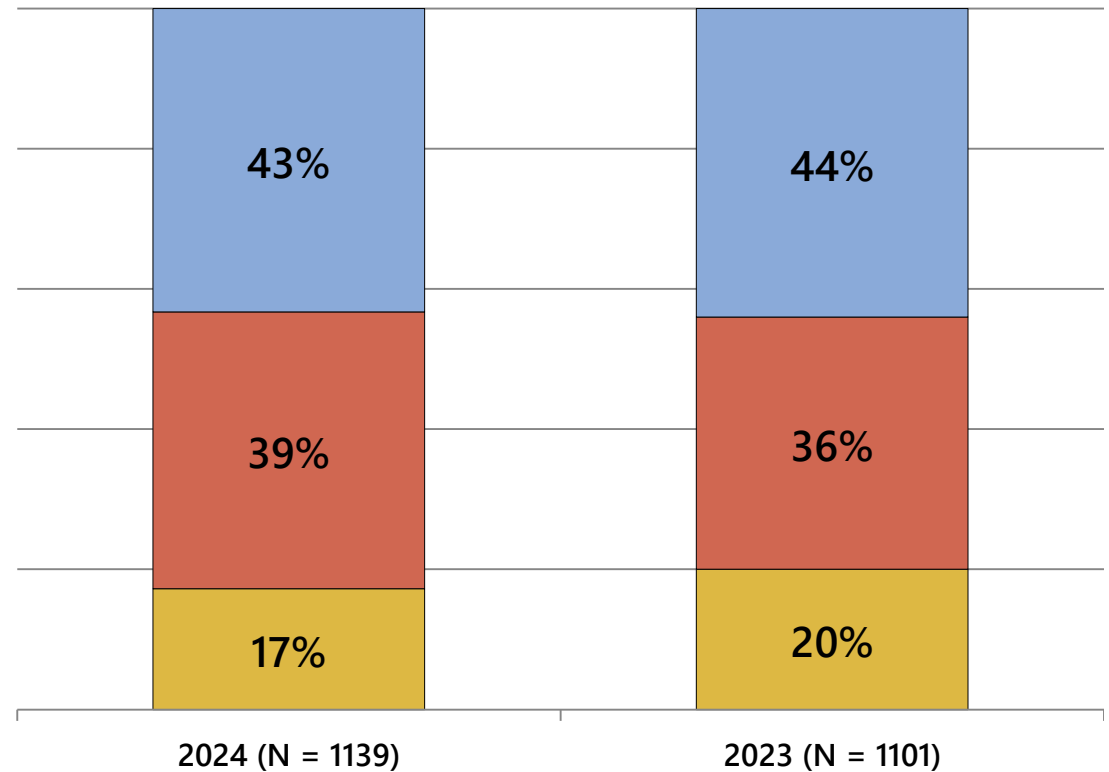
* Citās 2024. gada aptaujas atbildēs minēts: 122, 12, 04, 912, 011, 111, 001, 118, 119, 02, 01, 03, 911, 114, privāts telefona numurs

Telefona numurs 112

Nosaučiet, kādā secībā ir jāsniedz informācija par notikumu, zvanot uz 112!

(Bāze = visi aptaujas respondenti)

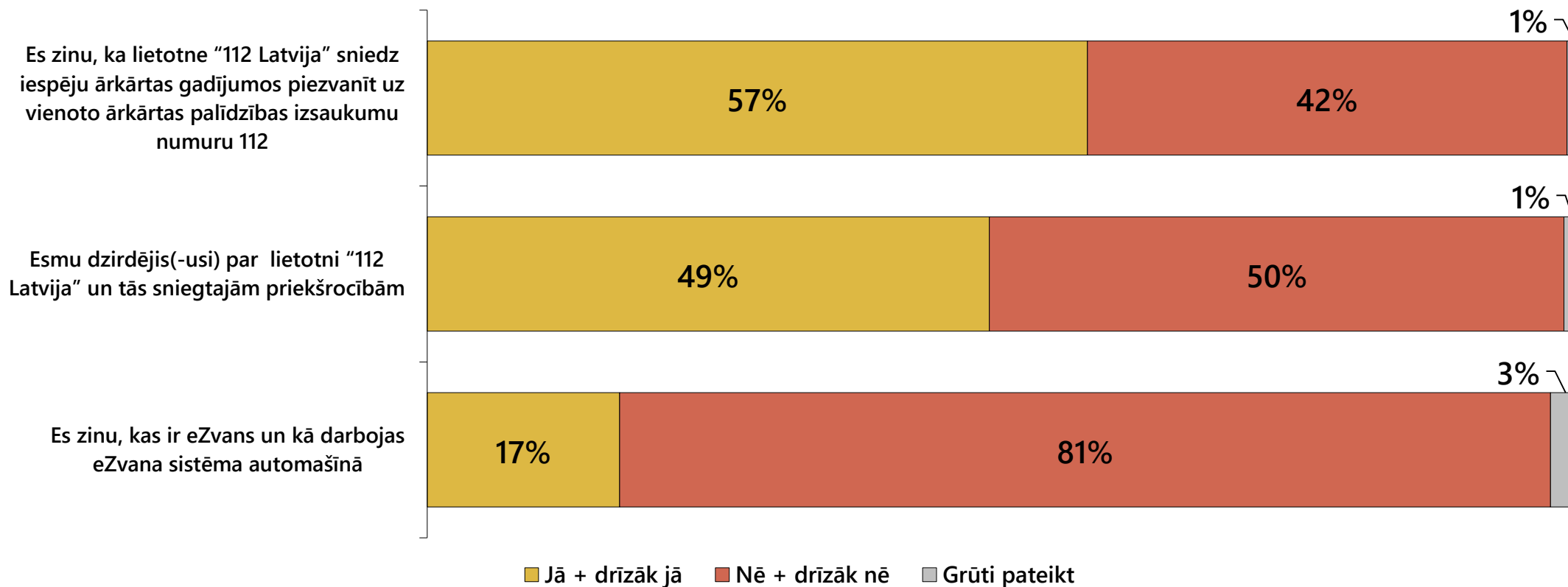
- ✓ Kur noticis \ Kas noticis \ Atbildes uz dispečera jautājumiem \ Sarunu pirmais pabeidz dispečers
- Kas noticis \ Kur noticis \ Atbildes uz dispečera jautājumiem \ Sarunu pirmais pabeidz dispečers
- Atbildes uz dispečera jautājumiem \ Kas noticis \ Kur noticis \ Sarunu pirmais pabeidz dispečers

Iespējas sazināties ar 112

Q5. Informētība par vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

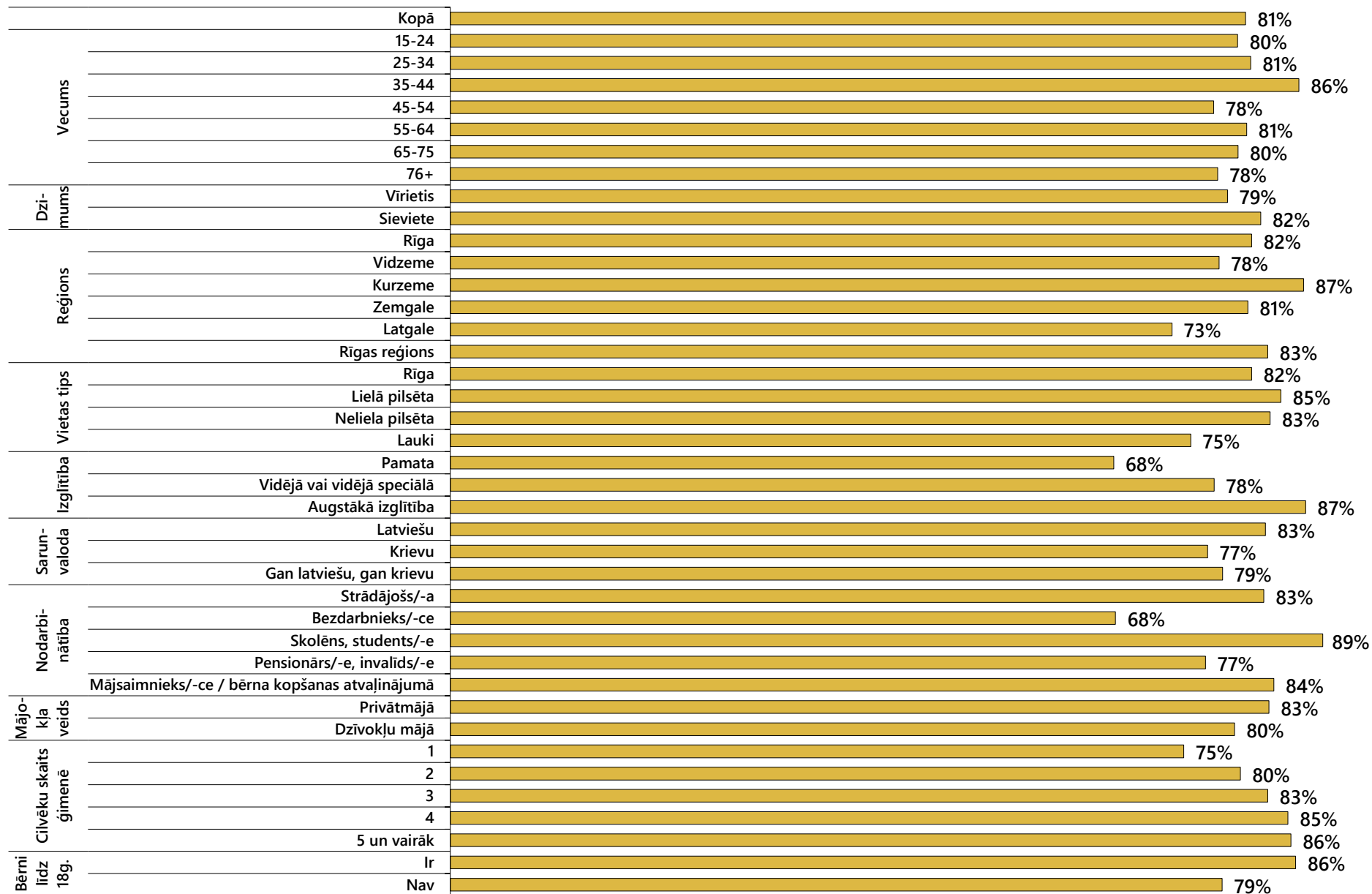

Atbilžu sadalījums pēc sociāldemogrāfiskajām grupām

Q1. Iedzīvotāju mājsaimniecībās veiktie prevencijas pasākumi

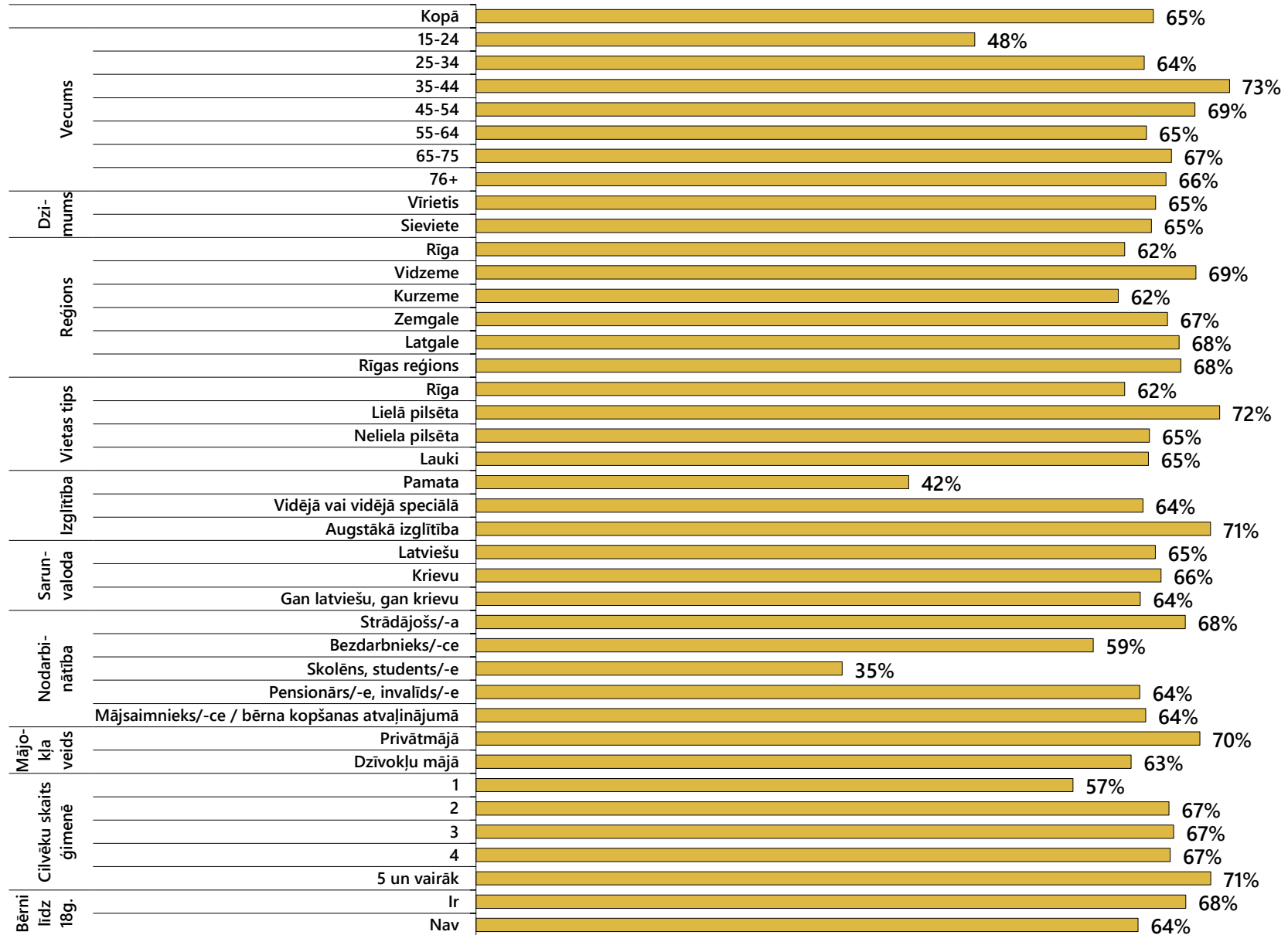
Manā mājoklī ir uzstādīts dūmu detektors vai kāda cita ierīce, kas brīdina par ugunsgrēku - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

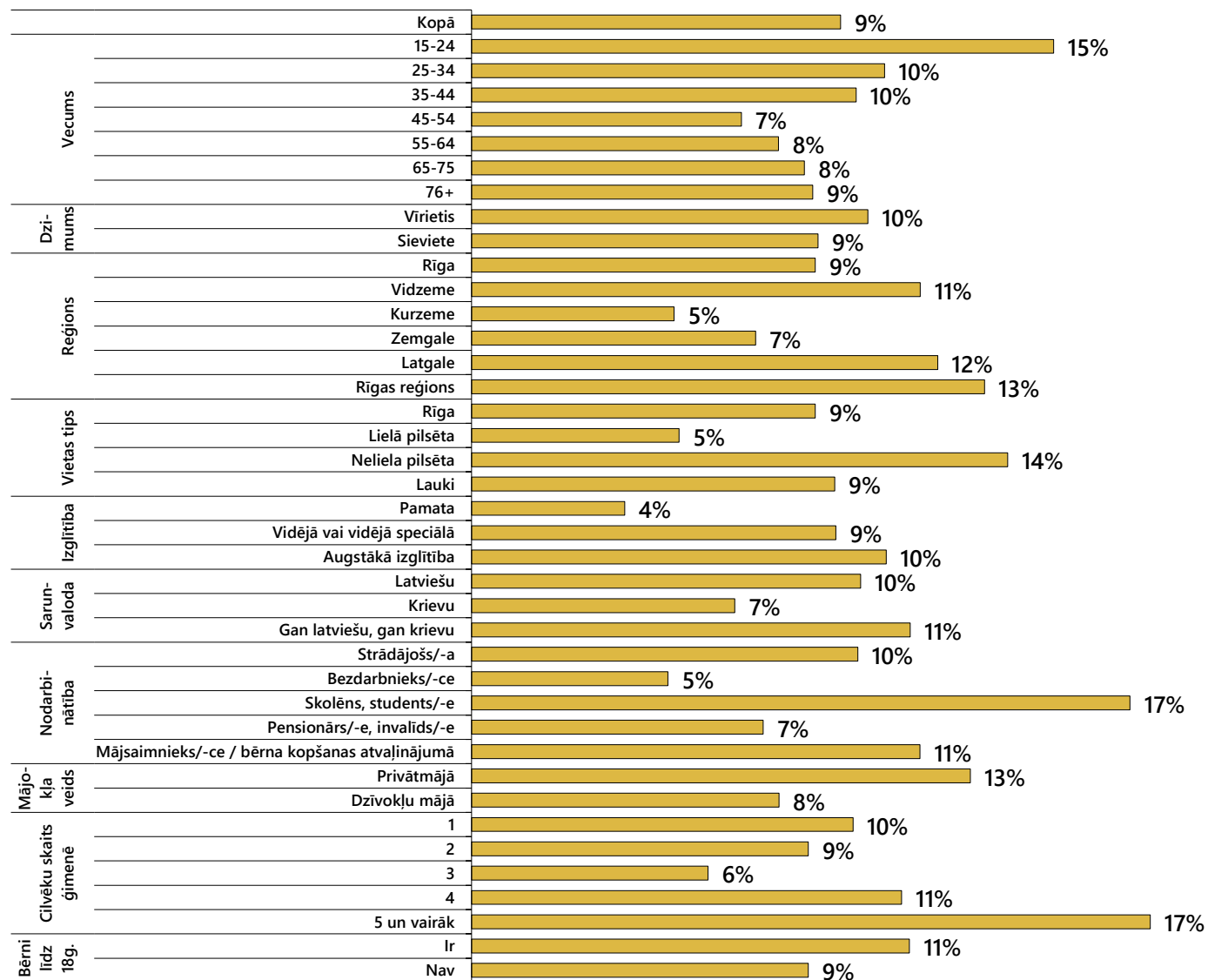
Regulāri veicu dūmu detektora darbības pārbaudi - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

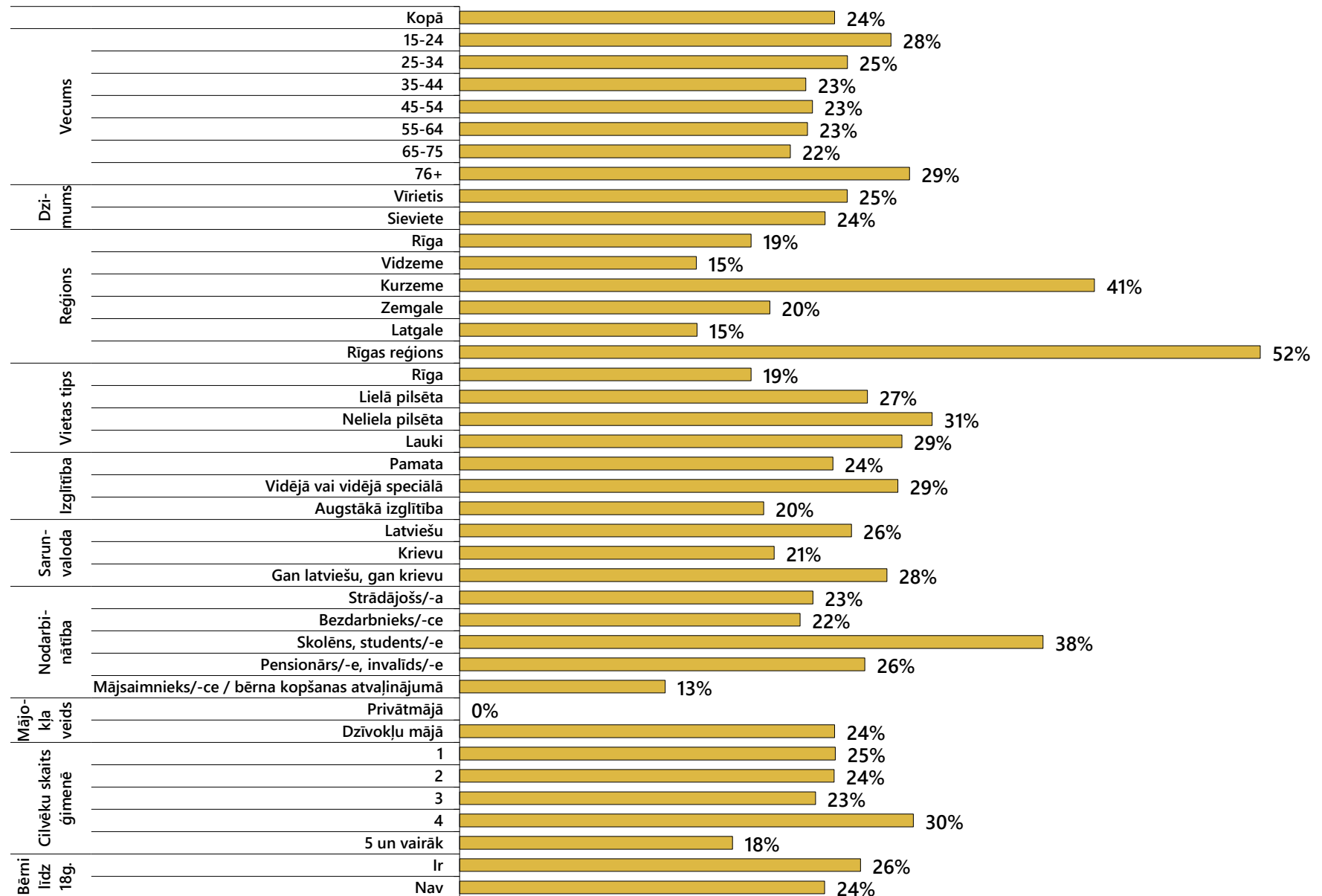
Manā mājoklī ir ugunsdzēsības pārklājs - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Manā daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā ir ugunsdrošības instrukcija un esmu ar to iepazinies - Jā

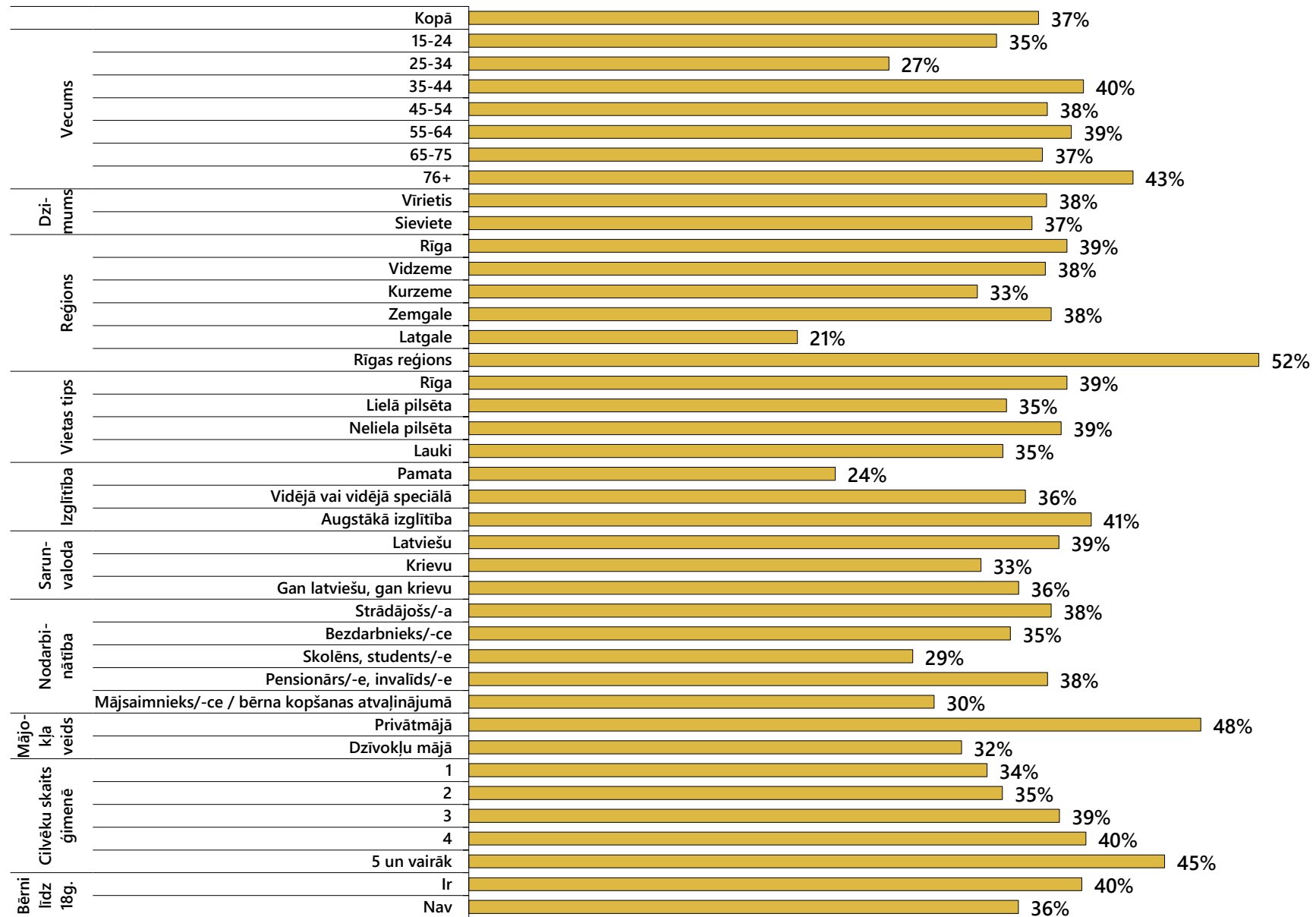
(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Manam mājoklim tiek regulāri veikta gāzes apkures iekārtas pārbaude un cietā kurināmā apkures iekārtas

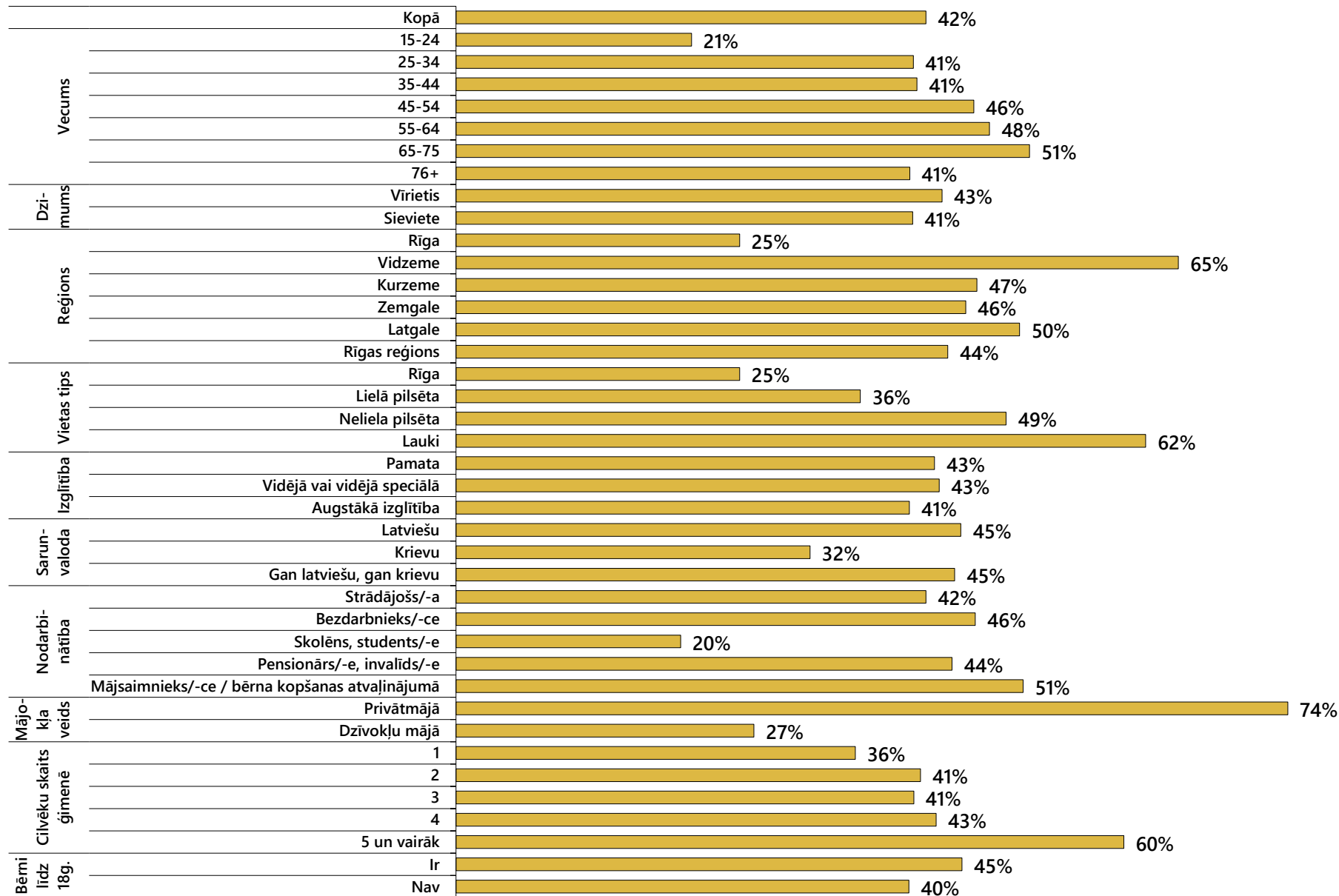
pārbaude - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

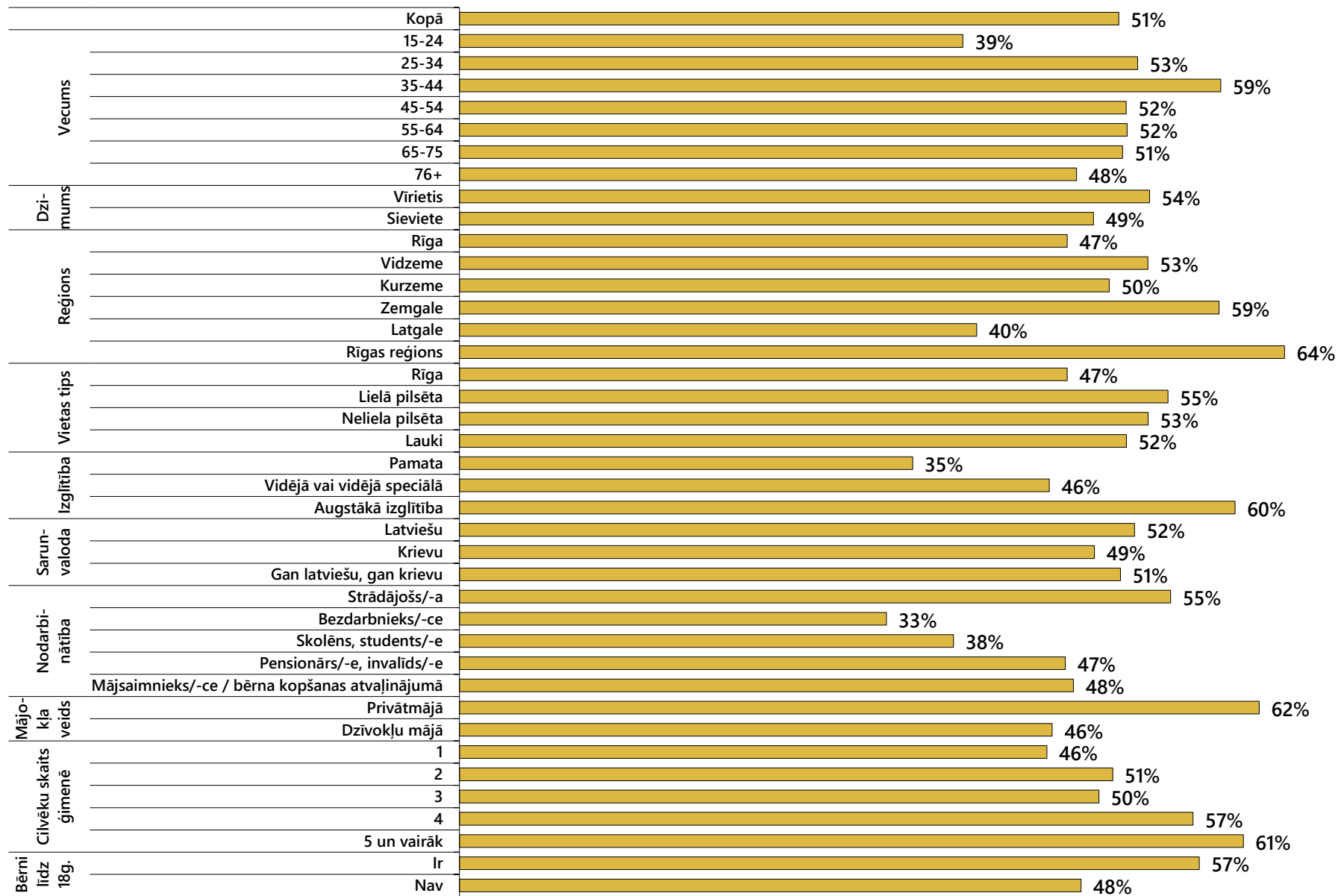
Manam mājojumam ir veikta skursteņa tīrīšana pēdējā gada laikā - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

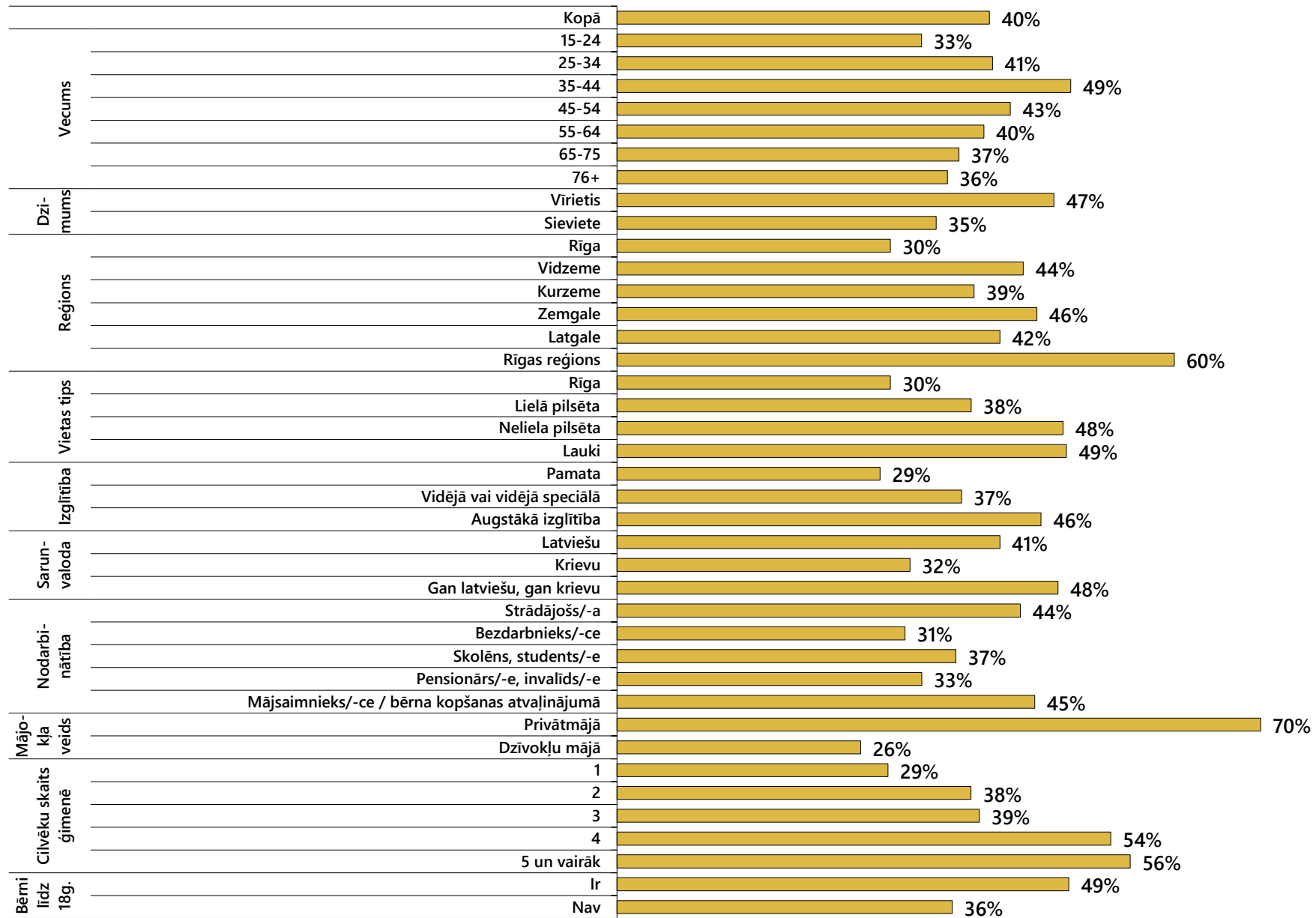
Manam mājoklim ir veikta elektroinstalācijas pārbaude pēdējo 10 gadu laikā - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

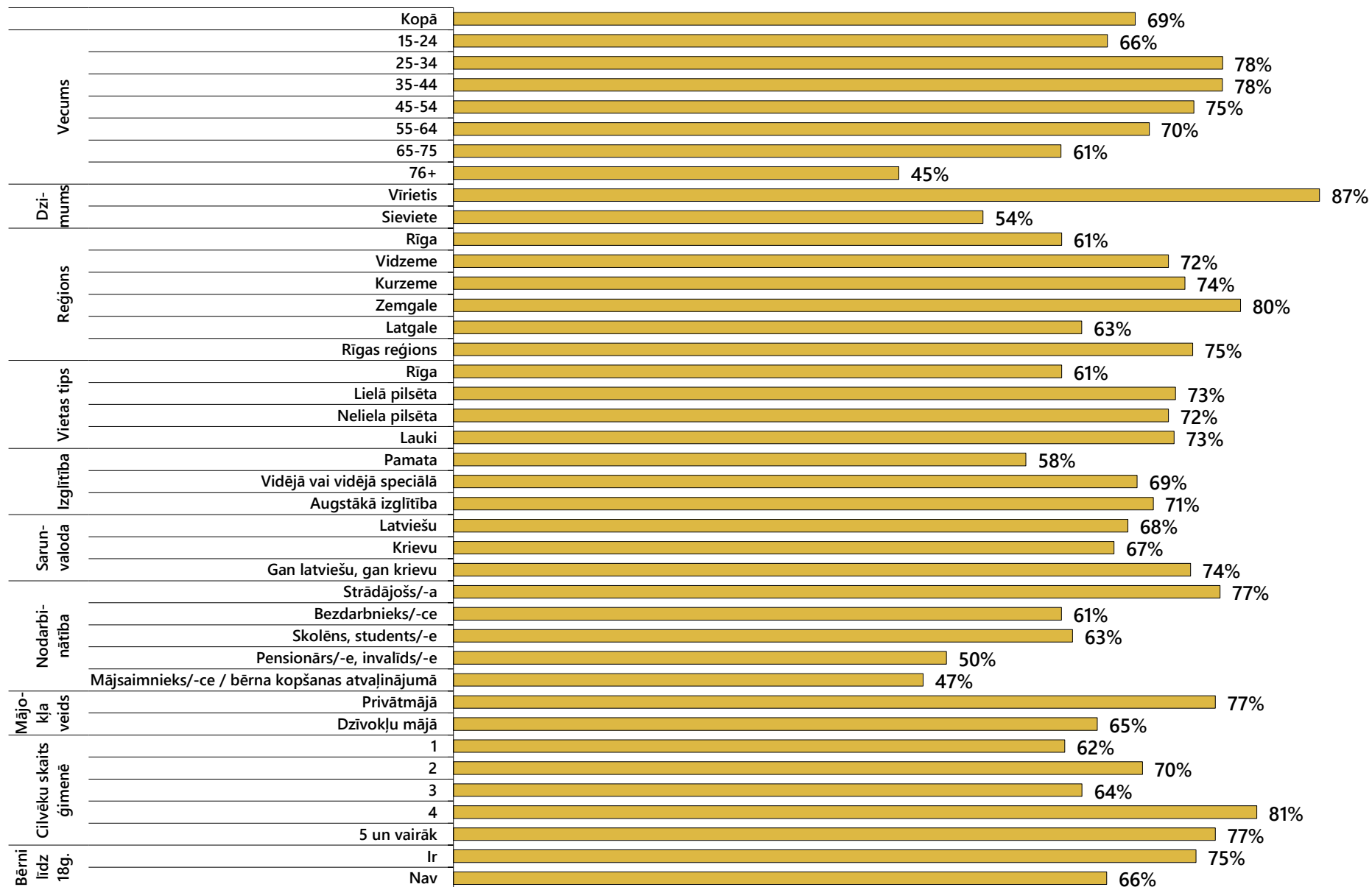
Manā mājoklī ir ugunsdzēsības aparāts - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

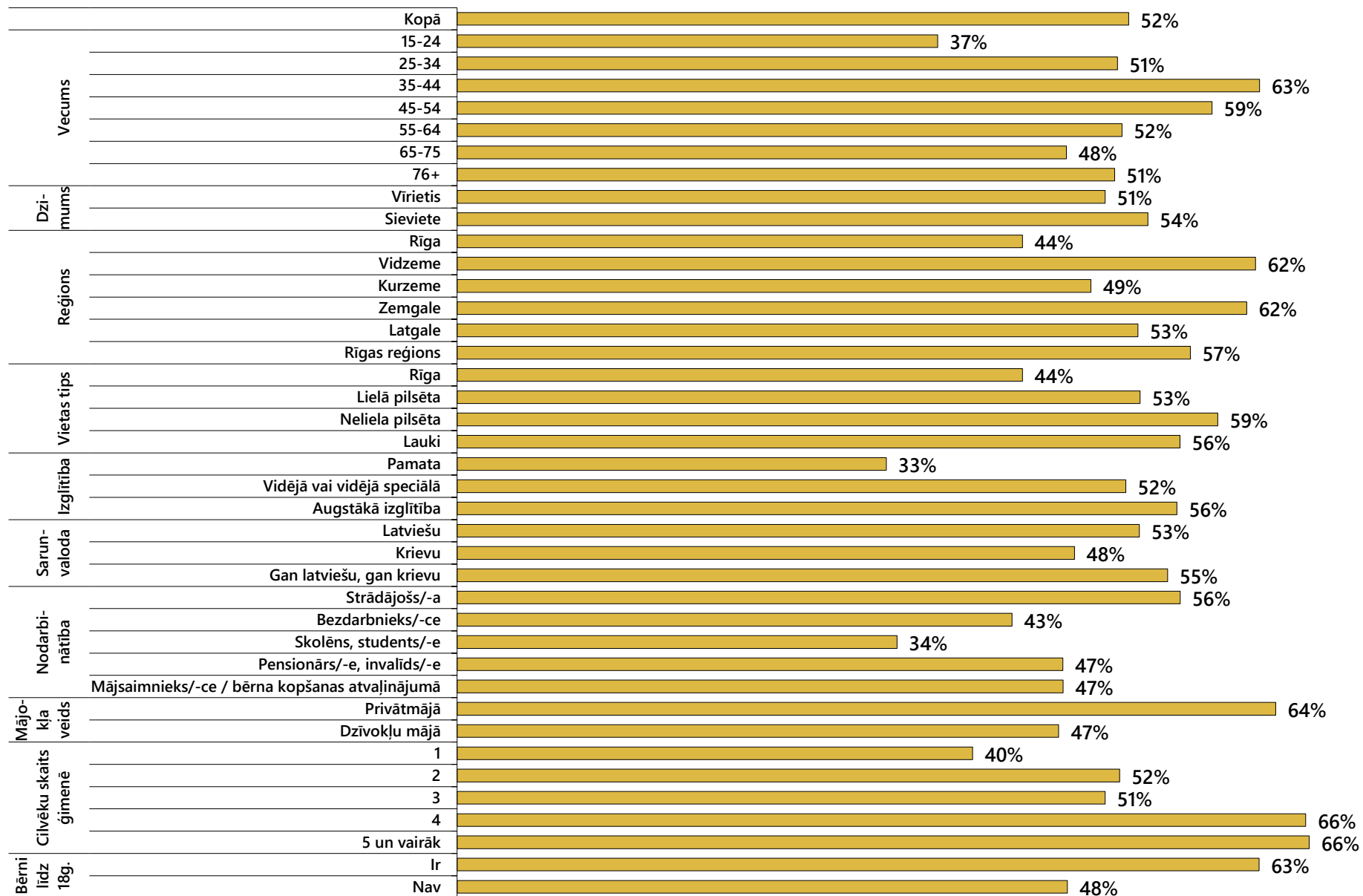
Es protu rīkoties ar ugunsdzēsības aparātu - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

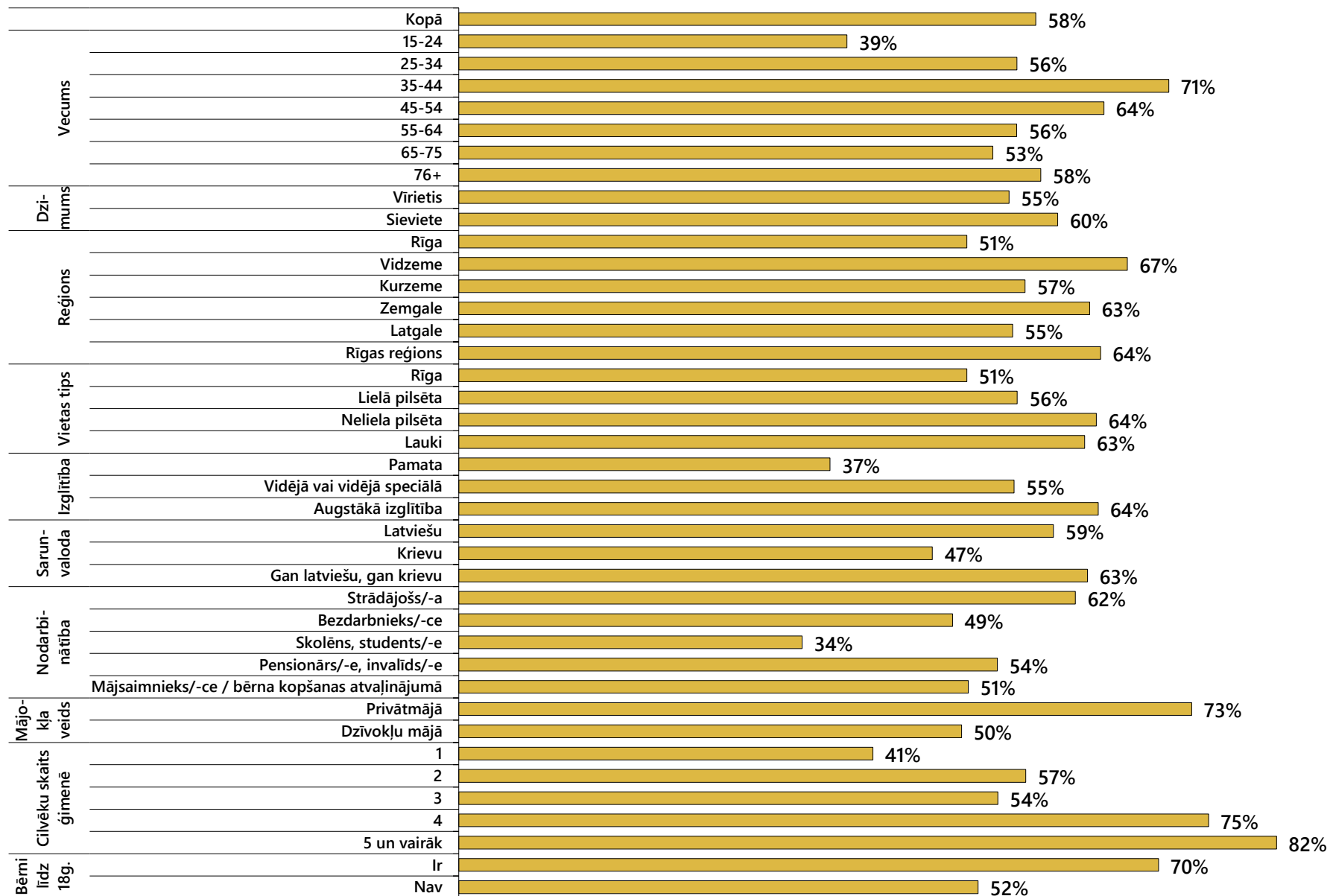
Mājsaimniecībā pārrunājam, kā rīkosimies ugunsgrēka gadījumā - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Mājsaimniecībā pārrunājam ar ugunsdrošību saistītos riskus - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

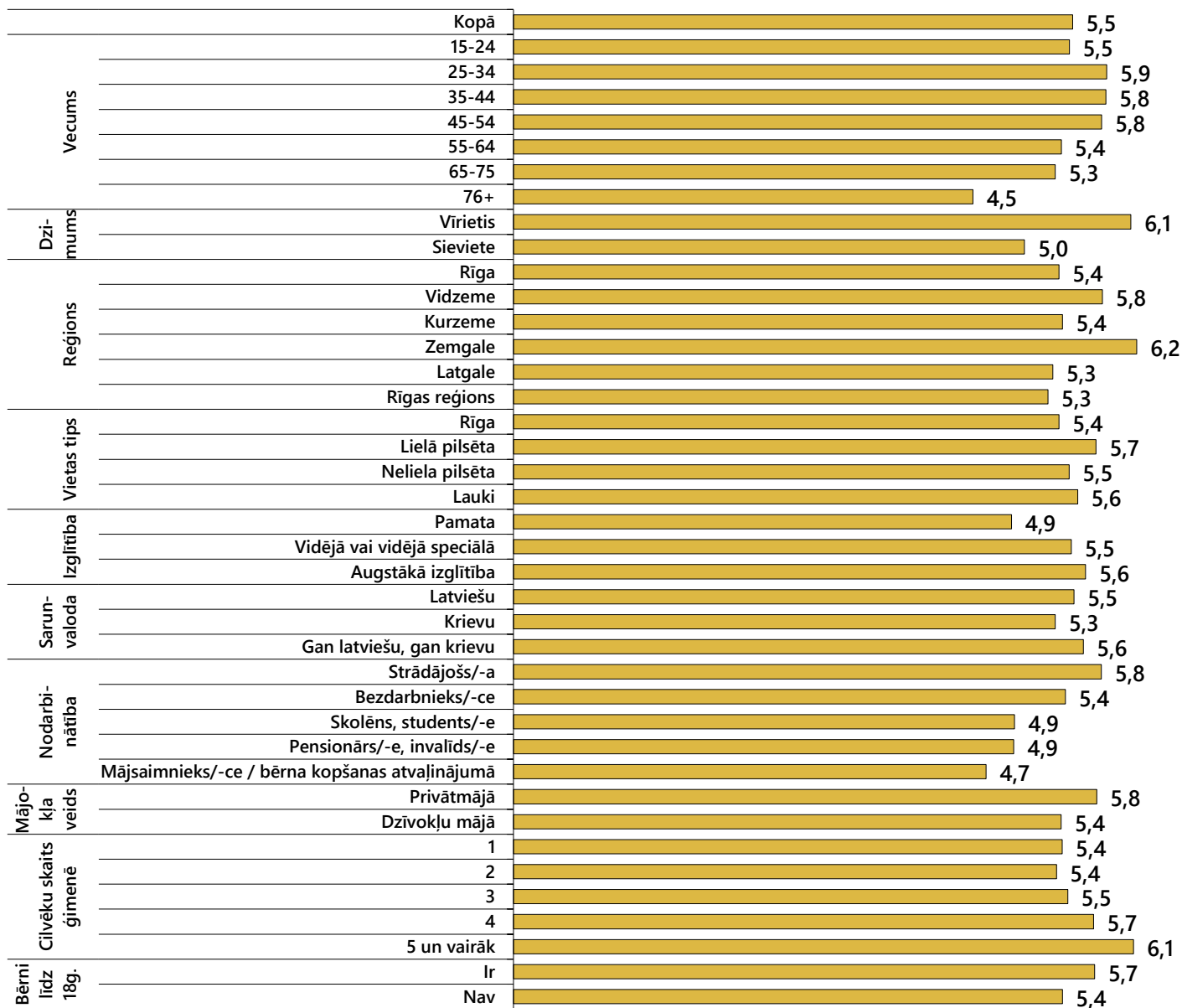

Q2. Rīcība krīzes gadījumā

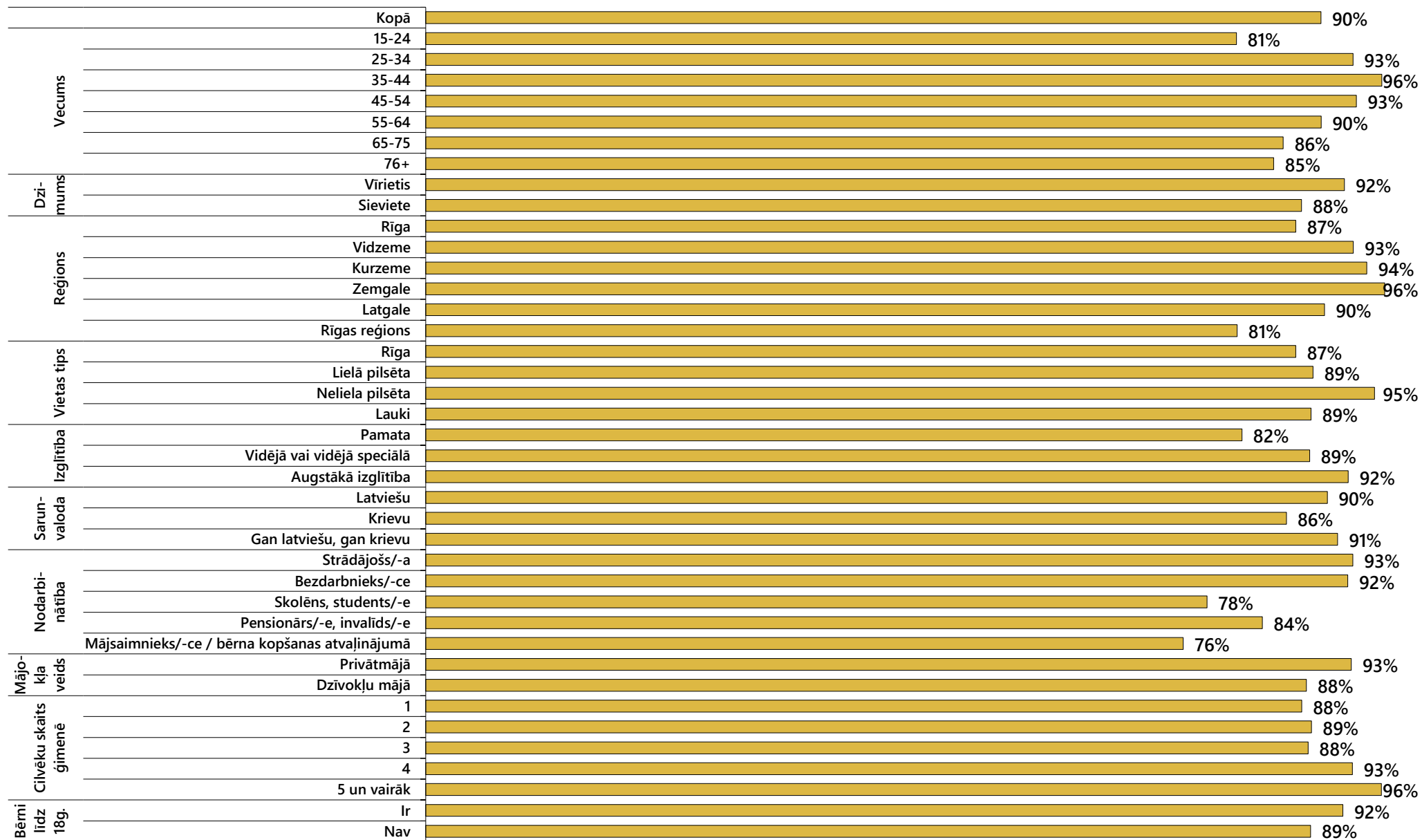
Kā Jūs kopumā novērtētu savu gatavību dažādiem krīzes\ārkārtas gadījumiem?

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

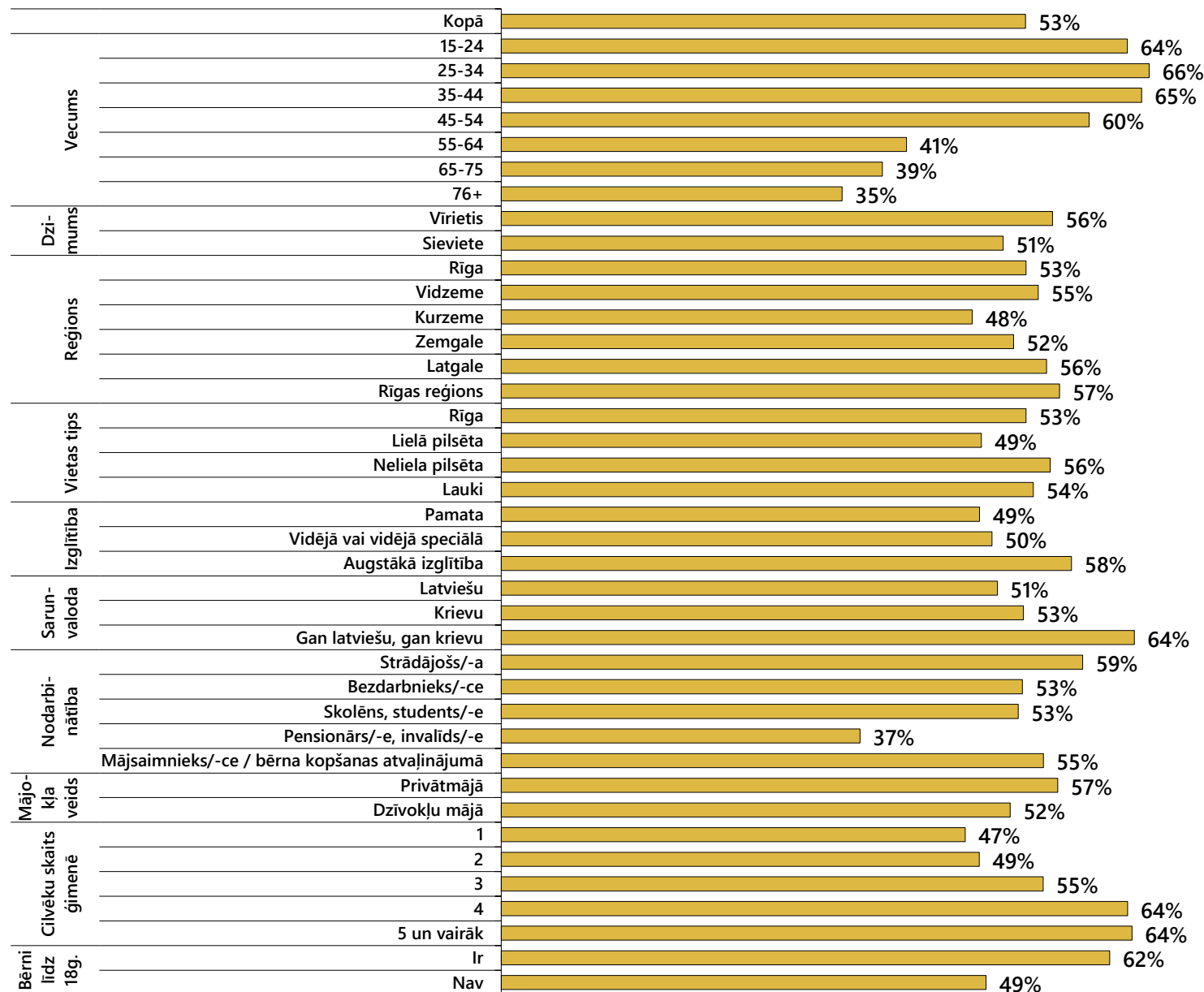
Es zinu kā rīkoties, ja ugunsgrēks ir izcēlies manā mājoklī - Jā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Kā, Jūsaprāt, ir jārikojas, kad ir izcēlies ugunsgrēks? – Īpatsvars respondentu, kuri veiktu pareizo rīcību*

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

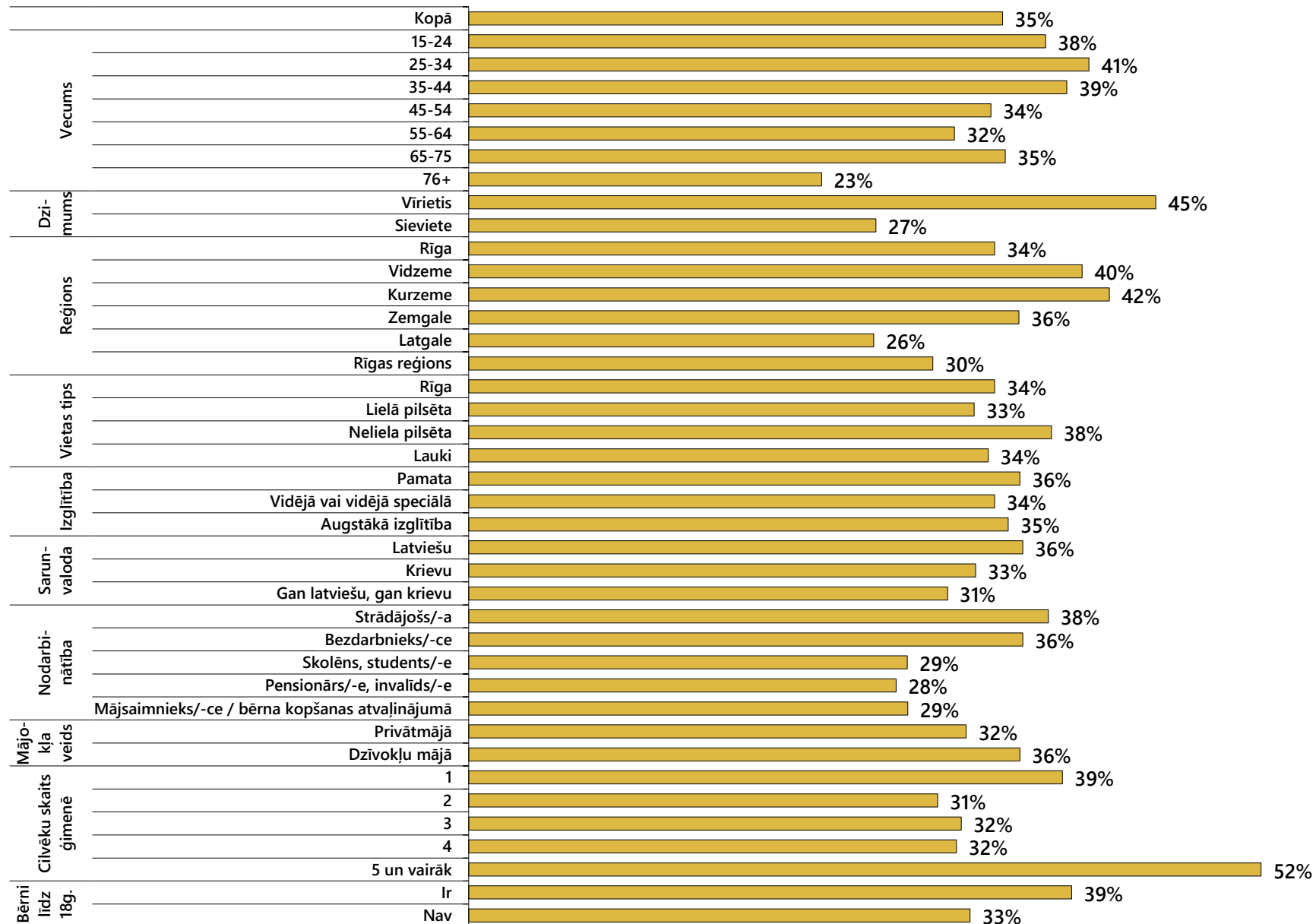
* Dodos prom no bīstamās vietas \ Aizveru aiz sevis visas durvis \ Zvanu uz 112 \ Sagaidu ugunsdzēsējus glābējus

Q3. Rīcība civilās aizsardzības gadījumos

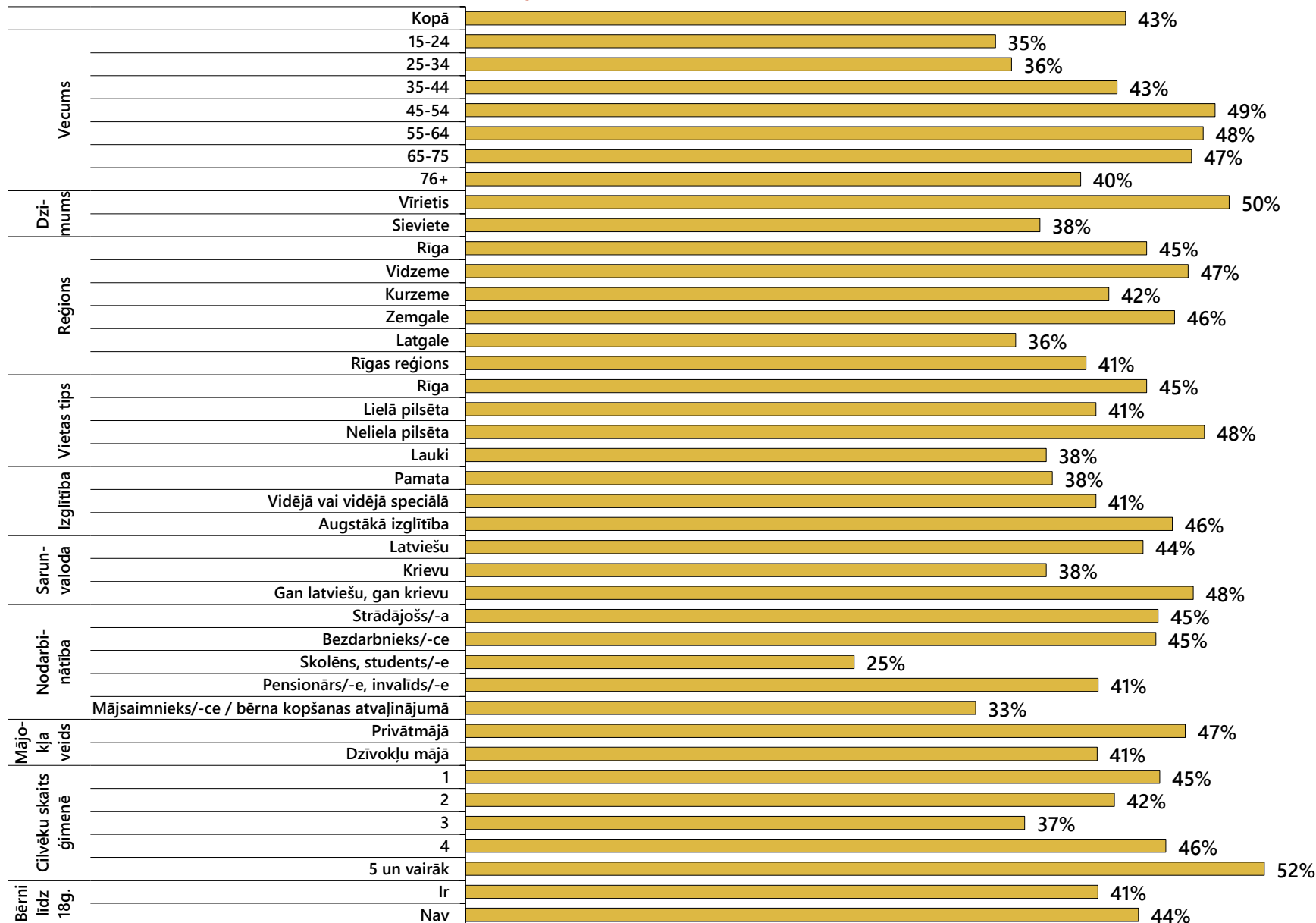
Es zinu, kā rīkoties terorisma draudu gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

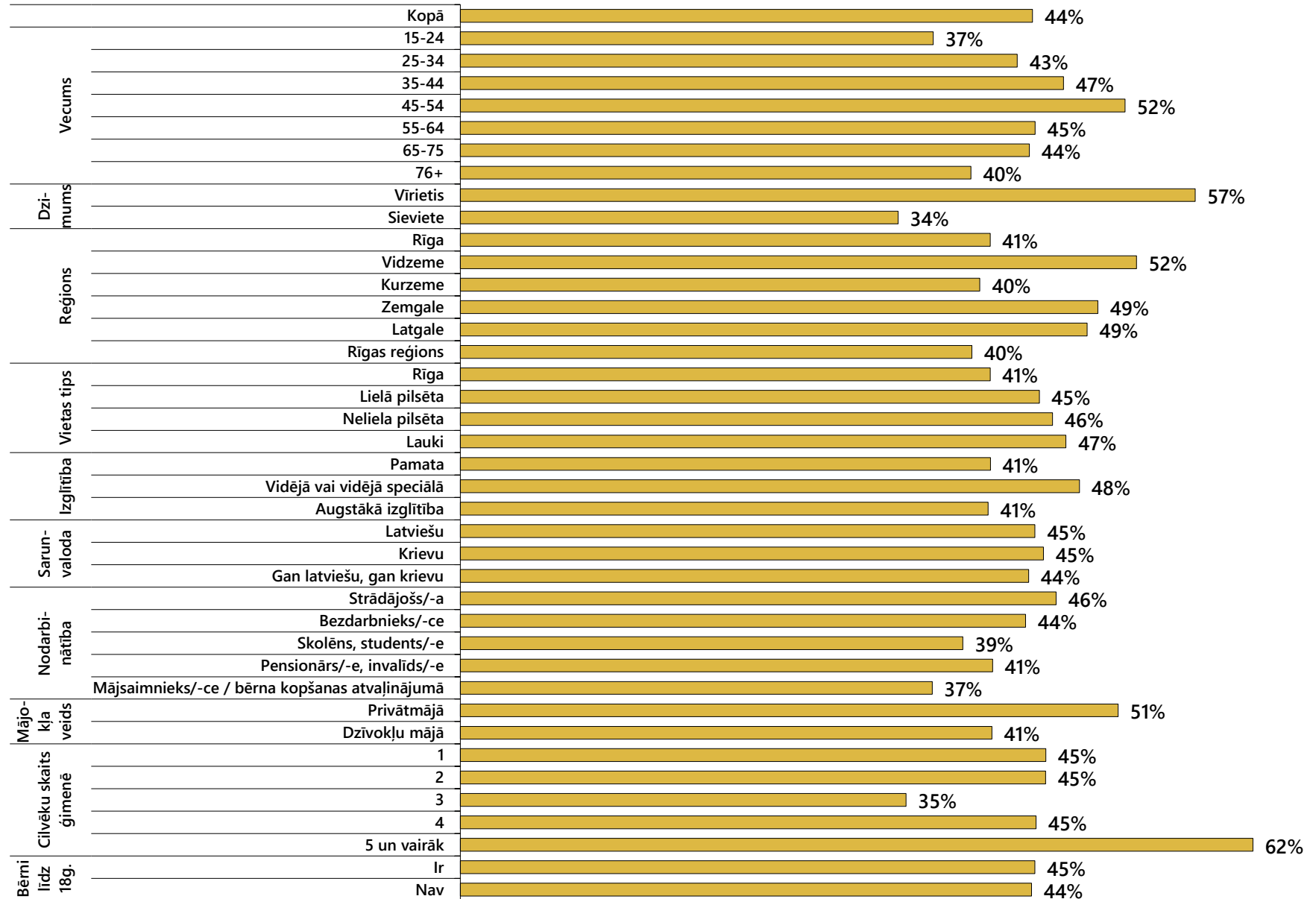
Es zinu, kā rīkoties bīstamu ķīmisko vielu noplūdes, radiācijas avāriju gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

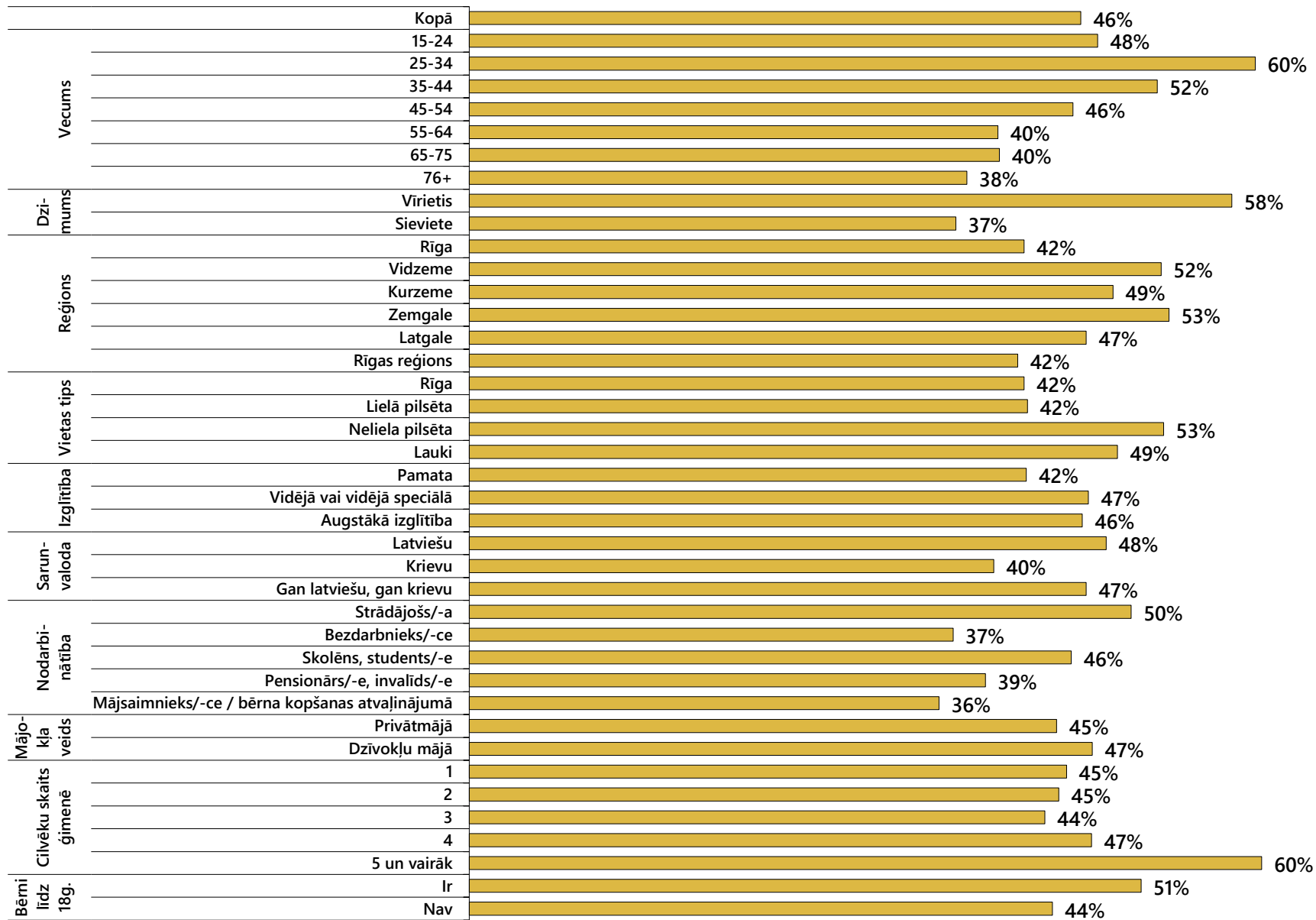
Es zinu, kā rīkoties ēkas sagrūvuma gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

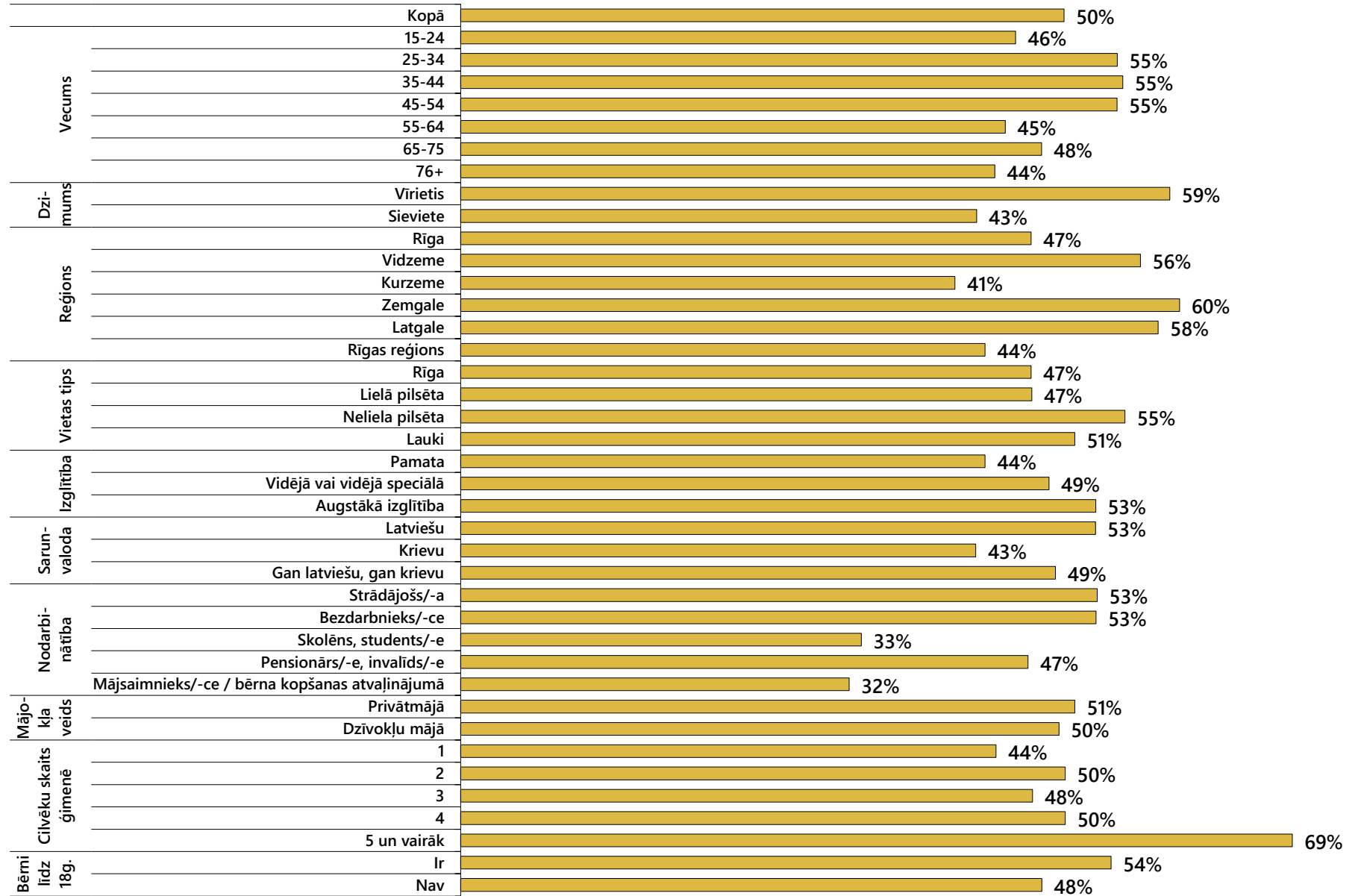
Es zinu, kā rīkoties militāra apdraudējuma (kara) gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

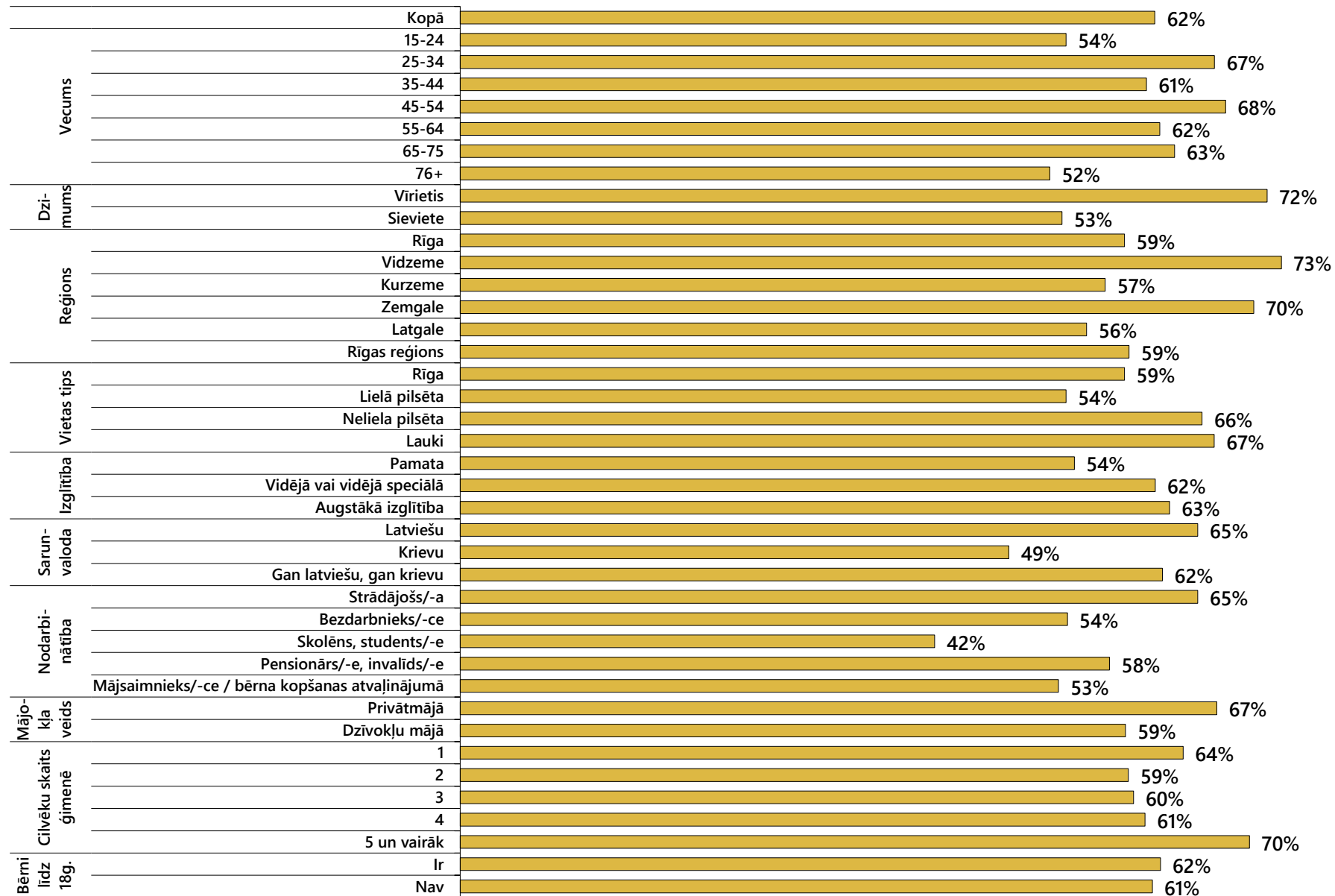
Es zinu, kādi ir mani pienākumi katastrofu gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

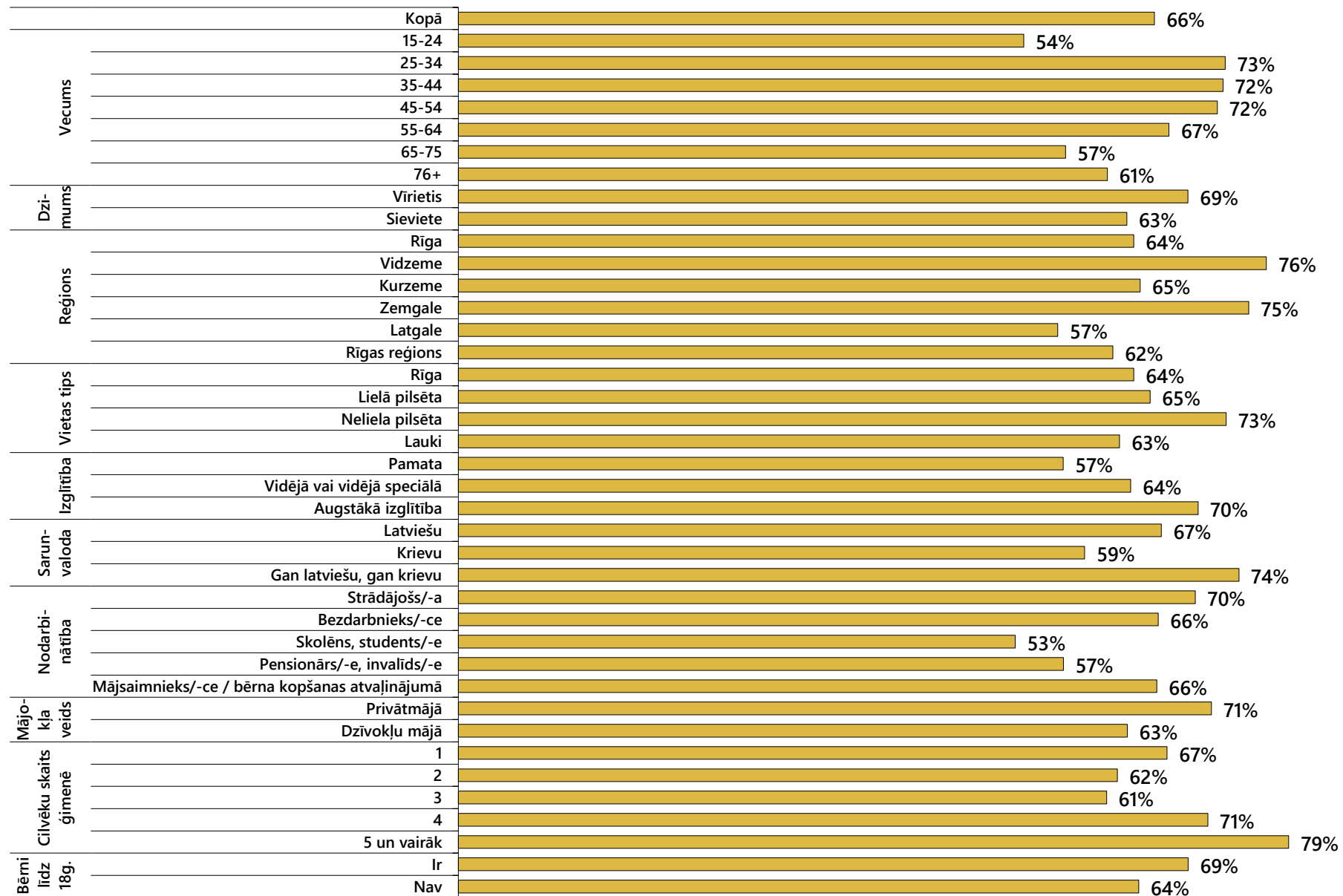
Es zinu, kā rīkoties meža un kūdras ugunsgrēka gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

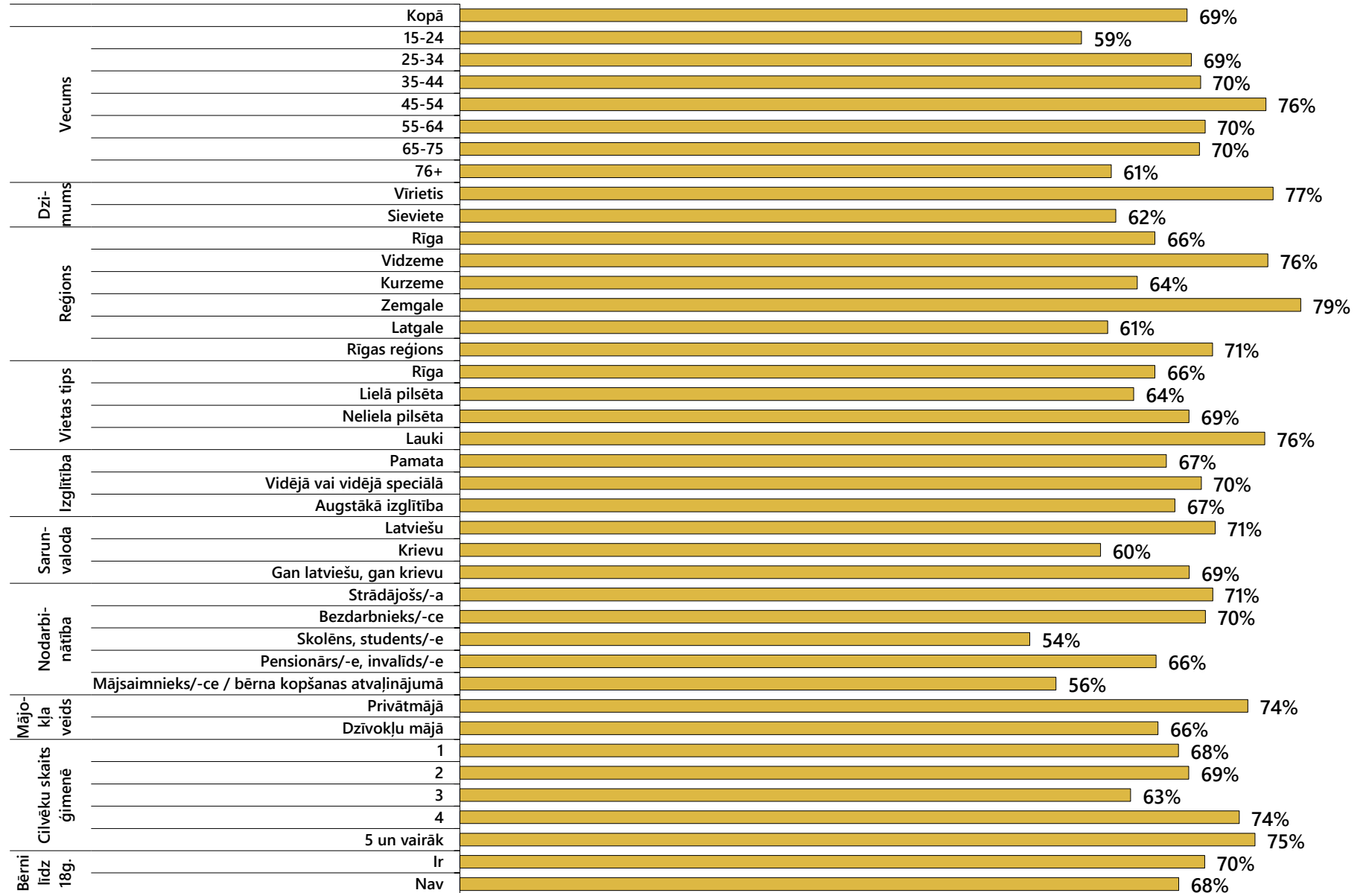

Es zinu, kā rīkoties nezināmas vielas vai pulvera atrašanas vai saņemšanas pa pastu gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

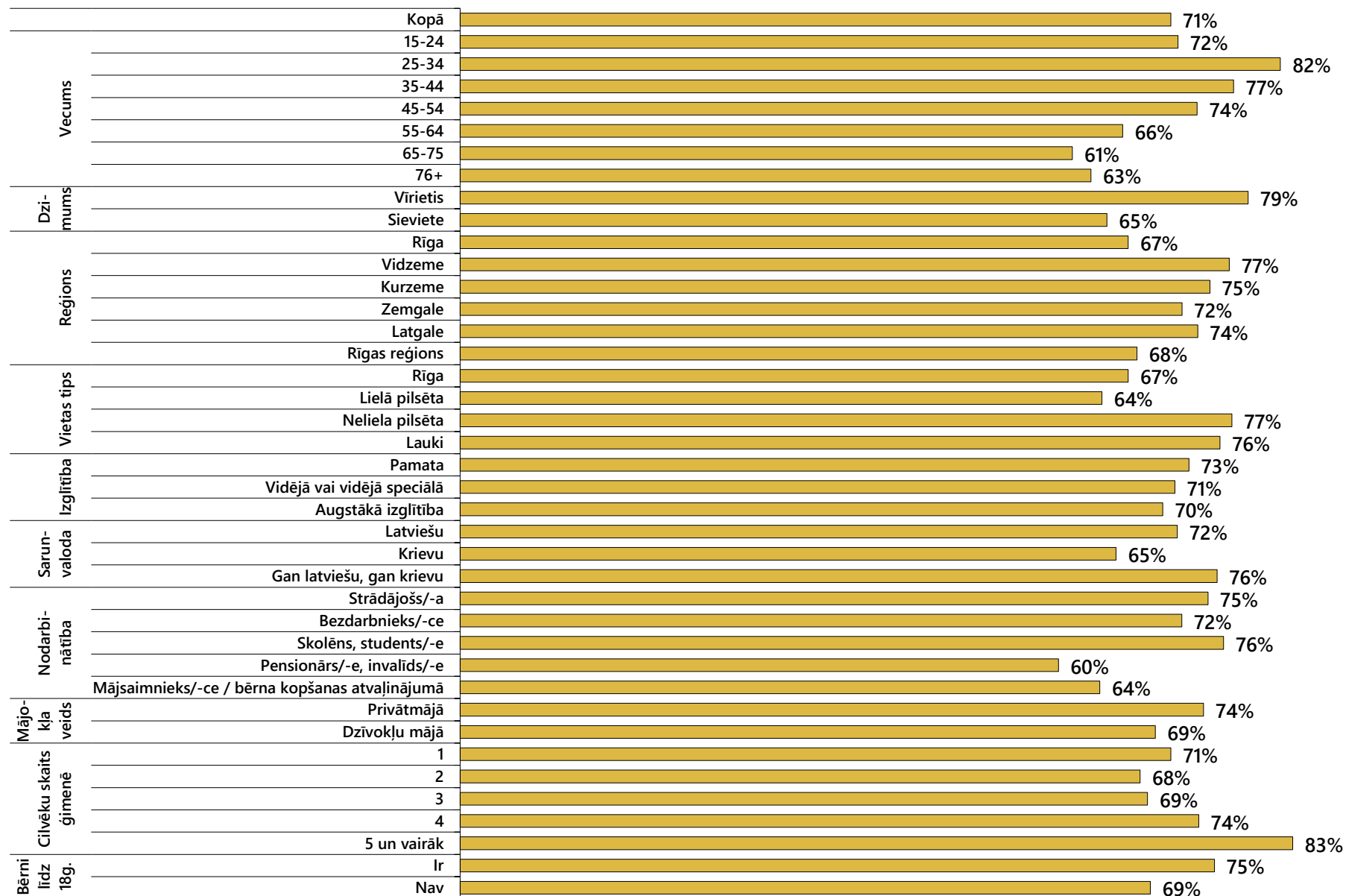

Es zinu, kā rīkoties plūdu gadījumā (Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

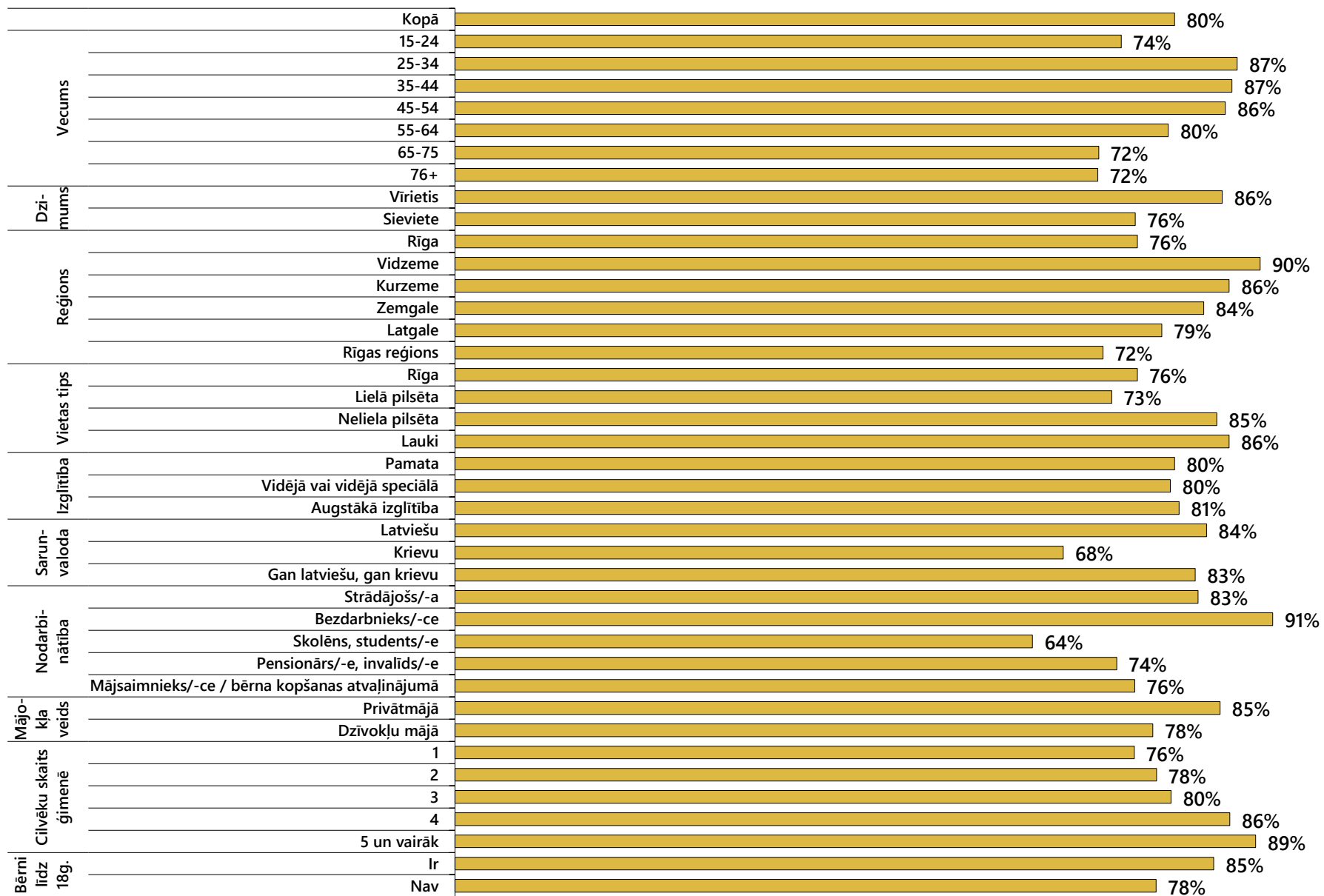

Es zinu, kā rīkoties evakuācijas gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

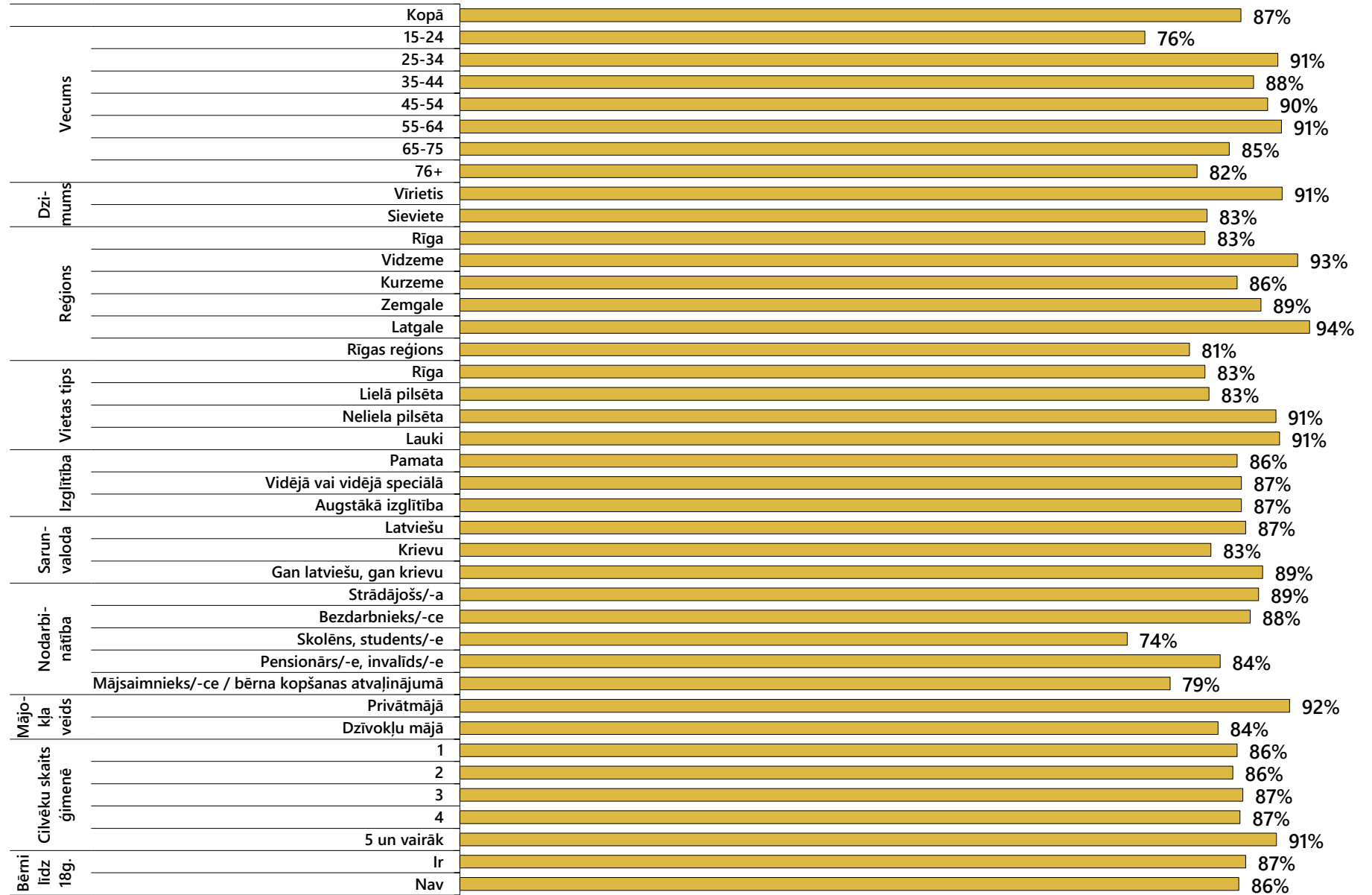

Es zinu, kā rīkoties vētras gadījumā (Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

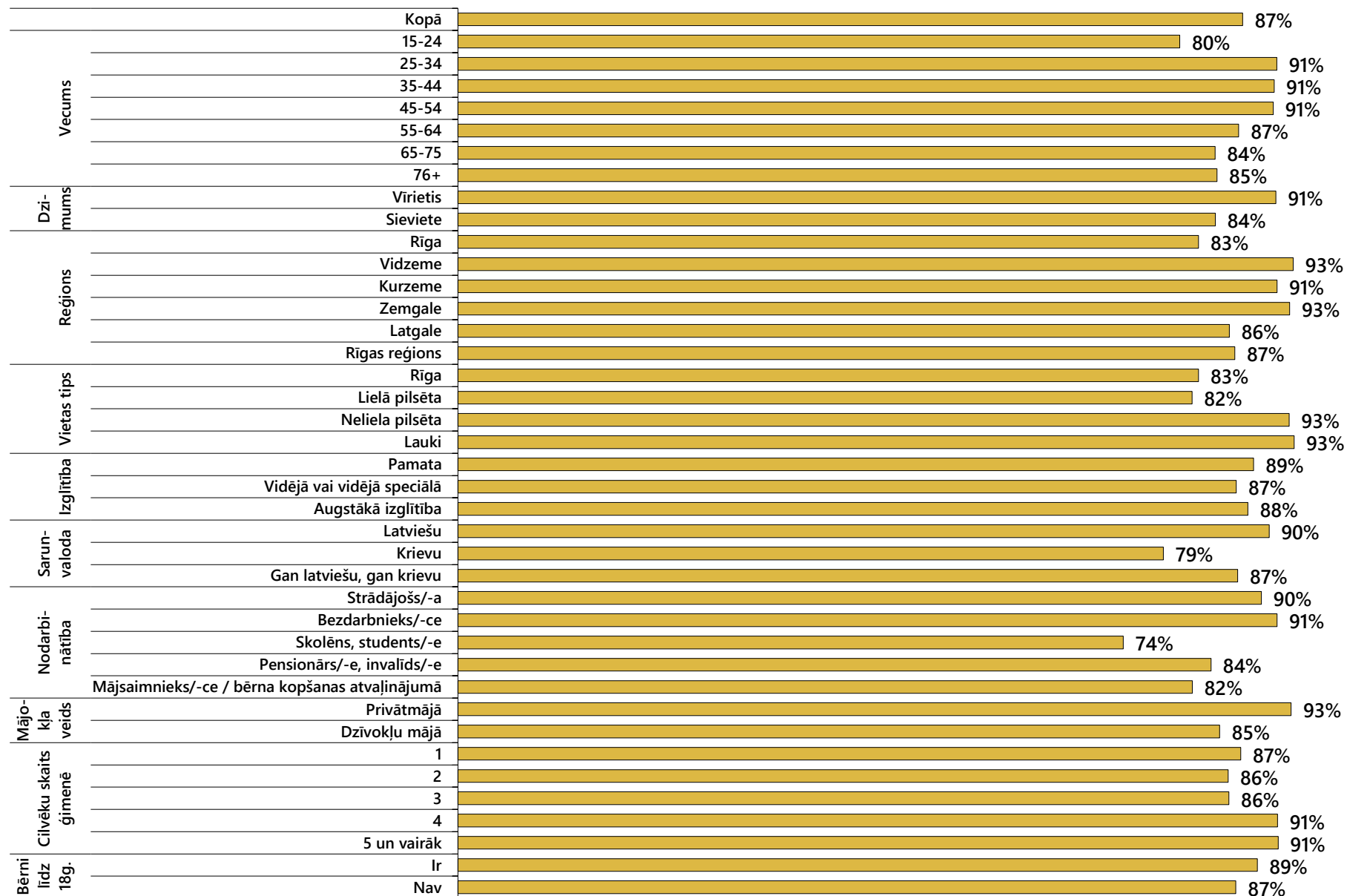

Es zinu, kā rīkoties ilglaicīga (24h+) elektrības pārtraukuma gadījumā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

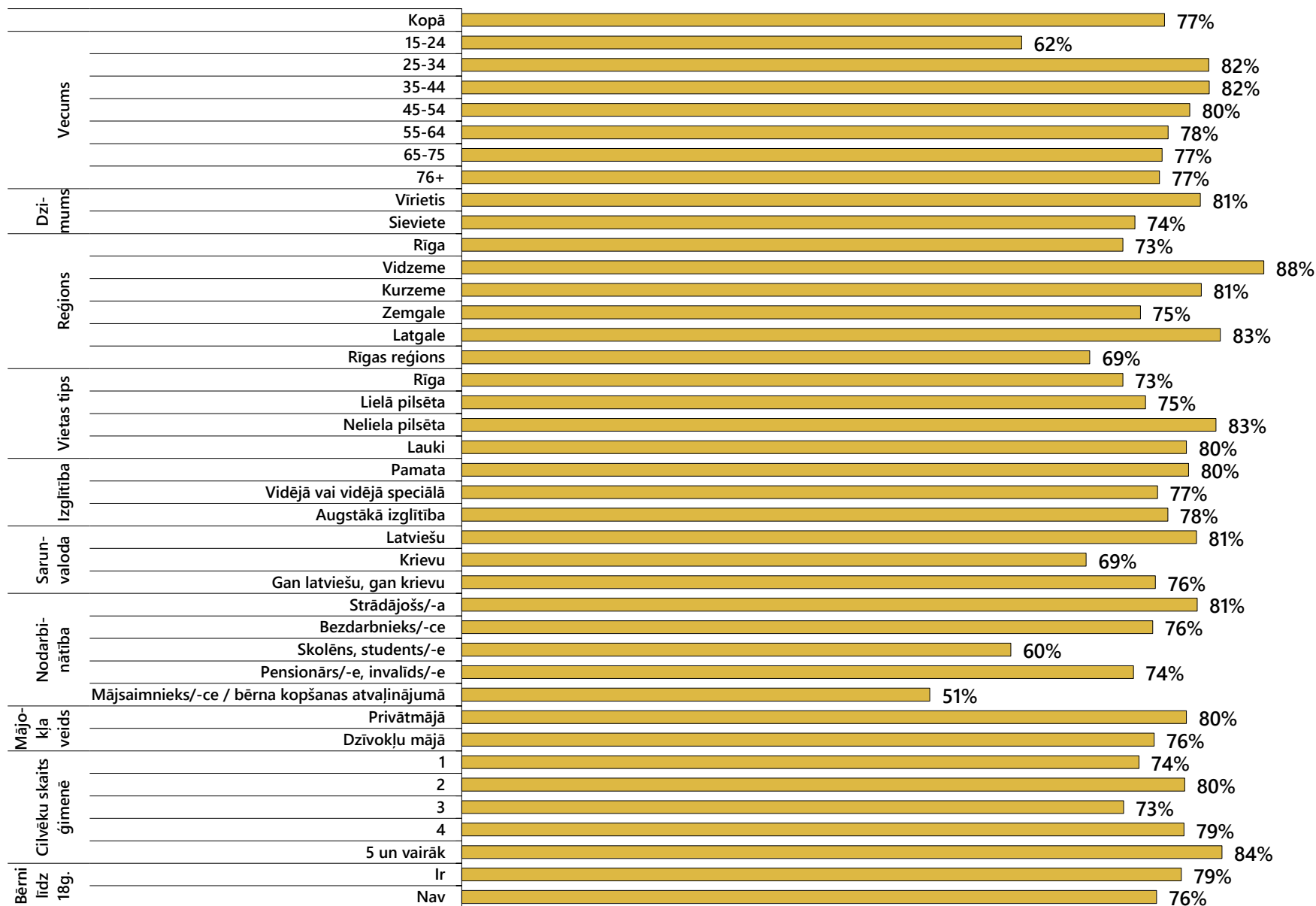

Es zinu, kā rīkoties negaisa gadījumā (Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

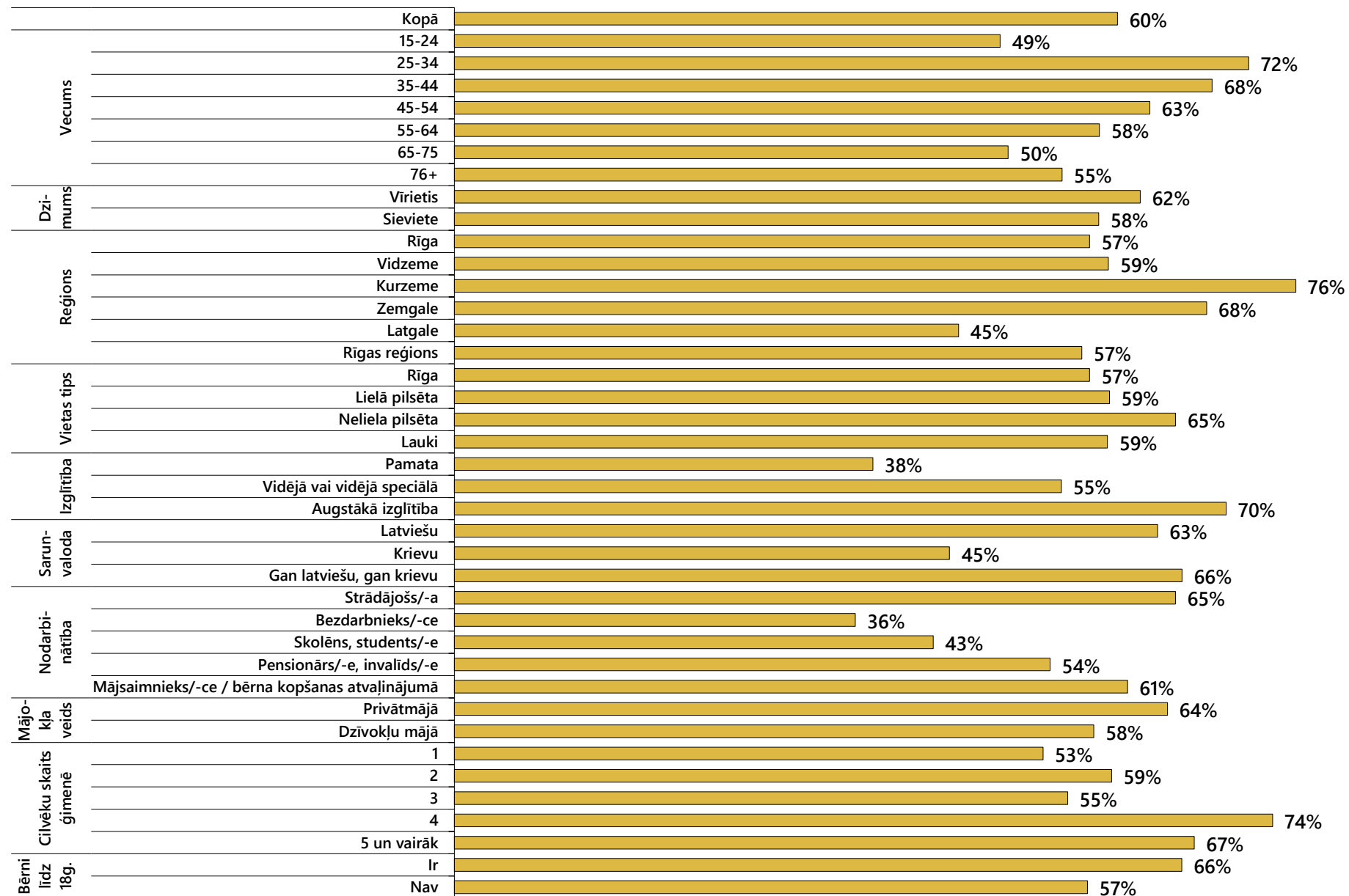
Es zinu, kā rīkoties, dzirdot trauksmes sirēnas

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

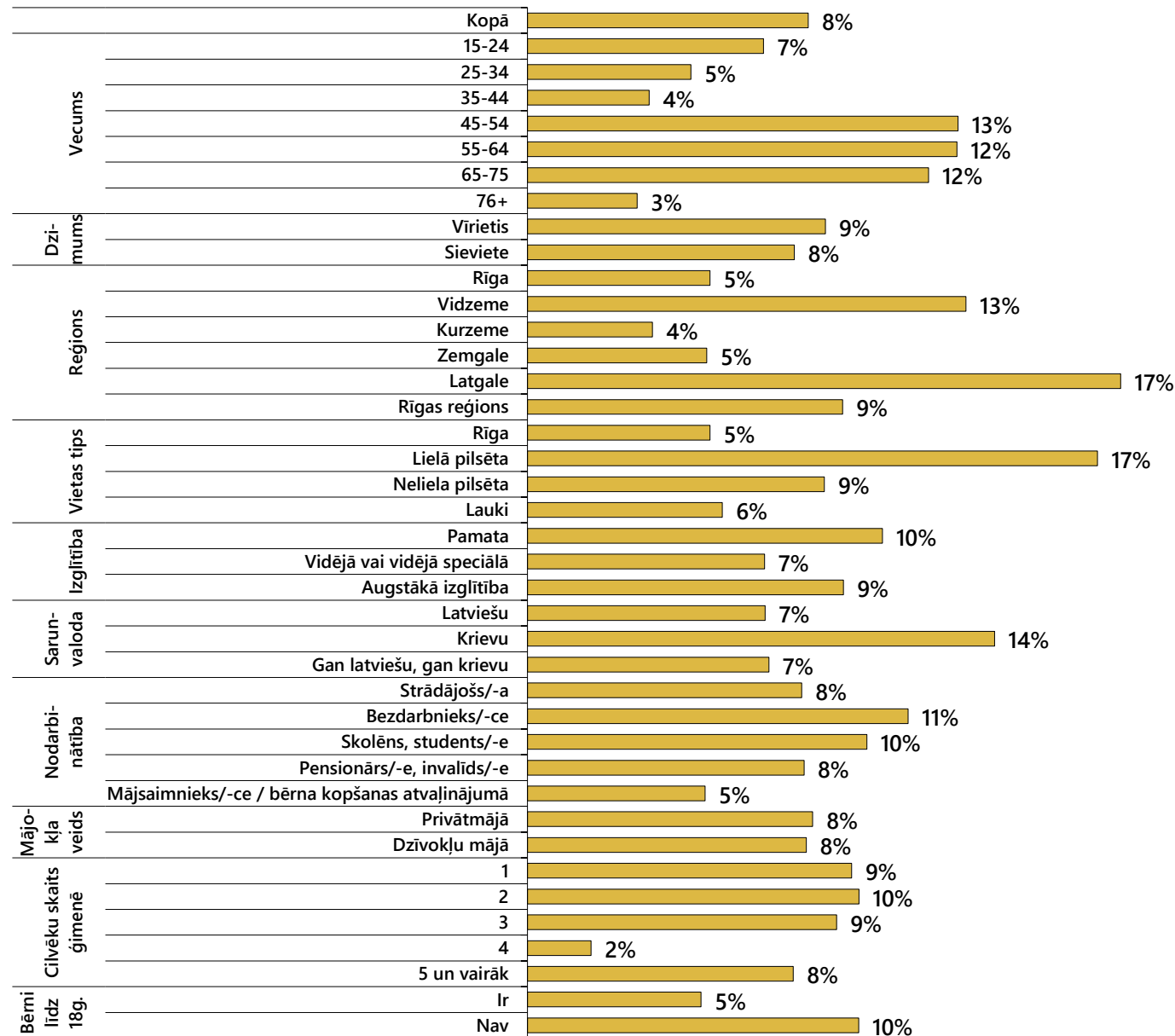
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Noskaidrošu situāciju masu informācijas līdzekļos

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

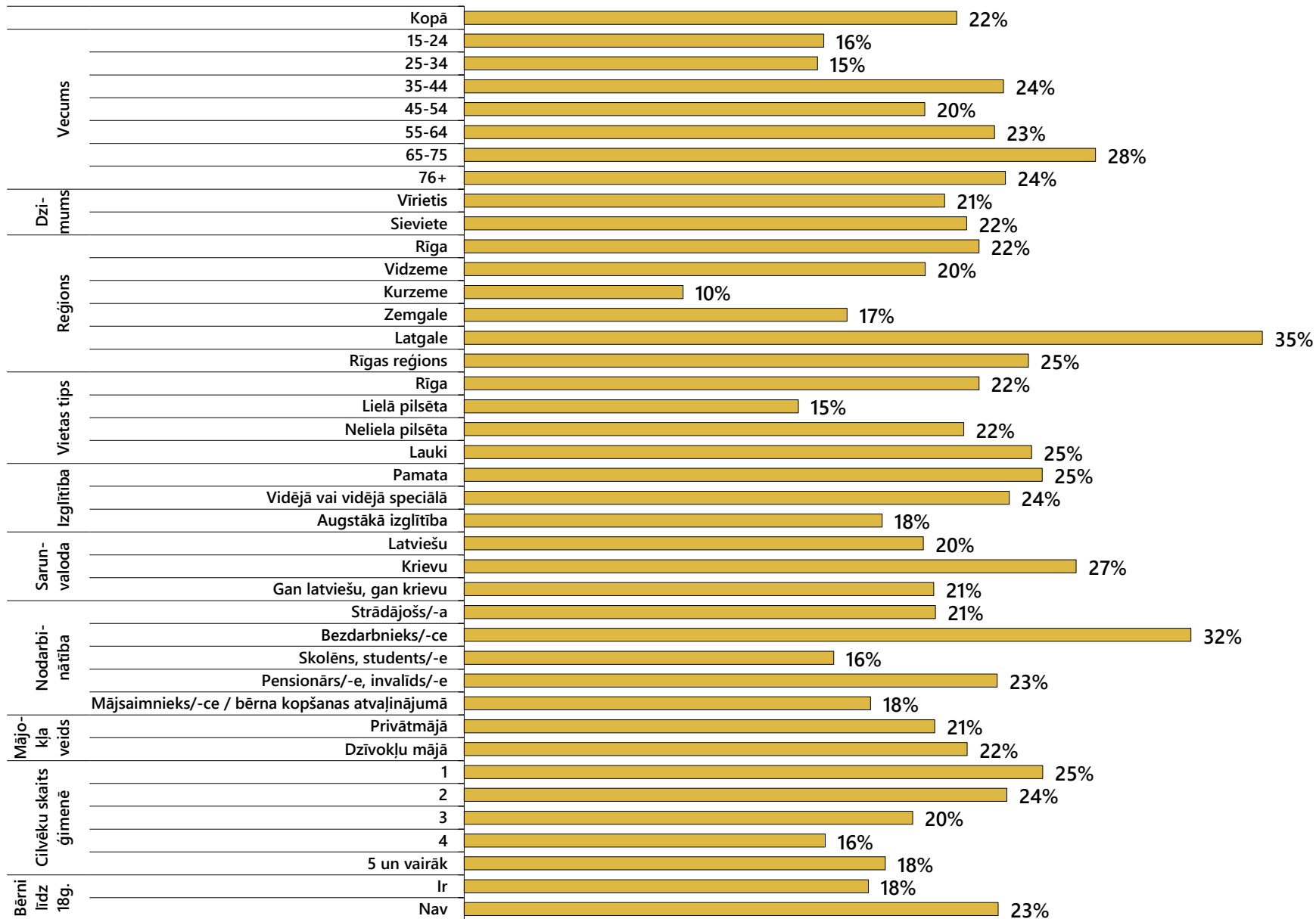
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Gaidīšu norādes (paļaušanās uz profesionāļiem)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

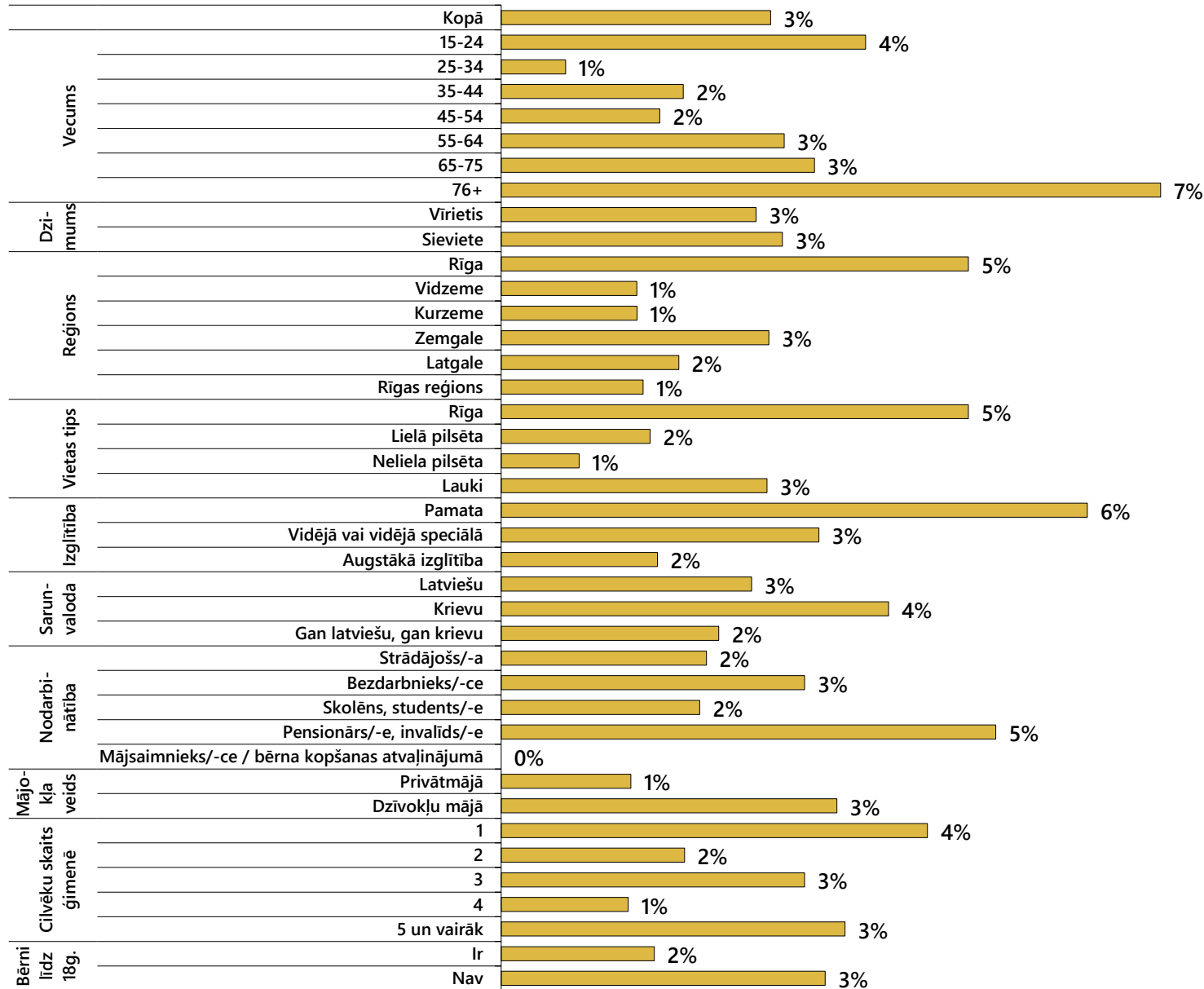
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Evakuēšos (došos prom no apdraudējuma zonas)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

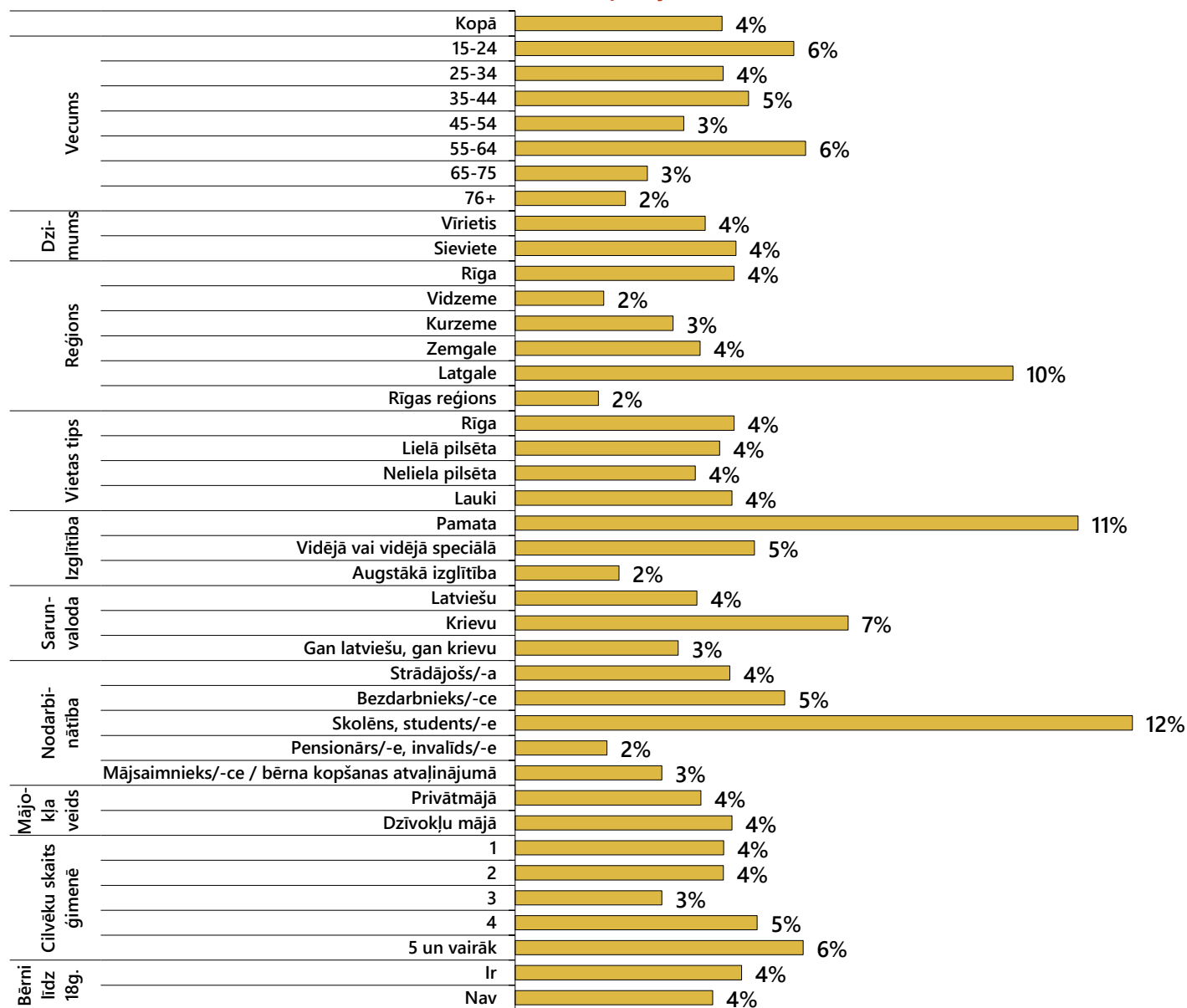
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Palikšu mājās

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

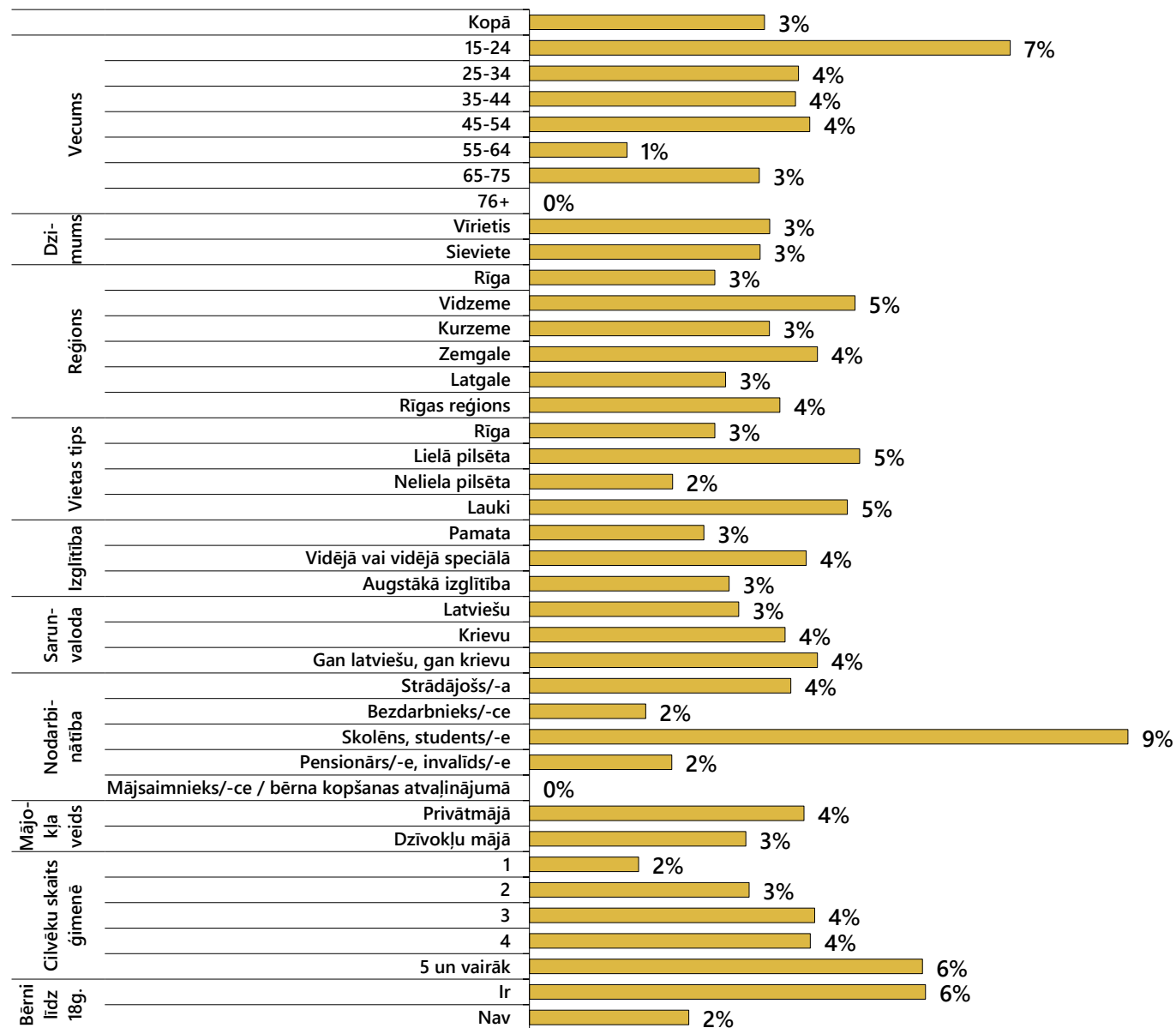
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Gatavošos evakuācijai (gatavošu «somu ar pirmās nepieciešamības lietām evakuācijai»)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

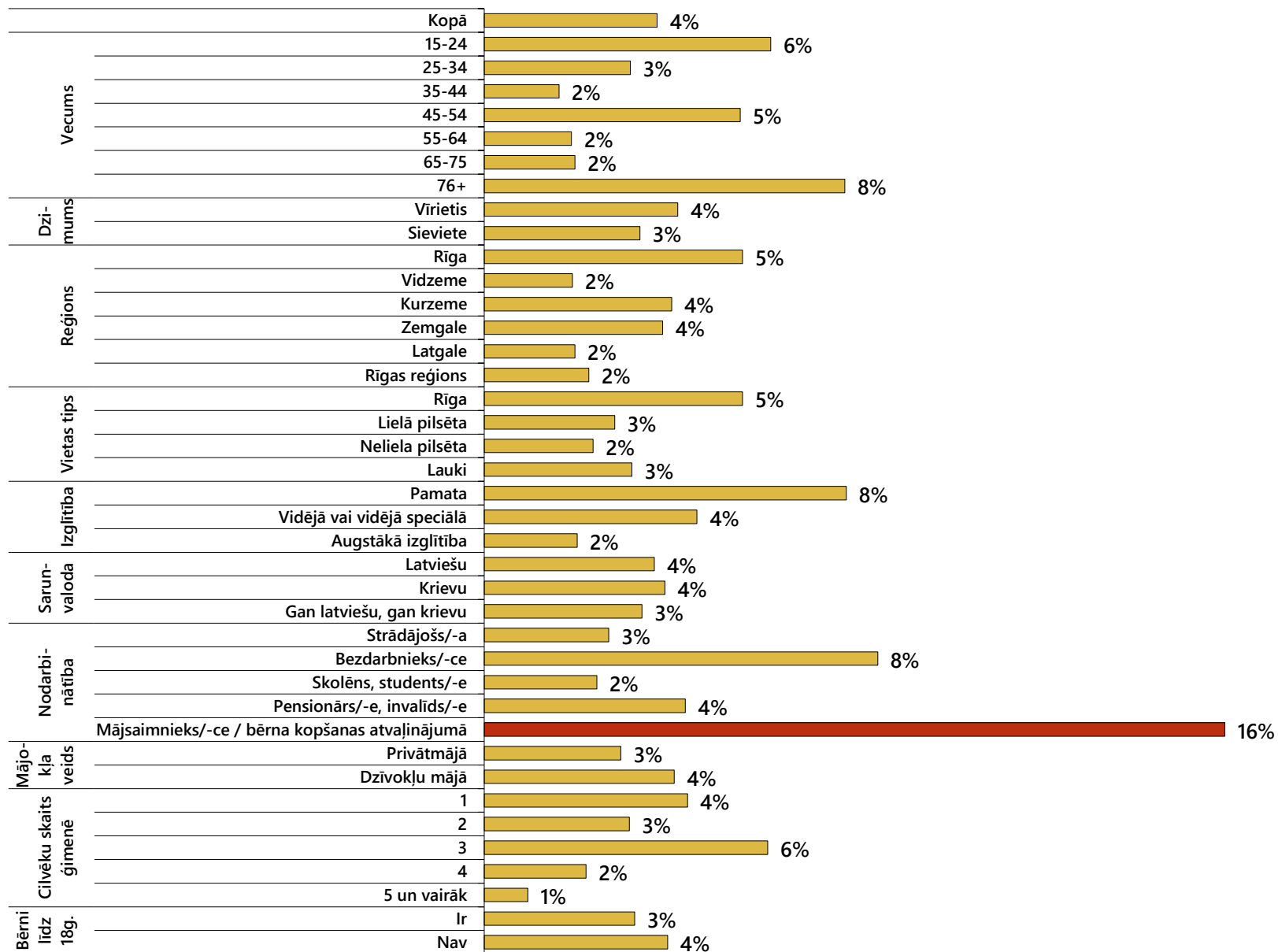
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Padomāšu par līdzcilvēkiem (ģimenes locekļiem, draugiem, tuviniekiem, apkārtējiem)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

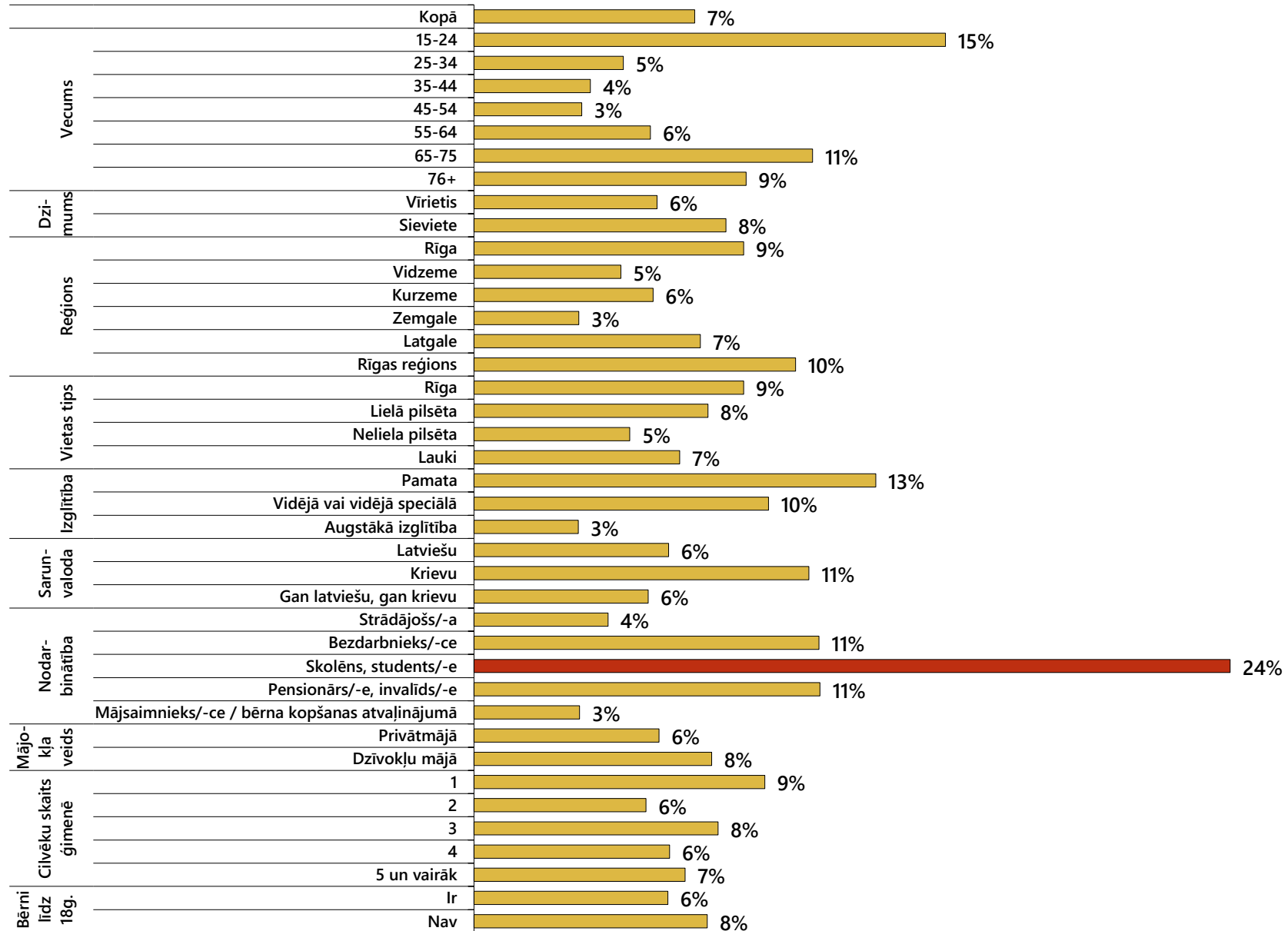
Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Nedarītu neko

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

Kā rīkosieties, izdzirdot trauksmes sirēnas? - Grūti pateikt

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N = 1139)

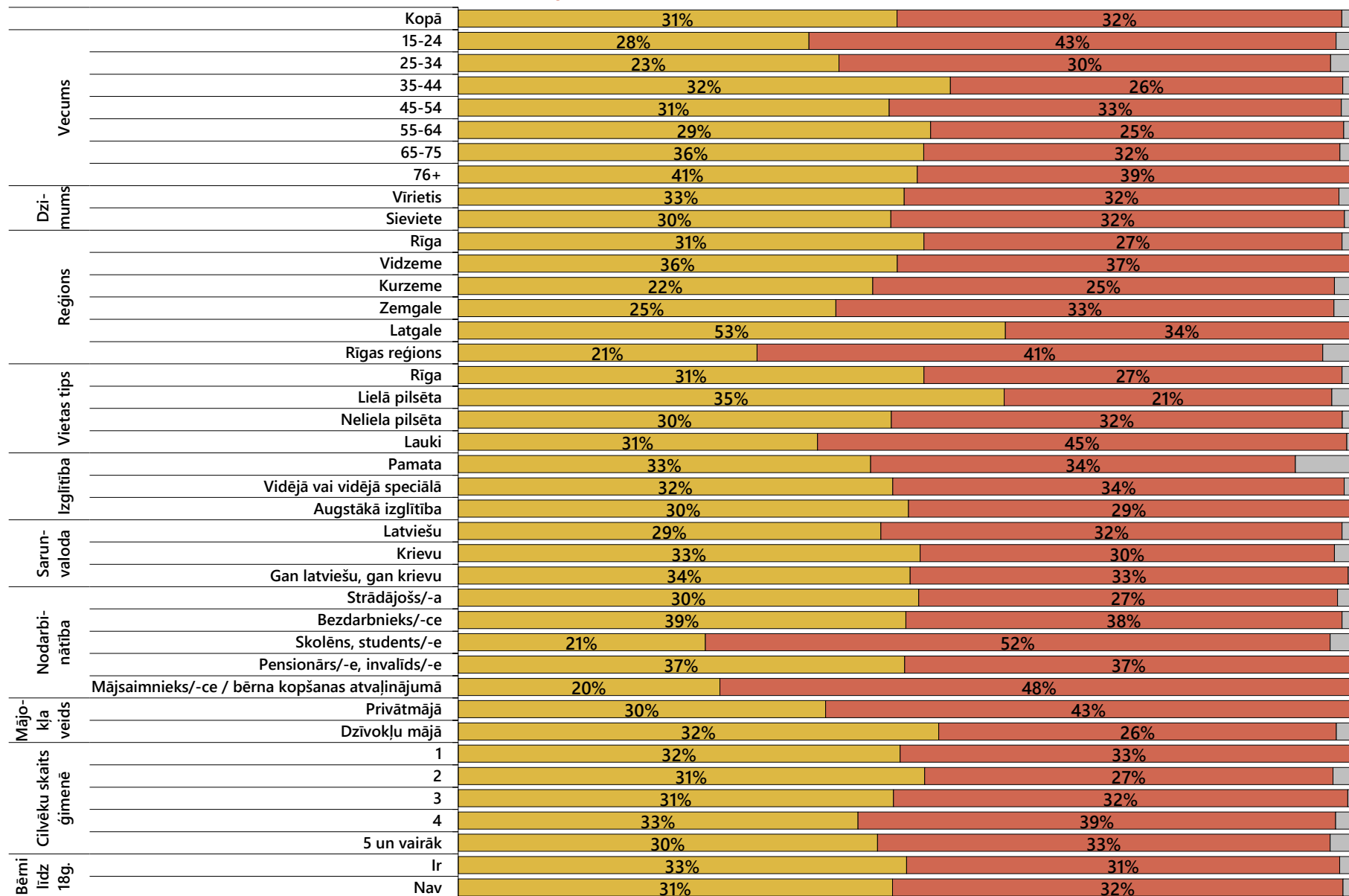
Q4. Ziņošana un brīdināšana

Pēdējā gada laikā esmu saskāries\usies ar ārkārtas informācijas pārraidīšanu radio vai TV

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

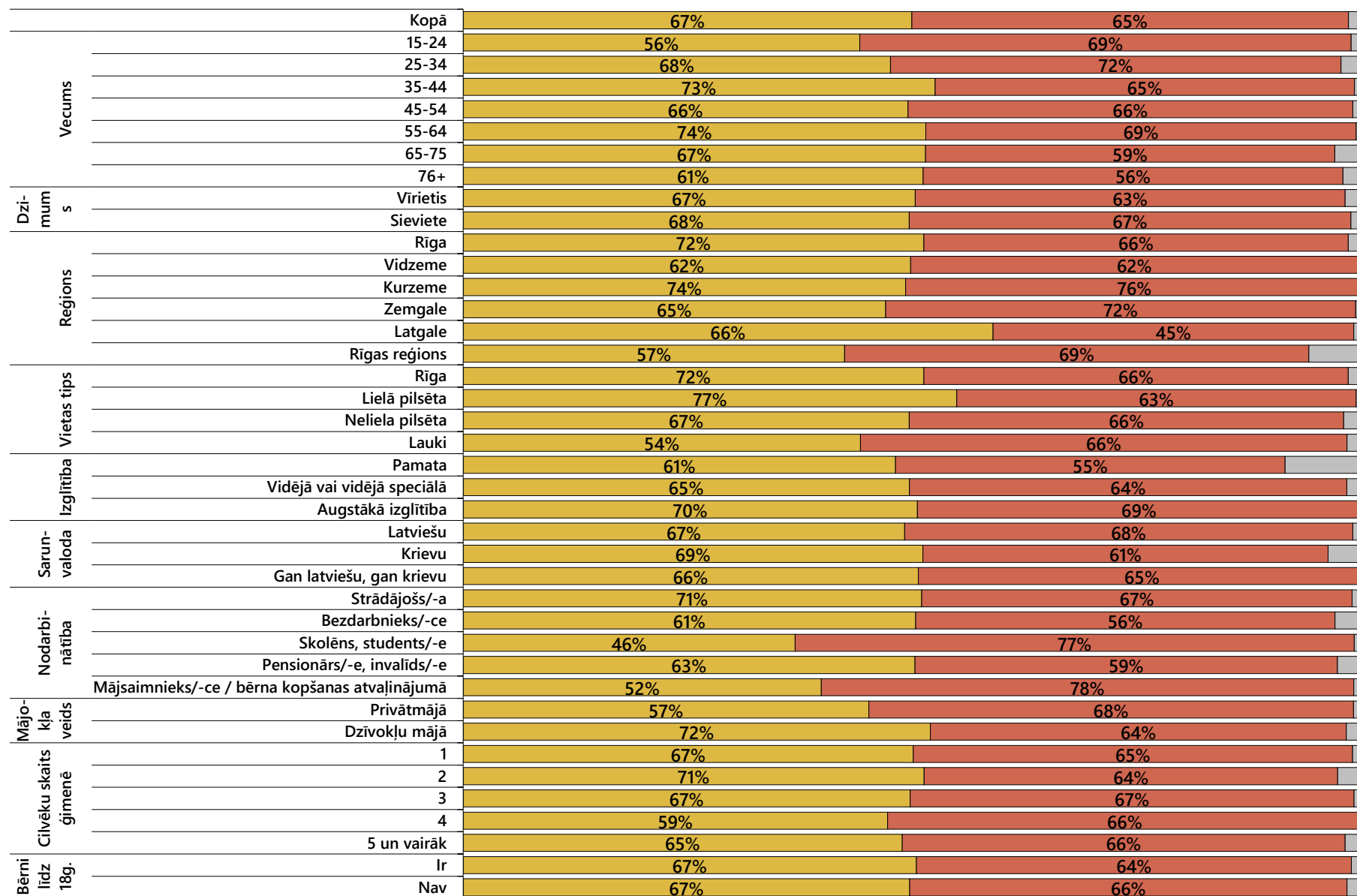
- Jā + drīzāk jā
- Nē + drīzāk nē
- Grūti pateikt

Pēdējā gada laikā esmu dzirdējis trauksmes sirēnas

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

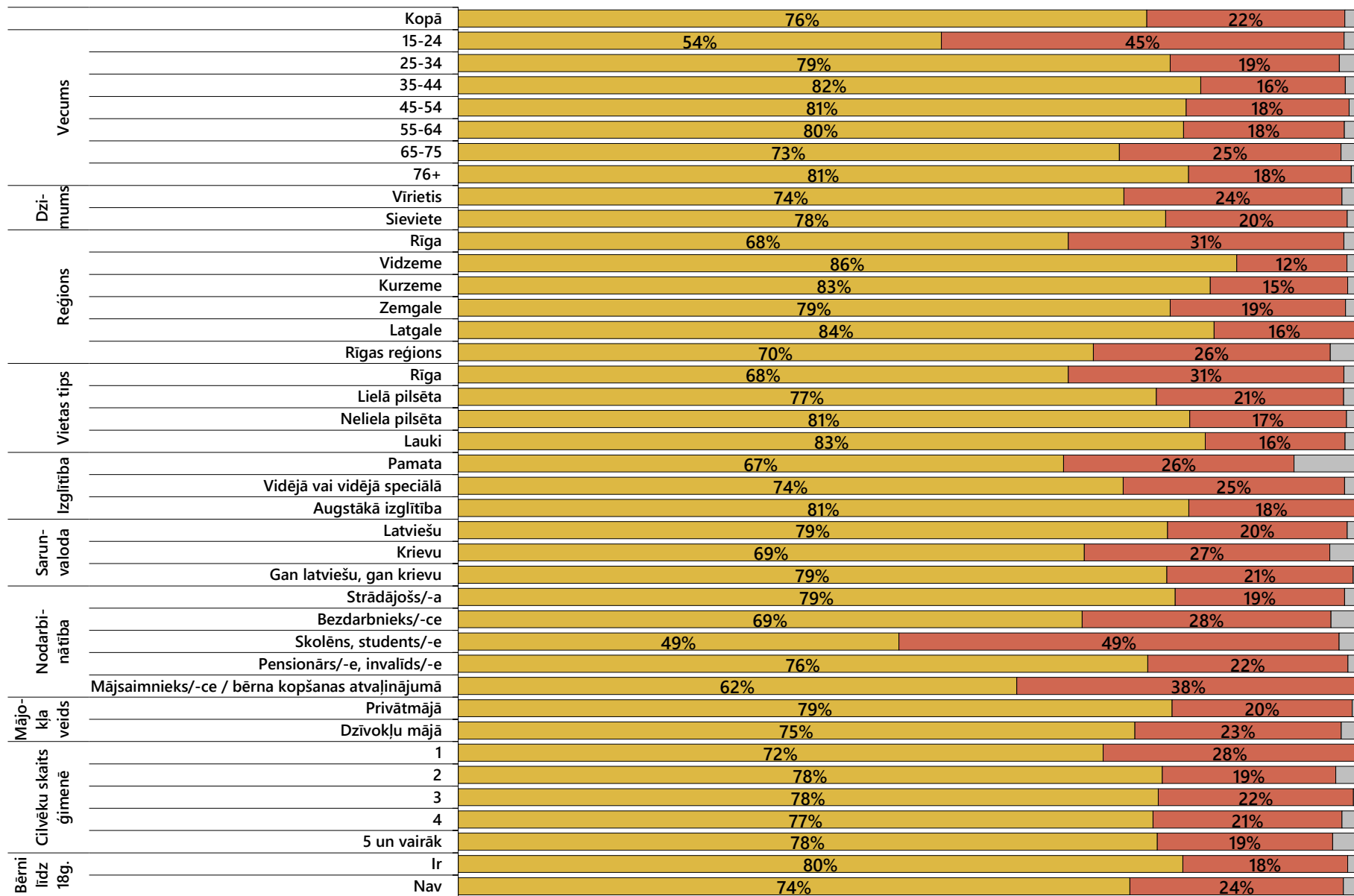
- Jā + drīzāk jā
- Nē + drīzāk nē
- Grūti pateikt

Biju informēts\ -a par gaidāmo trauksmes sirēnu pārbaudi

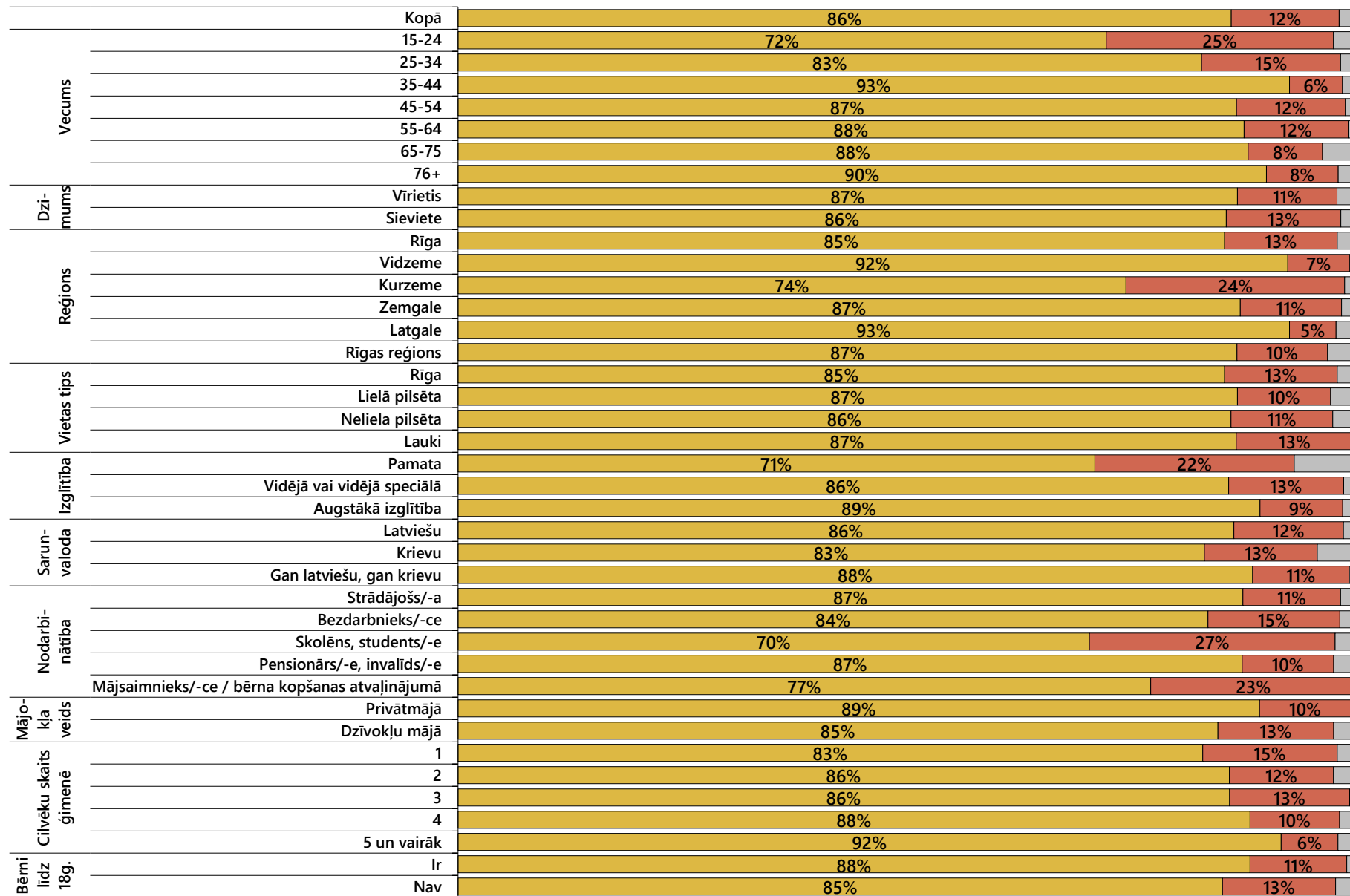
(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

- Jā + drīzāk jā
- Nē + drīzāk nē
- Grūti pateikt

Dzirdējis paziņojumus par hidroloģiskajiem vai meteoroloģiskajiem laikapstākļiemplašsaziņas līdzekļos vai saņēmis tos 112 lietotnē
(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

- Jā + drīzāk jā
- Nē + drīzāk nē
- Grūti pateikt

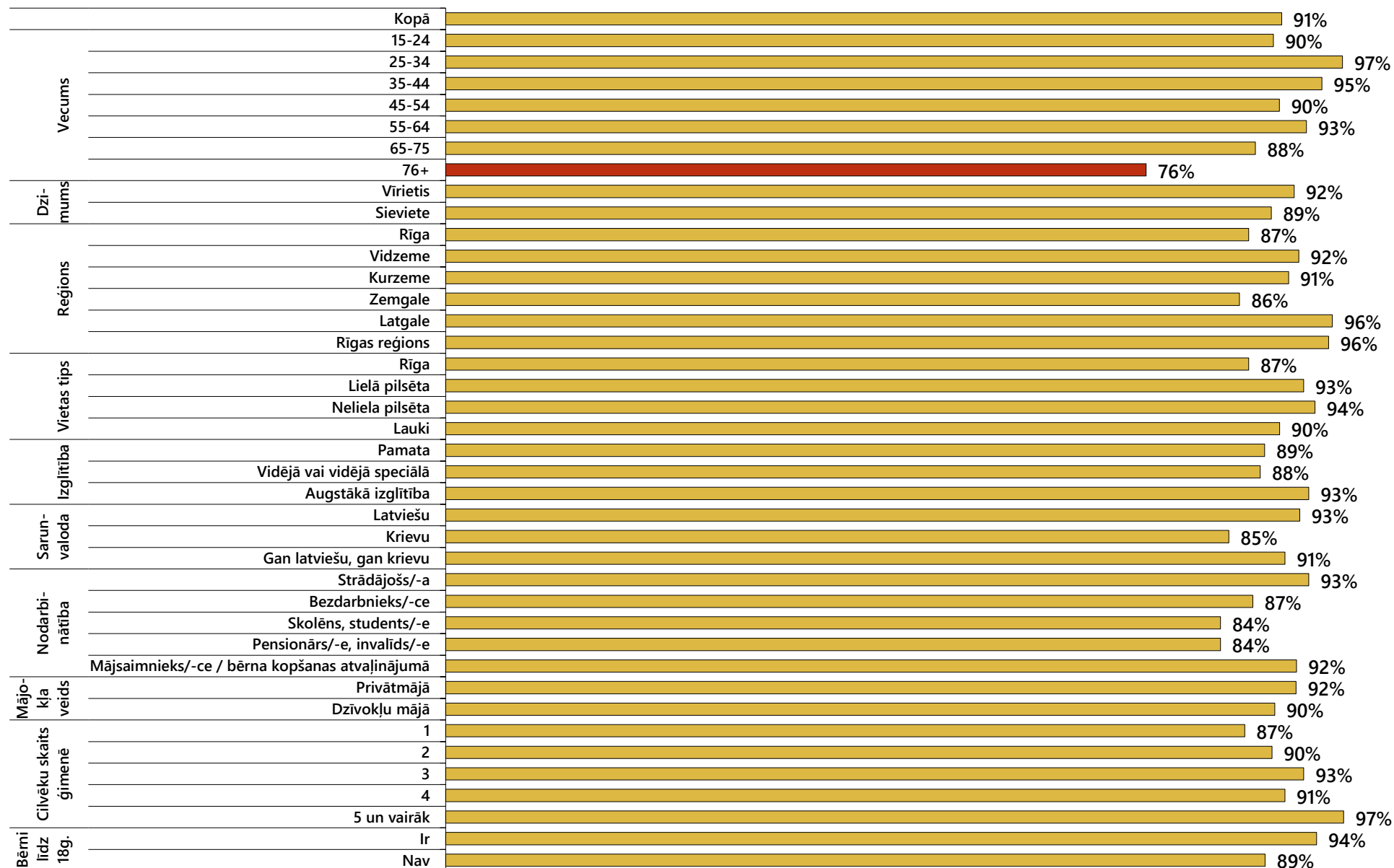

Q5. Informētība par vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru *112*

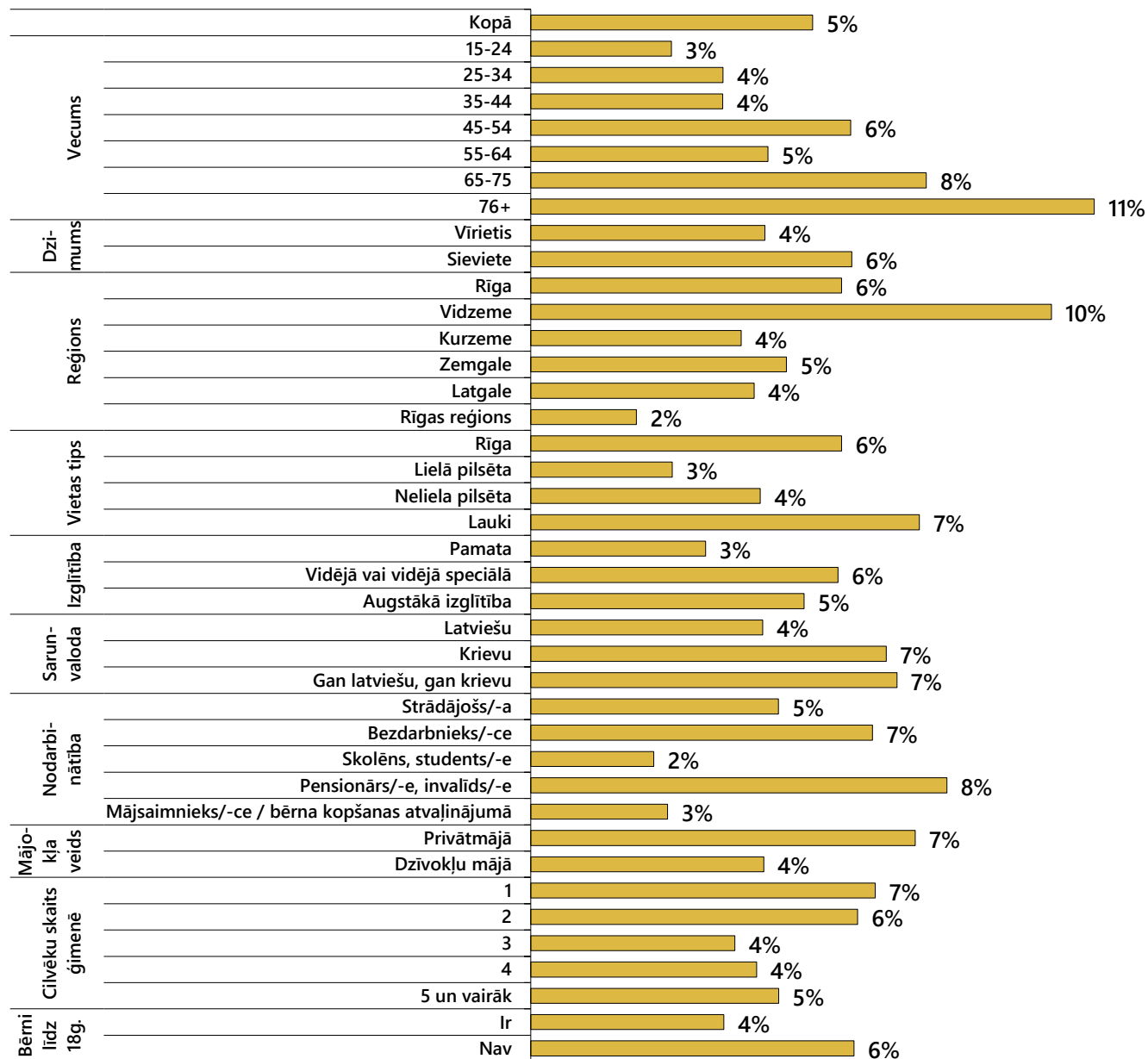
Lūdzu, nosauciet telefona numuru, uz kuru Latvijā jāzvana ārkārtas gadījumos! – 112

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

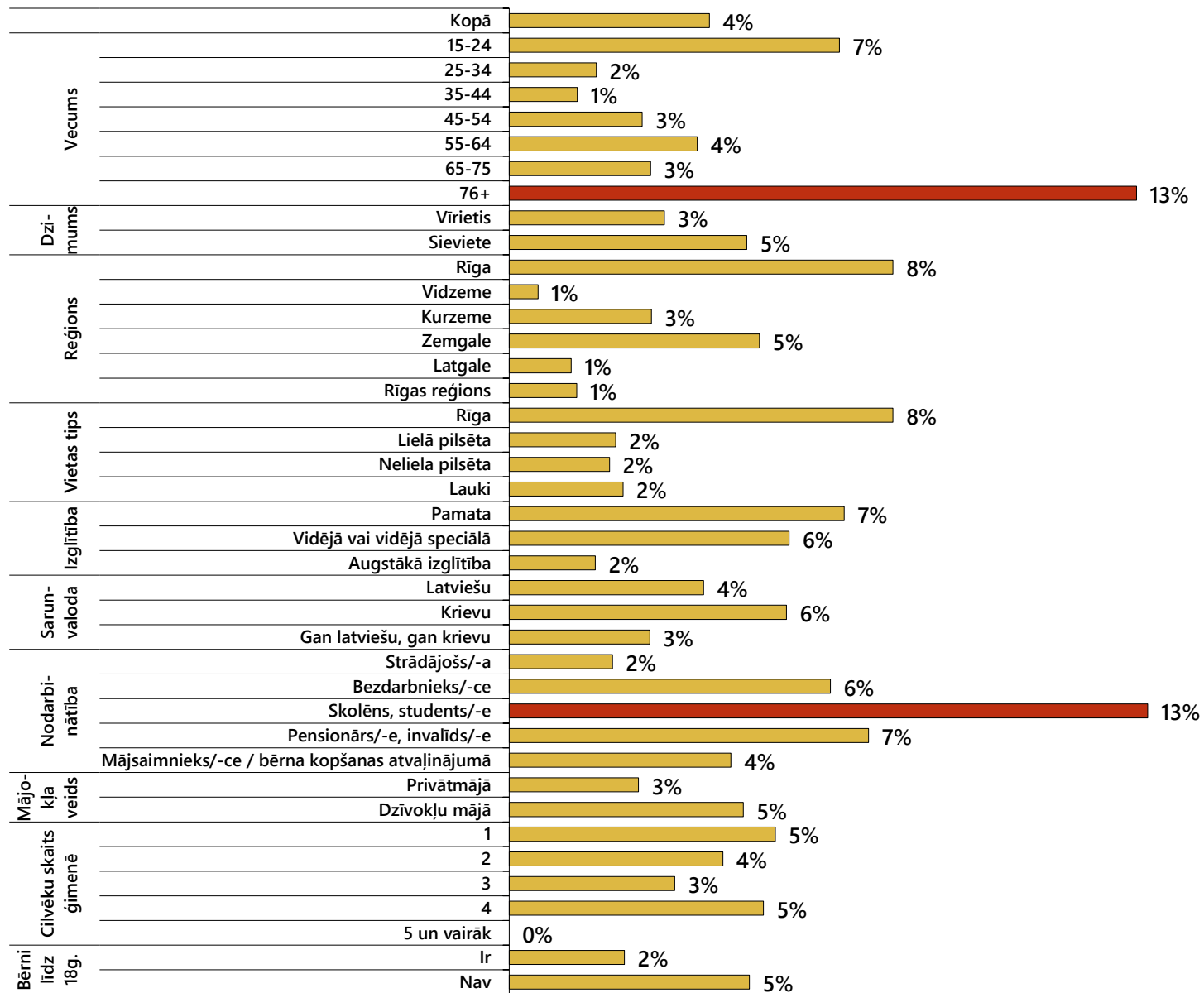
Lūdzu, nosauciet telefona numuru, uz kuru Latvijā jāzvana ārkārtas gadījumos! – 113

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

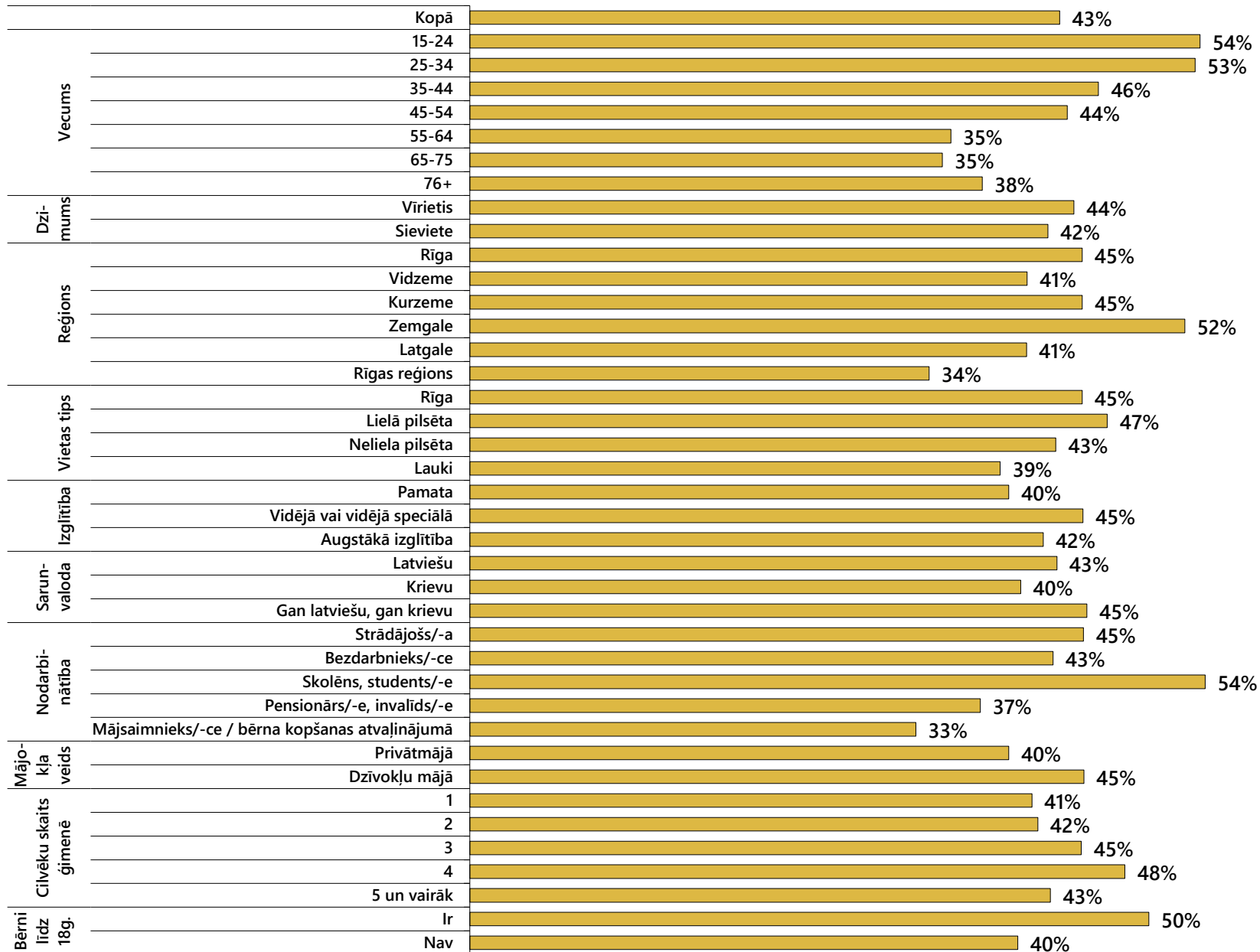
Lūdzu, nosauciet telefona numuru, uz kuru Latvijā jāzvana ārkārtas gadījumos! – Grūti pateikt

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Nosauciēt, kādā secībā ir jāsniedz informācija par notikumu, zvanot uz 112! – Īpatsvars respondentu, kuri veiktu pareizo rīcību*

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

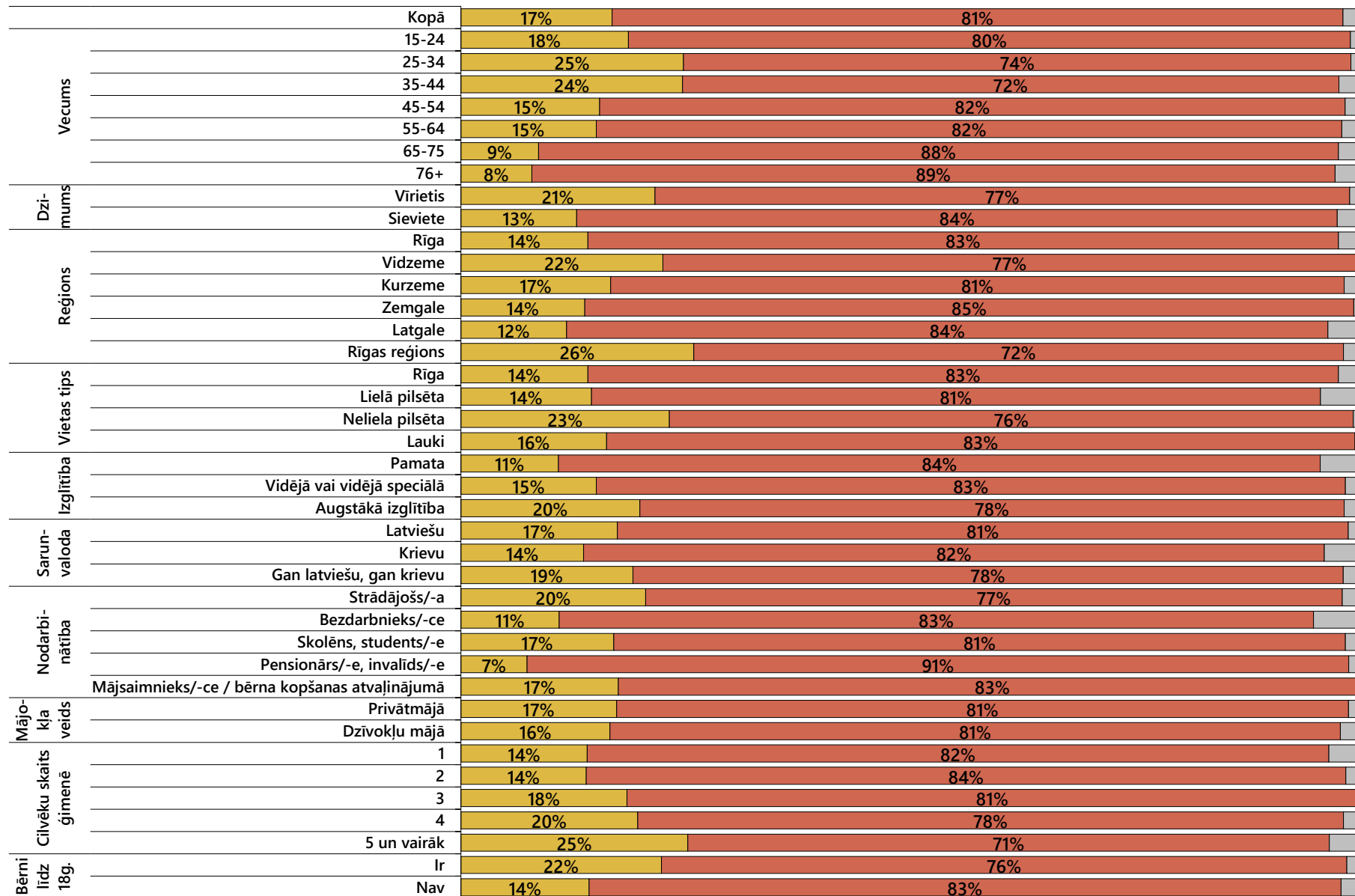

* Kur noticis \ Kas noticis \ Atbildes uz dispečera jautājumiem \ Sarunu pirmais pabeidz dispečers

Es zinu, kas ir eZvans un kā darbojas eZvana sistēma automašīnā

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

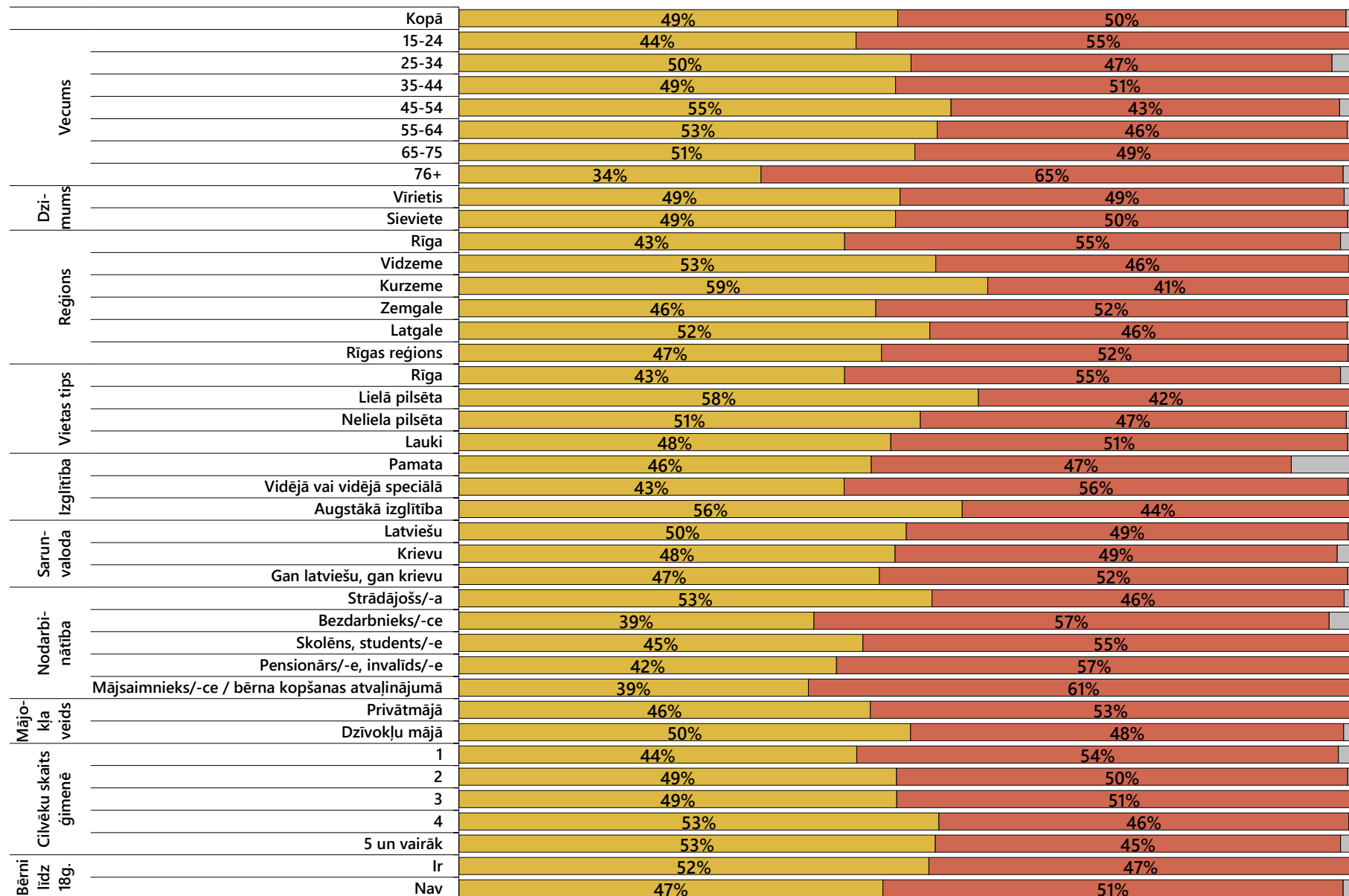
- Jā + drīzāk jā
- Nē + drīzāk nē
- Grūti pateikt

Esmu dzirdējis(-usi) par lietotni "112 Latvija" un tās sniegtajām priekšrocībām

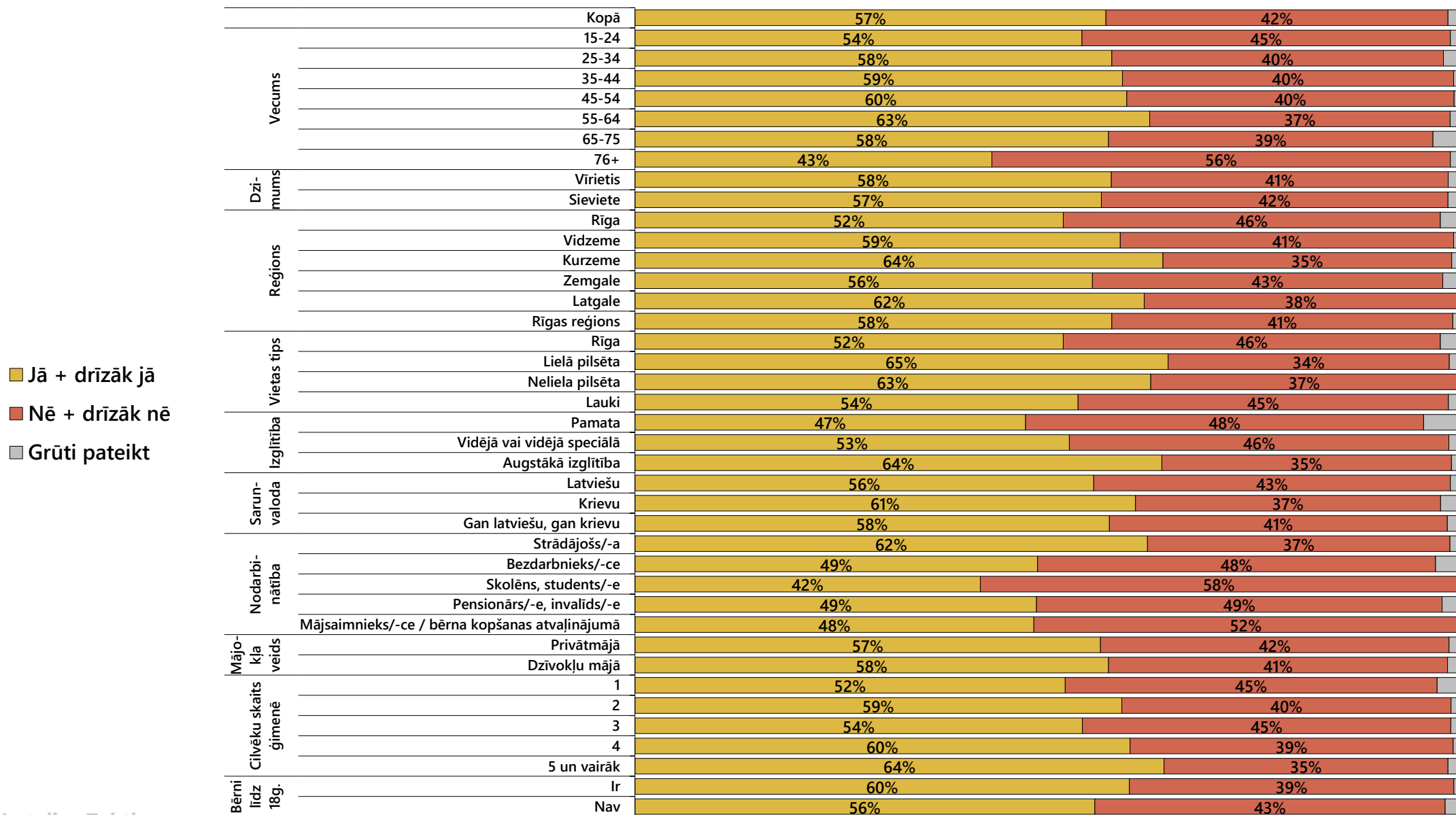
(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

- Jā + drīzāk jā
- Nē + drīzāk nē
- Grūti pateikt

Es zinu, ka lietotne "112 Latvija" sniedz iespēju ārkārtas gadījumos piezvanīt uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112

(Bāze = visi aptaujas respondenti; N = 1139)

Latvijas sabiedrības izpratne par sagatavotību un rīcību ārkārtas gadījumos un katastrofas vai to draudu situācijās

Sabiedrības aptauja
2024. gada novembris

